

የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት ወደ ተሰሎንቄ ሰዎች - አንደኛ

መግቢያ

የተሰሎንቄ መልእክቶች ጻፈ

ወደ ተሰሎንቄ ከተላኩት መልእክታት ውስጥ ጳውሎስንና የሥራ ባልደረቦቹን የተጓዙባቸውንም ቦታዎች ከተሰሎንቄ መልእክታት ጋር በማዛመድ መመልከት ለምናደርገው ጥናት ጠቃሚ ነው። የተጓዙባቸው ቦታዎች የሚከተሉት ናቸው፡-

- (1) ጳውሎስና ሲሳስ ከተሰሎንቄ ወደ ቢርያ ሸሹ (ሐሥ17:10)፤ ጢሞቴዎስ ግን አልተጠቀሰም፤ ምክንያቱም በተሰሎንቄ ቀርቶ ሊሆን ይችላል፤ ወይም ወደ ፊልጶስቴስ ከተመለሰ በኋላ በቢርያ ከጳውሎስና ከሲሳስ ጋር እንደ ገና ተገናኝቶ ይሆናል (ሐሥ17:1)።
- (2) ጳውሎስ በቢርያ ተከሰቶ ከነበረው ስደት የተነሣ ሲሳስንና ጢሞቴዎስን በቢርያ ትቶ ወደ አቴና ሸሸ (ሐሥ17:14)
- (3) ጳውሎስ አቴና ሆኖ ሲሳስና ጢሞቴዎስ ወደ እርሱ እንዲመጡ መልእክት ላከ (ሐሥ17:15) እንዲሁም የ3+1-2 ማብ ይመ)
- (4) ጢሞቴዎስ በአቴና ጳውሎስን አገኘው፤ ከዚያም ጳውሎስ ጢሞቴዎስን፤ ወደ ተሰሎንቄ ላከው ። (3+1-5 ይመ) በዚህ ስፍራ ሲሳስ ስላልተጠቀሰ ምናልባት ጢሞቴዎስ ወደ ተሰሎንቄ ሲሄድ እርሱ ደግሞ ወደ ፊልጶስቴስ እንደተመለሰ ይገመታል።
- (5) ጳውሎስ ወደ ቆሮንቶስ ሄደ (ሐሥ18:1 ይመ)
- (6) ሲሳስና ጢሞቴዎስ ጳውሎስን ለማግኘት ወደ ቆሮንቶስ መጡ (3+6፤ሐሥ18:5 ይመ)
- (7) ጳውሎስ 1ኛ ተሰሎንቄን ጽፎ ወደ ቤተ ክርስቲያን ላከ።
- (8) ስድስት ወር ያህል ቂይቶ (51/52-44/45 ዓ.ም) ስለ ቤተ ክርስቲያኒቱ በሰማው ሁኔታ ላይ ተመሥርቶ 2ኛውን የተሰሎንቄ መልእክት ጽፎአል።

ጸሐፊው፤ መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ

ጳውሎስ ይህን መልእክት ቆሮንቶስ በነበረበት ወቅት እንደ ጻፈው ውስጣዊም ሆነ ውጭዊ መረጃዎች ይመስክራሉ (የ3+1-2 ማብ ይመ)። በጥንት ቤተ ክርስቲያን የነበሩ ጸሐፊዎችም በዚህ ጉዳይ ላይ ይስማማሉ (ለምሳሌ ማርሲዮን 140 ዓ.ም)። ጳውሎስ የሚታወቅበት ባሕርይ በዚህ ደብዳቤ ውስጥ ተንጸባርቆአል (3+1-2:8-11)፤ ከሐሥ15+36፤ 2ቆሮ11+28 ጋር ያነጻጽሩ)። በመልእክቱ ውስጥ የተጠቀሱት ታሪካዊ ሁኔታዎች በሐዋርያት ሥራና በሌሎች የጳውሎስ መልእክታት ስለ ጳውሎስ ሕይወት ከተጻፈው ታሪክ ጋር ይስማማሉ። (2+14-16 ን ከሐሥ17+5-10 ያነጻጽሩ፤ እንዲሁም 3+6 ን ሐሥ17+16 ጋር ያነጻጽሩ)። በዚህ መረጃ መሠረት ጳውሎስ የ1ኛ ተሰሎንቄ ጸሐፊ መሆኑን የሚቃወሙ ሰዎች ጥቂት ናቸው። መልእክቱ እ.ኤ.አ በ51 ዓ.ም እንደ ተጻፈ ይገመታል፤ ለዚህም በግሪክ አገር ዴልፊ ከተባለ አካባቢ የተገኘው የጥንት ጽሑፍ አስተማማኝ ማስረጃ ነው፤ ይህም ጋሊዮ የተባለ የሮም ቆንሲል በተሾመበት በ51-52 ዓ.ም ጳውሎስም በቆሮንቶስ በነበረበት ጊዜ መሆኑ ነው። (ሐሥ18+12-17 ይመ) የገላትያ መልእክት ከሁሉ አስቀድሞ እንደ ተጻፈ (48/41-49/42 ዓ.ም) ከሚሰጠው ግምት በስተቀር፤ ከጳውሎስ መልእክቶች ሁሉ በቅድሚያ የተጻፈው 1ኛ ተሰሎንቄ ነው።

የተሰሎንቄ ከተማና ቤተ ክርስቲያን

የተሰሎንቄ ከተማ በቴርማዊዝ የባሕር ሰላጤ ራስጌ የምትገኝና ከፍተኛ እንቅስቃሴ ያለባት የወደጎስ ከተማ ነበረች። ተሰሎንቄ በታላቁ በኢግናቲያን መንገድ መገናኛ ላይ ስለምትገኝ የታወቀች የመገናኛና የንግድ ማዕከል ሆና ነበር። 200.000 ሕዝብ ይኖርባት ስለ ነበር በመቄዶኒያ ካሉት ከተሞች ሁሉ ታላቅዋ እርስዋ ናት። የክፍለ አገሯ ዋና ከተማም ነበረች። የተሰሎንቄ ቤተ ክርስቲያን ታሪካዊ ጻፈ በሐሥ17:1-9 ላይ ይገኛል፤ በዚህች ከተማ ጳውሎስ አገልግሎቱን የጀመረው በአይሁድ ምክራብ ውስጥ ስለ ነበር በቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥ ጥቂት አይሁድ ይገኙ እንደ ነበረ መገመት አያጸግትም፤ ይሁን እንጂ በ1+9-10፤ሐሥ17:4 ላይ የቤተ ክርስቲያኒቱ አባላት በአብዛኛው ከእስላሞች ወገን ወደ ጌታ የመጡ መሆናቸው ተጠቅሷል።

ዐላማው

ጳውሎስ በተሰሎንቄ ከተማ ለጥቂት ጊዜ ከቄየ በኋላ በድንገት ከተማዋን ለቆ ወባ (ሐሥ17:5-10)፤ በዚህ ምክንያት ከእስላሞች ወደ ጌታ የመጡትን አጻዲስ አማኞች በስደቱ ውስጥ የሚያጽናኛቸው አልነበረም፤ ጳውሎስም ይህን መልእክት የጻፈበት ዐላማ በፈተና ውስጥ የነበሩትን አጻዲስ አማኞች ለማጽናናት ነበር (3+3-5)። ይኸውም፡- እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ እንዲኖሩ መመሪያ ለመስጠት (4+1-8) ዕለታዊ ሥራቸውን እንዳያቋርጡ ለመምከር (4+11-12)፤ ከክርስቶስ ጸግም ምጽአት በፊት ስለ ሚጥቱት አማኞች የወደ ፊት ሁኔታ (ተስፋ) ማረጋገጫ ለመስጠት ነው። (መሪ ሐሳቡን፤ የ4+13:15 ማብ ይመ)።

መሪ ሐሳብ

ደብዳቤው ለተለያዩ ዐላማ የተጻፈ ቢሆንም ሁለቱም የተሰሎንቄ መልእክታት በመጨረሻው ዘመን በሚሆኑ ነገሮች ላይ ትኩረት ያደርጋሉ። የተሰሎንቄ መልእክታት በይበልጥ የሚናገሩት ስለትምህርተ ፍጻሜ ወይም ስለ ክርስቶስ ዳግም ምጽአት ነው። እያንዳንዱ የ1ኛ ተሰሎንቄ ምዕራፍ የሚደመደመው የክርስቶስን ዳግም ምጽአት በማመልከት ነው። ም4 ስለ ዳግም ምጽአት ትኩረት ይሰጣል (1፡9-10፡2፡19-20፡3፡13፡4፡13-18፡5፡23-24)። ስለዚህ የጌታ ምጽአት ጉዳይ በመልእክቱ ውስጥ ሰፊውን ቦታ የያዘ በመሆኑ መሪ ሐሳብ ተደርጎ ሊቈጠር ይችላል፤ ሁለቱም መልእክታት አብዛኛውን ጊዜ ጳውሎስ ስለ መጨረሻው ዘመን የጻፉት ደብዳቤዎች ተብለው ይታወቃሉ።

አስተዋፅኦ

1. ስለ ተሰሎንቄ ሰዎች የቀረበ ምስጋና (ም1)
 - ሀ. የምስጋና መንግሥት (1፡1-4)
 - ለ. የመንግሥት እውነተኛ (1፡5-10)
2. ስለ ሐዋርያዊ አገልግሎቱና ከእነርሱ ስለ ተለየበት ምክንያት የተሰጠ መከላከያ (ም2-3)
 - ሀ. ስለ ሐዋርያዊ አገልግሎቱ የቀረበ መከላከያ (2፡1-16)
 - ለ. ወደ ተሰሎንቄ ስላለመምጣቱ የተሰጠ መግለጫ (2፡17-3፡10)
 - ሐ. ጸሎት (3፡11-13)
3. ለተሰሎንቄ ሰዎች የተሰጠ ምክር (4፡1-5፡22)
 - ሀ. ስለ ግላዊ ሕይወት (4፡1-12)
 - ለ. ስለ ክርስቶስ ዳግም ምጽአት (4፡13-5፡11)
 - ሐ. ስለ ቤተ ክርስቲያን ሕይወት (5፡12-22)
4. ማጠቃለያ ጸሎት፣ ሰላምታና ቡራኬ (5፡23-28)

1ከፊውሎቲ ከሲሳሰና ከጢሞቲዎስ፣ የሕዝብ ስብሐቱ አብና የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ ለሆኑት ለተሰላሳንቄ ሰዎች ቤተ ክርስቲያን፤ ከስግዚአብሔር ከአባታችን ከጌታም ከኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋና ሰላም ለእናንተ ይሁንላ።

ሰለ ተሰላሳንቄ ሰዎች እምነት የቀረበ ምስጋና
 ንበጸሎታችን እያስታወስናችሁ ሁልጊዜ ስግዚአብሔርን ስለ ሀሳችሁ እናመሰግናለን። ምክንያቱም የጌታን ሥራችሁን፣ ከፍቅር የሚገኝ ድካማችሁንና በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ባላችሁ ተሰፋ የተገኘውን ጽናታችሁን በእምላካችንና በአባታችን ፊት ዘወትር እናናባለን።

ከስግዚአብሔር የተወደዳችሁ ወንድሞች ሆይ፤ እርሱ እንደ መረጣችሁ እናውቃለን። ምክንያቱም ወንጌላችን ወደ እናንተ የመጣው በጉይልና በመንፈስ ቅዱስ በብዙም መረዳት እንጂ በቃል ብቻ አይደለም። ደግሞ ስለ እናንተ ስንል በመካከለችሁ እንዴት እንደናወገነ ታውቃላችሁ። እናንተ እኛንና ጌታን መሰማችኋል፤ ምንም እንኳን ብርቱ መከራ ቢደርስባችሁም ቃሉን በመንፈስ ቅዱስ ደስታ

1÷1 ሐሥ15÷22፤ 16÷117÷11 ሮሜ1÷712÷ተሰ1÷1
 1÷2 ሮሜ1÷8÷10፤ አረፈ5÷20
 1÷3 ሮሜ8÷25፤ 1ቆር13፤131፤ገላ5÷6፤ ልፈ4÷2011÷ተሰ3÷6፤ 2ተሰ1÷3፤11፤ያዕ2÷14-26
 1÷4 ቄላ3÷12፤ 2ተሰ2÷13
 1÷5 ሮሜ1÷16፤ 15፤13፤2ቆር2÷12፤ 1ተሰ2÷10፤ 2ተሰ2÷14
 1÷6 ሐሥ13÷52፤ 17፤5-10፤ 1ቆር4÷16፤ 2ቆር6÷10
 1÷7 ሐሥ16፤9፤ 18፤12፤1ጢሞ4÷12
 1÷8 ሮሜ1÷8፤ 2ተሰ3÷1
 1÷9 ግብ16÷16፤ ሐ14÷15፤1ቆር12÷2፤ 1ገላ4÷8
 1÷10 ሐሥ2÷24፤ ሮሜ1÷18፤1ቆር1÷7
 2÷1 1ተሰ1÷5፤9፤ 2ተሰ1÷10

ተቀብላችኋል። ከዚህም የተነሳ በመቄዶንያና በአካይያ ለሚገኙ ምእመናን መልካም ምሳሌ ሆናችኋል። የጌታ ቃል ከእናንተ ወጥቶ በመቄዶንያና በአካይያ መሰማት ብቻ ሳይሆን በስግዚአብሔር ያላችሁ እምነት በሁሉ ቦታ ተውቅዳል፤ ስለዚህ እኛ በዚህ ጉዳይ ላይ ምንም መናገር አያስፈልገንም፤ ስለእንዴት ያለ አቀባበል እንደ ተቀብላችሁና ሕያውና እውነተኛ የሆነውን ስምዳክ ለማገልገል ከግባታችን ወደ ስግዚአብሔር እንዴት እንደ ተመላሳችሁ እነርሱ ራሳችን ይናገራሉ።¹⁰ ደግሞም ከመታችን የስነሥነትና ከስማዊ የሚመጣውን ልጁን፤ ከሚመጣውም ቀጣዩ የሚያድነንን ኢየሱስን እንዴት እንደምትጠባበቁ ይናገራሉ።

የፊውሎስ አገልግሎት በተሰላሳንቄ
2ወንድሞች ሆይ፤ ወደ እናንተ የመጣውን ሁሉ ታውቃላችሁ።

¹⁰ ገሪኩ ሰላዶስ ይል
 ለእንጻጻር ቅጂዎች ከአገልግሎቱ ከአባታችን ከጌታም ከኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋም የላቅውም

1÷1 ከፊውሎስ የሐሥ9፤1113÷9፤ ልፈ3÷4-14 ማብ ይመ። ከሲሳሰ የሐሥ15÷22 ማብ ይመ። በሁለቱም የፊውሎስ የወንጌል ጥብ ብዙ ጊዜ አብርት ተጥሏል (ሐሥ 15÷22-18፤5)። ከጢሞቴዎስ ከ1ኛ ጢሞቴዎስ መንቢያ፤ “ተደራሲው” የሚለውን ይመ። ከሲሳሰ ጋር በመሆን የሐሥ13÷3ትን ቤተ ክርስቲያን ለመመሥረት ጸውሎስን ረድተውታል (ሐሥ17÷1-14)። ከአግዚአብሔር...ከጌታን ክርስቲያኖች ከአብና ከወልድ ጋር ያላቸውን ጠንቅ-ገጃችንን ሕያው ጎብረንን ያመለክታል (ዮሐ14÷23፤ 17÷21)። የግሪኩ ሰዎችም አብና ወልድ የተለያዩ አካል እንዳላቸው ያሳያል። በአብና በወልድ መካከል ያለው ግንኙነት የሥላሴን ግንኙነት ያመለክታል (3÷1112ተሰ1÷2-8፤12÷16፤3፤5)። ጸጋና ሰላም፤ የዮና 4÷2፤ ዮሐ14÷27፤20፤19፤ገላ1÷3 አረፈ1÷2 ማብ ይመ።

1÷2 እናመሰግናለን የፈል1÷3-4 ማብ ይመ።
 1÷3፤ በአካይስ ኪዳን መጽሐፍት ውስጥ እምነት፤ ተሰፋና ፍቅር ብዙ ጊዜ በአንድነት ተጠቅሞ ይገኛል (5፤8፤ሮሜ5÷2-5፤1ቆር 13፤13፤ገላ5÷5-6፤ሐ14÷5-5፤ዕብ6÷10-12፤10÷22-24፤1ኢጥ1÷3-8፤ 21-22)። ከእምነት የሆነውን ሥራችሁን፤ እምነት በተግባር ይገልጻል (ሮሜ1÷5፤ 16÷26፤ ገላ5÷6 12ተሰ1፤11፤ያዕ2፤14-26 ይመ።) ተሰፋ፤ መሠረት የሌለው የምግባት ሐሳብ ሳይሆን በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስና በጸጋም ምጽአቱ ላይ የተመሠረተ እምነት ነው (ቀጥ 10)። ዕብ 6÷18-20 እና የቄላ1÷5 ማብ ይመ።

1÷4 የተወደዳችሁ...መረጣችሁ፤ ሁለቱም ቃላት የአግዚአብሔርን ፍቅር ይገልጻሉ (ቄላ3÷12፤ተሰ2÷13፤ የኢፈ14 ማብ ይመ።)። ወንድሞችን ከክርስቶስ አብ ጎብረን የሚጣባዎ አንድነት ነው። ለተሰላሳንቄ ክርስቲያኖች በተፋተት ሁለት መልእክቶች ውስጥ ይህ ቃል ሃያ ስምንት ጊዜ ሁለ ተጠቅሟል። እናውቃለን፤ ጸውሎስ መመረጣቸውን በሚመለከት ጽኑ እምነት እንዲኖረው ያደረገው ምክንያት ከቀጥ 5-10 ላይ ተጠቅሟል።

1÷5 ወንጌላችንን በጸውሎስ የሰዎችና በጢሞቴዎስ የተሰበ ከውንና እነርሱም በእምነት የተቀበሉትን ወንጌል ያመለክታል። ወንጌሉ ከሁሉ አስቀድሞ እግዚአብሔር አብ ስለ ንበረው የሚለው ነው (2፤8)፤ ደግሞም ለጊጢኦታችን ሥርዐት በክርስቶስ ሞት ላይ የተመሰረተ ስለ ሆነ የክርስቶስም ነው (3፤2)። ጌይል፤ ከመንፈሳዊ ባርነት ነጻ የሚያጣባ ጌይል ነው፤ ይኸውም የምንፈልክ ቅዱስ ጌይል ነው (ሮሜ15፤13-18፤1ቆር2÷4-5 ይመ።) ደግሞም ይህ ጌይል በመንጌል ውስጥ አለ (ሮሜ1÷16 ይመ።)። በብዙም መረዳት፤ በሰባዊዎቹም ሆነ በተሰላሳንቄ ክርስቲያኖች ዘንድ የነበረው ይህ መረዳት ከመንፈስ ቅዱስ ነው።

1÷6 መሰላችኋል፤ ክርስቲያን መከተል የሚገባው የመልካም ምሳሌነት ደረጃዎች፡- (1) የተሰላሳንቄ ክርስቲያኖች በይሁዳ

ያሉትን አብያት ክርስቲያኖች ምሳሌነት እንደተከተሉ (2፤14)፤ በመቄዶንያና በአካይያ ያሉ ለማግኘት የተሰላሳንቄን ክርስቲያኖች ምሳሌነት ተከትለዋል (ቀጥ7)፤ (2) የቆርንቶስ ክርስቲያኖች የፊውሎስን ምሳሌነት እንደ ተከትሉና (1ቆር 4÷6፤ 11÷1) ለማግኘት ሁሉ የመረጃዎቻችን ምሳሌነት እንደሚከተሉ የተሰላሳንቄ ክርስቲያኖችም የፊውሎስን ምሳሌነት ተከትለዋል (2ተሰ3÷7፤9፤ 1ጢሞ 4÷12፤2ቆር2÷7፤1ኢጥ5÷3)፤ (3) ጸውሎስ የክርስቶስን ምሳሌነት እንደ ተከተለ የተሰላሳንቄም ክርስቲያኖች የክርስቶስን ምሳሌነት ተከትለዋል (ቀጥ6)፤ (4) ሁሉም እግዚአብሔርን ለመምሰል ይህን አደረጉ (አረፈ5፤)። ብርቱ መከራ፤ በሐሥ17÷5-14 እንደ ተዘገበው ነው (1ተሰ2÷14 ይመ።)

1÷7 በመቄዶንያና በአካይያ በዚያን ዘመን ግሪኩ የተከፈ ልጆቻቸው ሁለት የሮማ ክፍላተ አገራት ነበሩ (ሐሥ19÷21፤ ሮሜ15÷26 ይመ።)

1÷8 በሁሉ ቦታ፤ በጎበኙበትና በሚያውቁት ስፍራ ሁሉ ማለት ነው (ሮሜ1÷8፤ 1ቆር1÷2፤ 2ቆር2÷14፤ 1ጢሞ2÷8)። የምሥራቹ በፍጥነት የተሠራጨበት ምክንያት የተሰላሳንቄ የክርስቶስን ምሳሌነት የሚናገረው ስለ ክርስቶስ ሁሉም ምጽአት ነው (ቀጥ10፤ 2፤19፤ 3፤13፤ 4÷13-5፤4፤ 2ተሰ1÷7-10፤ 2፤1-12)።

1÷10 ለያህሉ፤ “የቸዋ” ከሚለው የዕብራይስጥ ቃል የተወሰደ ሲሆን ትርጉሙ፤ “እግዚአብሔር ያድኛል” ማለት ነው። ቀጣዩ አንጻራዊ ቃሉ የመጨረሻውን ፍርድ እንደሚያመለክት እድርገው ሲያሰብ (የሮሜ 1፤18 ማብ ይመ።)፤ ሌሎች ግን ወደ ፊት ያለውን ታላቅን መከራ የመለክታል ይላሉ።

2፤1-12፤ ለአገልጋይ የሚሆን “መመሪያ” ነው ይኸውም፡- (1) የእርሱ መልእክት የእግዚአብሔር መልእክም ዘና ነው (“ማንጌል”)፤ (2) የተሰላሳንቄን ወላግ ከፋት ላይ የተመሠረተ አይደለም (ቀጥ3)፤ ሰዎችን ደስ ለማዘነት (ቀጥ4) በሥሥት (ቀጥ5) ወይም ከሰዎች ጽንሰናን ለማግኘት ሳይሆን (ቀጥ6) እግዚአብሔርን ደስ ለማሰት ነው (ቀጥ4) (3) ተግባሩ በማገልገል (ቀጥ3) በሽንገል (ቀጥ5) ወይም በስርዓት ሳይሆን (ቀጥ5)፤ በሙሉ ለብ (ቀጥ2)፤ በየዋህነት (ቀጥ7) በፍቅር (ቀጥ8-11) በደካሄ እና(ቀጥ9) በቅድስና (ቀጥ10)።

2፤1 ታውቃላችሁ፤ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያኒቱ በጸውሎስ ላይ ተቃዋሚዎች የተሰነዙት የእምነት ማጉደል ከስ መቃወም ችላለች (ቀጥ3)።

እንደምታውቁት ከዚህ ቀደም በፊልጵስዮስ መከራ ተቀብለን ተንገላታን፤ ሃዘ ግን ብርቱ ተቃውሞ ቢደርስብንም እንኳ የሕዝብነቱን ወንጌል ለእናንተ እንደምናበሥር በፊልጵስዮስ ድፍረት አገኘን። ፤ምናቀርበው ልመና ከሰሙት ወይም ከከፉ ዐላማ ወይም እናንተን ለማታለል ከመፈለግ የመነጨ አይደለም። ፤ነገር ግን ወንጌልን በዐደራ ለመቀበል ሕዝቢክ ስብከቱ ብቁ አድርጎ እንደ ፍጠራቸው ሰዎች ሆነን እንናገራለን። ይህንንም የም ናደርገው ልባችንን የሚመረምረውን ሕዝብነቱን እንጂ ሰዎችን ደስ ለማሰናት ብለን አይ ደለም። ፤የሸንገላ ቃል ከቶ እንዳልተናገርን ወይም ሥሥትን ለመሸፈን ብለን አስመሳሳችን እንዳልሆነን ታውቃለችሁ። ለዚህም ሕዝቢ ክብር ምስክራችን ነው። ፤ከእናንተም ሆነ ከሌሎች ከማንም፤ ከሰው የሚገኝ ክብር አል ፈለግንም። የክርስቶስ ሐዋርያት እንደ መሆ ናችን መጠን ሽክም በሆንባችሁ ነበር፤ ፤ነገር ግን እናት ልጅዋን እንደምትገብከብ እኛም በመካከላችሁ በየዋህት ተመሳሳለን።

የሕዝብነቱን ወንጌል ብቻ ሳይሆን ሕይ ወታችንን ጭምር ልናካፍላችሁ ደስ እስከ ሚለን ድረስ ወደድናችሁ። ምክንያቱም እና ንተ በእኛ ዘንድ ተወዳጆች ነበራችሁ። ፤ወንድሞች ሆይ፤ ጥረታችንንና ድካማችንን ታስታውሳላችሁ፤ በማንም ላይ ሽክም እንዳ ገሆን ሊሊትና ቀን እየሠራን ወንጌል በስክ ገላችሁ።

፤በእናንተ በምታምኑት መካከል ሳለን እንዴት በቅድስና፤ በድድቅ እንዲሁም ያለጥፋ ሆነን እንደናርን እናንተም ሕዝብነቱንም ምስክርች ናችሁ። ፤አባት ለገዛ ልጆቹ እንደ ሚሆን እኛም ለእያንዳንዳችሁ የቱን ያህል

2፡2 ሐሥ14፡19፤
16፡12፡22፡17፡1-
9፡16፡130
2፡3 2ቆ፡2፡17፤
4፡2
2፡4 ሮሜ፡29፤
ገላ2፡1፡1፡ጠ፡፡11፤
6፡ሐ2፡23
2፡5 ቀ፡10፤
ሐሥ20፡33፤
ሮሜ1፡9
2፡6 ሉክ፡5፡4፡1፡44፤
1ቆ፡9፡1፡2፤
2ቆ፡1፡7-11
2፡7 ቀ፡11
2፡8 ሮሜ1፡1፤
2ቆ፡12፡15፤
1ቆ፡ሐ3፡16
2፡9 ሐሥ18፡3፤
2ቆ፡1፡9፡2፡ተ፡3፡8

2፡10 ቀ፡5፤
ሮሜ1፡9፡2፡4፡1፡12፤
1ተሰ1፡5
2፡11 ቀ፡7፡1፡ቆ፡
4፡14፤ ገላ4፡19፤
1ጢ፡፡1፡2፡፡4፡፡፡10፤
1ቆ፡2፡1፤
2፡12 ሮሜ8፡28፤
ሐ፡4፡1፤
2፡13 ሮሜ1፡18፤
1ተሰ1፡2፡16፡4፡12
2፡14 ሐሥ17፡5፤
ገላ1፡22፡1ተሰ1፡6፡12
ተሰ1፡4
2፡15 ግቴ5፡12፤
ሉቃ24፡20፤
ሐሥ2፡23
2፡16 ግቴ23፡32፤
ሐሥ13፡45፡50፤
17፡5፡20፡3፤
21፡27፡24፡9
2፡17 1ቆ፡5፡3፤
ቄ2፡1፡5፡1ተሰ3፡10
2፡18 ግቴ4፡10፤
ሮሜ1፡13፡15፡22

እንደ ሆንን ታውቃላችሁና። ፤ወደ መንግ ሥቴና ወደ ክቡሩ ለጠራችሁ ሕዝብነቱን እንደሚገኝ ትኖሩ ዘንድ አበረታታችሁ። እጽናናችሁ፤ አጥብቀን ለመንኛችሁ።

፤ከእኛ የሰማችሁትን የሕዝብነቱን ቃል በተቀበላችሁ ጊዜ፤ በእናንተ በምታምኑት ዘንድ በእርግጥ እንደሚሠራ እንደ ሕዝብነቱን ቃል እንጂ እንደ ሰው ቃል አድርጋችሁ ሰላል ቀበላችሁት እግዚአብሔርን ያለ ማቋረጥ እና መሰማሰን። ፤ወንድሞች ሆይ፤ በክርስቶስ ኢየሱስ ያሉትን በይሁዳ የሚገኙትን የሕዝብነቱን አባላት ክርስቲያናት መሰላችኋል፤ እነዚያ ከአይሁድ መከራ እንደ ተቀበሉ፤ እናንተም ከዘገዛ ወገኖቻችሁ መከራን ተቀብላላችኋል። ፤እነርሱ ጌታ ኢየሱስንና ነቢያትን ገደሉ፤ እኛንም አሳደዱ። ሕዝብነቱ ርዕሰ ደስ አሳሰኙትም፤ የሰውም ሁሉ ፀር ሆኑ። ፤ወንድሞች ሆይ፤ ዘንድ ለአሕዛብ እንደ ዳንናገር ለመክሰል ነው፤ በዚህ ሁኔታ ገጠላችቸውን ሁልጊዜ በራሳቸው ላይ እስከ መጨረሻው እያስማቹ ይሄዳሉ። ቀጣዛውም በእነርሱ ላይ ያለ ልክ መጥቶአል።

ጳውሎስ የተሰሎንቄን ሰዎች ለማየት የነበረው ናፍቆት

፤ነገር ግን ወንድሞች ሆይ፤ እኛ በልባችን ሳይሆን በአካል ለጥቂት ጊዜ ከእናንተ ብንለ ይም፤ ለእናንተ ካለን ታላቅ ናፍቆት የተነሣ ፊታችሁን ለማየት ብርቱ ጥረት አደረግን።

፤ወደ እናንተ ለመምጣት ፈልገን ነበር፤ በተ ለይም እኔ ጳውሎስ ብዙ ጊዜ ሞክራ ነበር፤ ነገር ግን ሰይጣን አዘዘዋች።

*16 ወይም በሙላት መጥቶአል

2፡2 ተንገላታን፤ ጳውሎስ በፊልጵስዮስ ከተማ በደረሰበት መንገሳታት ከኩኛ ተጉድቶአል (ሐሥ16፡19-40)።

2፡3 ለግታለል፤ በገሪኩ ቋንቋ ይህ ቃል ዓሣን ለማጥመድ በመጠቀ ሳይ የሚደረገውን ምንገብ ያመለክታል፤ በኋላ ገን ለጥ ቅም ሲባል የሚደረገውን ማንኛውንም ዐይነት ተንኮል ማንላት ጥቅም ላይ መዋል ጀመረ።

2፡4 ልባችንን ስሜታችንን ብቻ ሳይሆን አስተሳሰባችንንና ፈቃዳችንን ያመለክታል።

2፡5 ሥሥትን ለመሸፈን፤ የጳውሎስ ዐላማ የግል ጥቅም ምግብን አልነበረም።

2፡6 ሽክም፤ ሐዋርያት ከቤተ ክርስቲያን ድጋፍ ለደረግላቸው ይገዛል (1ቆ፡9፡13-14፡2ቆ፡1፡7-11)። ጳውሎስ መብቱን መጠቀም የሚችል ሰው ቢሆንም እንኳ ሁልጊዜ የመብቱ ተጠቃሚ ሰው አልነበረም።

2፡7 ልናት ልጅዋን እንደምትገብከብ፤ ጳውሎስና ረዳቶቹ የወንጌልን መልእክተኞች ወይም መጋቢዎች ወንጌልን ሲሰብኩ ሊኖራቸው ስለሚችሉ መንፈሳዊነት መልካም አርአያ ጥቅም አልዋል፤ ይህ ትህትናና እንክብካቤ በመከራ ጊዜ ለመመገብ ለመጠቀም የአዳዲስን መንፈሳዊ ፍላጎት ለሚገልጽ የሰከራት መሥቀሶችን ታይቶአል።

2፡9 ጥረታችንና ድካማችንን ገራሽ በእኛ የሚሠራን ሥራ አይወዱም፤ እንዲህ ዐይነቱ ሥራ ለባረደዎች ብቻ የሚሆን ነው ብለው ያስባሉ። ጳውሎስ ግን ወንጌልን ለማሠራጨት የሚረዳን ምንኛውንም ዐይነት ሥራ የሚገኝ ሰው አልነበረም፤ ያለ አግባብ በሌሎች ላይ ጥገኛ መሆንንም አይፈልግም ነበር።

2፡10፤ እንዴት በቅድስና፤ የክርስቶስ ኢየሱስ ያለ ሆነ ከገዛ አት እስራትና ገደል ነጻ ለማውጣት ብቃት የለውም የሚለውን የሐ ሰት ትምህርት ጳውሎስ አይቀበሉውም፤ ይህንንም በተሰሎንቄ ክርስቲያናት መካከል በቅድስና፤ በድድቅ ያለ ነቀፋ በመኖር

እንዳየ የደነገራል።

2፡12 መንግሥት፤ ይህ የኢየሱስ ክርስቶስ ትምህርት ዋና አባብ ነው። ጳውሎስ ይህን ቃል ብዙ ጊዜ አልተጠቀመም፤ ነገር ግን የሰበከውን ስብከት ለማጠቃለል ሲል ብቻ እንዴ ተጠ ቅምበታል (ሐሥ20፡25)። ለጠራችሁ፤ የ1፡4 ማብ ይመ። ለእግ ዚአብሔር እንደሚገኝ ትኖሩ ዘንድ ሐፈፋ፤ ይመ።

2፡13 እንደ ሰው ቃል... አድርጋችሁ፤ ከዘመኑ ሰዎች ዕውቀት ጋር ያልተደባለቀ ማለት ነው።

2፡14 አይሁድን ምንም እንኳ ጳውሎስ ለገዛ ወንጌቹ ድነት ትልቅ ናፍቆ ያለውና የሚገደው ሰው ቢሆንም እንኳ (ሮሜ9፡1-3፡10፡1 ይመ) ቤተ ክርስቲያንን የሚያሳድዱትን አይሁድ መገ ሠኑን ግን አላገደባቸውም። እናንተም ከዘገዛ ወገኖቻችሁ መከራን ተቀብላችኋል፤ ጳውሎስ መጀመሪያ ተሰሎንቄን በገባበት ጊዜ በአይሁድ የተቀነሰበረ ስደት ከአሕዛብ ደርሶበታል (ሐሥ 17፡5-9)።

2፡15 ነቢያት፤ በብሉይ ኪዳን ዘመን እስራኤላውያን ነቢ ያታቸውን ያሳድዱ ነበር (ሐሥ17፡52 ጋር ያንጻጽሩ)።

2፡16 ቀጣዛ... መጥቶአል፤ በዘመኑ ፍጻሜ የሚሆነውን የእግዚአብሔርን ቀጣዩ ያመለክታል፤ ይህም ገጠአተኛ በሆነው የሰው ዘር ላይ የሚደርሰውን የእግዚአብሔርን ቀጣዩ ያሳያል (1፡10 ይመ)። ይህ የተነገረው በአሁኑ ጊዜ እንደ ሆነ ተደርጎ ነው፤ ምክንያቱም በአይሁድ ላይ ይህ ቀጣዩ በክፍል ስለ ተፈጸመ ወይም መፈጸሙ ስለማይቻል ነው። ጳውሎስም ወንጌልን የሚቃወሙትን አይሁድን ያቃወማል (ቀ፡14-16)፤ ደግሞም የእግ ዚአብሔር ቀጣዩ በእነርሱ ላይ እንደ ሆነ ይናገራል።

2፡17 ብንለይም፤ በቀሙ "ወላጅ የለልው" ማለት ነው፤ ጳውሎስ ራሱን እንደ እናት (ቀ፡7) እንደ አባት (ቀ፡11) እዚህ ቦታ ደግሞ ወላጅ እንደ ሌላው አድርጎ ያቀርባል።

19 ጌታችን ኢየሱስ ሲመጣ በእርሱ ፊት ተስፋችን ወይም ደስታችን ወይም አክላላችን ማን ነው? እኛን አይደላችሁም? 20 በእርግጥ ከብራችንም ደስታችንም ናችሁ።

3 ስለዚህ መታገሥ ስልቻልን በጊዜ በአቴና ብቻችንን መቅረት መልካም መስሎ ታዋቂ። 2 በእምነታችሁ እንዲያጸናችሁና እንዲያበረታችሁ ወንድማችንንና በክርስቲያን ወንጌል ሥራ ከእኛ ጋር የስግዚአብሔር አገልጋይም የሆነውን ጢሞቴዎስን ልከንላችኋል። 3 ይኸውም በዚህ ፊትና ማንም እንዳይናወጥ ነው። እኛም ለዚህ ነገር አንደተመደብን እናንተ ራሳችሁ ታውቃላችሁ። ሳለዚህም ከእናንተ ጋር በነበረ ንብት ጊዜ መስራ እንደሚደርሱበን በየጊዜው እንነግራችሁ ነበር። እንደምታውቁትም እንዲሁ ደግሞ ሆኖአል። 4 ስለዚህ ምንም መታገሥ ባልቻልሁ ጊዜ ስለ እምነታችሁ ለማወቅ ሳክሁ፣ ይህንንም ያደረግሁት ምናል ባት ፈታች ፈትኖአችሁ ድካማችን ሁሉ ከንቱ፣ ሆኖአል ብሎ ስለ ፈቀደ ነው።

ጢሞቴዎስ ይዞት የመጣው የምሥራች ስህተት ማን ጢሞቴዎስ ከእናንተ ዘንድ ወደ እኛ መጥቶ ስለ እምነታችሁና ስለ ፍቅራችሁ መልካም ዜና አስምቶናል። ደግሞም እኛን ሁልጊዜ በመልካም እንደምታስታውሱንና እኛ እናንተን ለማየት የምንናፍቃችሁን ያህል እናንተም እኛን ለማየት

2፡19 ላ162፡31
ጥቁ16127፡34+174
30114፡1714፡512
40114፡1414፡44፡11
14፡10313፡12ተሰ1፡8
1011፡፳፡171
16፡ሐ2328፡16፡147
2420 24፡፳፡14
3፡1 ተሰ፡5
ሐሥ17፡15
3፡2 ሐሥ16፡11
14፡፳፡31912፡፳፡2፡12
3፡3 ግር4፡171
የሐ161633፡1፡ሥ9፡
16፡1 14፡22፡፳፡፱
5፡312፡፳፡14፡1
4፡171
2፡፲፱፡3፡12
3፡4 1ተሰ2፡14
3፡5 ተሰ1፡21
ግፍ4፡3፡፲፱፡2፡21
ፊል2፡16
3፡6 ሐሥ16፡11
18፡5፡1ተሰ1፡3፡2፡1
7፡18
3፡8 1፡፳፡16፡13
3፡9 1ተሰ1፡21
24፡19፡20
3፡10 1ተሰ2፡171
2፡፲፱፡1፡3
3፡11 ተሰ1፡3
ፊል4፡20
3፡12 ፊል19፡1ተ
ሰ4፡9፡1012ተሰ1፡3
3፡፲፱ ተሰ1፡1
መዝ15፡2፡ግፍ25፡
31፡1፡፳፡181
ፊል2፡15፡ 4፡201

እንደምትናፍቁ ነግሮናል። ስለዚህ ወንድሞች ሆይ፤ በጭንቀታችንና በመከራችን ሁሉ በእምነታችሁ ምክንያት በእናንተ ተጽናናን። ስጌታ ጸንታችሁ ስለ ቆማችሁ በእርግጥ አሁን በሕይወት እንኖራለን። ስለ ነገት ምክንያት በእምነታችን ፊት ስለገኘው ደስታ ሁሉ ስንገዛለብሁ ምን ያህል ምስጋና ልናቀርብ እንችላለን? 10 እንደ ዝና ልናያችሁና በእምነታችሁ የጉደለውን ለማሟላት ሊሊትና ቀን እጅግ ተዛዝን እንጸልያለን። 11 አሁንም ራሱ አምላካችንና አባታችን፤ ጌታችንም ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ እናንተ እንድንመጣ መንገዳችንን ያቅናልን። 12 እኛ ለእናንተ ፍቅር እንዳለን ሁሉ እርስ በርስ ያላችሁን ፍቅርና ለሌሎችም ያላችሁን ፍቅር ጌታ ያብዘችሁ ያትረፍርፍላችሁም። 13 ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከቅዱሳን ሁሉ ጋር በሚመጣበት ጊዜ በእምነታችንና በአባታችን ፊት ነቀፋ የለበሳችሁና ቅዱሳን ሆናችሁ እንድትገኙ ልባችሁን ያጽና።

ስግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ አኗኗር

4 በቀረውስ ወንድሞች ሆይ፤ ስግዚአብሔርን ስለ ሎገሽኩ እንደገና መኖር እንደሚገባችሁ

2ተሰ1፡71፡፲፱፡6፡14፡ 2፡፳፡3፡14
4፡1 2፡፳፡5፡9፡1 13፡11፡1፡፲፱፡4፡112ተሰ3፡1
“2 እንዳንድ ትጅዎች ወንድማችንና...ስለግዚአብሔር ጋር ለብር የሚሰራ ሲሉ ሌሎች ደግሞ ወንድማችንና...የእግዚአብሔር አገልጋይ ይላሉ።”

2፡19 አክላላችን የንጉሥና አክላል ሳይሆን በበዓል ጊዜ ለክብር እንደሚሰጠው የለበሰ ጉንጉን ወይም በግሪካውያን የስ ፖርት ወድድር ጊዜ እንደሚሰጠው ሽልማት ዐይነት ነው። 2፡20 ከብራችንም ደስታችንም ናችሁ፤ ይህ አሁንም ሆነ (ከፊል4፡1 ጋር ያጸዳና) በክርስቲያን ጸምት ምጽኦት እውነት ነው። 3፡1-21 ጳውሎስ በመጀመሪያ ብቻውን ወደ ኦቴና ሄደ፤ ከዚያም በፊያ ወደ ነባሪት ወደ ሲሳስ ጢሞቴዎስ መጠለክት ላከ (ሐሥ17፡14-15)። ነገር ግን ሲሳስ እንደ ታዘዘው ከጢሞቴዎስ ጋር ወደ ኦቴና መምጣቱ ግልጽ አይደለም (ሐሥ17፡15)፤ ይህን እንጂ ከተሰሎንቄ ጢሞቴዎስ ቆሮንቶስ ወደ ነባሪት ወደ ጳውሎስ መመጣ ጊዜ ሲሳስ ከእርሱ ጋር መጥቶአል (ሐሥ18፡5)። ከዚህ በጽሑፍ መንግሥት “የተሰሎንቄ መልእክታት ታሪካዊ ጻፈ” የሚለውን ይመ። 3፡2 እንዲያበረታችሁ፤ በጥንቃቄ ግሪክ ሥነ ጽሑፍ ቃላት የሚያመለክተው አንዳን በጥንቃቄ የሚሠራውን ድጋፍ ነው። እዚህ በታ እንደተጠቀሰው በአዲስ ኪዳንም በሥዕላዊ መመላከትን ቀርቦአል። የክርስቲያን ወንጌል፤ የ1፡51 ማር1፡1 ማዘ ይመ። ከእኛ ጋር የእግዚአብሔር አገልጋይ ከርስቴያዊ አገልግሎት ምን ያህል ክብር እንደ ሆነ የሚያመለክት ነው (1፡፳፡39 ይመ።) 3፡3 ፈታኛ፤ በተሰሎንቄ ክርስቲያኖች ላይ የደረሰውን ተቃውሞና ሰደት ያመለክታል። ክርስቲያኖች ችግር ወይም መስራ ሊያጋጥማቸው እንደሚችል ማወቅ ይገባቸዋል (ማር4፡17፡የሐ 16፡33፡ሐሥ14፡22፡፲፱፡፳፡12፡1፡፲፱፡፳፡12 ይመ።) መስራ የሚደርስ ብብን የእግዚአብሔርን ዐላማ ለማስፈጸም እንጂ እኛን ለመጥገዝ ወይም ለማጥፋት አይደለም (ሐሥ11፡9፡ሐሥ 5፡312፡፳፡14፡ 4፡17 ይመ።) 3፡4 ፈታኛ፤ በአዲስ ኪዳን ውስጥ በብዙ ቦታ ላይ ሰደማን በዚህ በም ተጠርቶአል። እርሱም የርከላችን መናፍቅት ሁሉ የበላይ ነው (የሐ16፡11፡፲፱፡2፡2 ይመ።) በድርጊቱም ቀላማቸውን (2፡፳፡12፡7 ይመ።) መንፈሳዊነትን ነገር ይሳዳል (ማቴ13፡39፤ ማር4፡15፡2፡፳፡4፡4 ይመ።) እርሱ ላይሰሰን ፈትኖአል (ማቴ 4፡1-11 ይመ።) የኢየሱስን አገልጋዮች በመፈተን ላይ ነው (ሉቃ22፡31፡ቆገ፡5 ይመ።) የወንጌልን ሥርዓት ያደናገራል (2፡18)። ነገር ግን የተሸነፈ ስለ ሆነ (ቁል2፡15 ይመ።) ከርስቲያኖች ዕድል ሲገኝ ለሰጡት እይታ ባቸውም (ኤፌ6፡16)። ዘመዘገቢያው ለዘላለም መጣሉ የተረጋገጠ ነው (ራፊ 20፡10 ይመ።)።

3፡6 መልካም ዜና አለምቶናል፤ በግሪኩ “ወንጌል” የሚለው ቃል ከሚሰጠው ትርጉም የተለየ ሐሳብ ያለው ብቸኛ የግሪኩ

ቋንቋ ሐረግ ነው። ሕውሉ ለደስታው ምንገዶች የሆኑትን ሦስት ነገሮች ጠቅላላ፤ (1) “እምነታችሁ” ወደ እግዚአብሔር የሚወስድ ትክክለኛ ዝግግር፤ (2) “ፍቅራችሁ” ሰው ለሰው ሊኖረው ስለሚገባ ትክክለኛ ዝግግር፤ (3) “እኛን ለማጥፋት እንደምትናፍቁ” ለሕውሉ የነበረችውን ትክክለኛ ዝግግር ያሳያል። 3፡9 ለእግዚአብሔር... ምስጋና፤ ከዚህ በፊት ያለው ታሪክ የሕውሉን የምንጌል አገልግሎት ስኬታማ እንደ ነበር ያሳያል። የሥራውን በተገባው ሁኔታ በእምነት ራሱን ሲያደርግ በተገባው ነበር፤ ነገር ግን እግዚአብሔር ከሠራው ሥራ የተነሣ ደስ በመሰጠቱ እግዚአብሔርን ያመሰግናል። 3፡10 በእምነታችሁ፤ ሕውሉ ስለ እምነታቸው በዚህ ምዕራፍ ለአምስተኛ ጊዜ መናገሩ ነው (ቀ፡2፡5-7 ይመ።) የጉዳ ለውጥ በሰላታዊ ሕይወታቸው የግብር ገብነት (4፡1-12) እና የሥነ ሥርዓት (5፡12-24) ጉድጓድ ተገንቶ እንዳለ ያመለክታል። ለላው ደግሞ ከክርስቲያኖች አስተዋወጥ ጋር የተያያዘ ሲሆን በክርስቲያን ጸምት ምጽኦት አንዳር ከነበራቸውን ግራ መጋጣት ያሳያል። ሌሊትና ቀንን በሁለቱ ክፍለ ጊዜያት በቻ ተወስኖ መጸለይን ሳይሆን ያለማድረግ መጸለይን ያሳያል (1፡23 ይመ።) እጅግ ተገታጥኝ ከሆነ የሚመዘገቡን የሕውሉን ናፍቆችና ጥጥት ጠንክሎ ሁኔታ ሳለበት የግሪክ አባባል የሚገልጽ ነው (ቃላት በአዲስ ኪዳን በ5፡13 እንዲሁም በኤፌ 3፡20 ላይ ብቻ ይገኛል)። 3፡11 ሕውሉን በብዙ ጊዜ በመልእክቱ መካከል ጣልቃ እያሰጠላ እሱትን ያቀርባል (ኤፌ1፡5-23፡13፡14-21፡፲፱፡1፡9-11፡ ቁል1፡9-12)። በአባሉ በወልድ መካከል ያለው ግንኙነት በተመለከተ የ1፡1 ማዘ ይመ። 3፡12 ጌታ፤ በሕውሉን ጽሑፎች ውስጥ ይህ ቃል አብዛኛውን ጊዜ አብላ ሳይሆን ለኢየሱስና የሚያሳይ ነው። 3፡13 በእምነት በብዙ የአዲስ ኪዳን መጽሐፍት ቅዱሳን የሚለው ቃል ክርስቲያኖችን ያመለክታል። እዚህ በታ የሚያመለክተውን ከክርስቲያን ጋር ተመልሰው የሚመጡት ወይም ደግሞ ሁለቱም ሊሆን ይችላል (ማር8፡38)። ቅዱሳን መሠረታዊ ሐሳብ “እግዚአብሔር የተለየ” ማለት ነው፤ በዚህ ስፍራ ግን የቅድስትን የመጨረሻ ደረጃ የሚለል (የ1፡፳፡12 ማዘ ይመ።)፤ ጽናት የቀ፡2 ማዘ ይመ።

4፡1 በቀረውስ ከዚህ የሚቀጥል ብዙ ነገር ቢኖርም የመልእክቱ

አስተምረናችኋል፤ በእርግጥም እንደዚያው እየኖራችሁ ነው። ስለ ሆነም በጌታ በኢየሱስ የምንጸምትችሁና የምንመክራችሁ ከዚህ በበለጠ ሁኔታ በዚሁ እንድትገቡበት ነው። ግንቧታ በኢየሱስ ሥልጣን ምን ዐይነት ትእዛዝ እንደ ሰጠናችሁ ታውቃላችሁ።

የሕዝብአብሔር ፊቃድ ከዘመኑት ርቃችሁ እንድትቀደሱ ነው፤ 'ደግሞም እያንዳንዱ የዝግ ሰውነቱን በቅድሳናና በክብር መያዝ' እንዳለበት እንዲያውቅ ነው፤ 'ይህም ሕዝብ ስብከድን እንደማያውቁ አሕዛብ በፍትወት ሥጋ ምኞት አይሆን።' ማለፊያም ነገር ማምን ተላልፎ ወንድሙን አያታል፤ ምክንያቱም ከዚህ በፊት እንደነገርናችሁና እንዳስጠነቅቁናችሁ ጌታ እንደ እነዚህ ያለውን ንጣሊት ሁሉ የሚፈጽሙትን ይበቀላል፤ ሕዝብአብሔር በቅድሳና እንደገመገመለሰ እንጂ ለርድፍነት አልጠራጠራ ነው። 'እንገንዲህ ይህን ምክር ንቅ የማይቀበል፤ የናቀው ቅዱስን ምንፊሉን የሰጣችሁን ሕዝብአብሔርን እንጂ ሰውን አይደለም።'

የሰለ ወንድማማች መዋደድ ማንም እንዲጽፍላችሁ አያስፈልግም፤ ምክንያቱም እርስበርሳችሁ እንድትዋደዱ እናንተ ራሳችሁ ከሕዝብአብሔር ተምራችኋልና።¹⁰ በመሳሰሉ መቁደንያ

1ተሰ2:1915+231
4+3 1ቁር6:181
ሌፊ5:17
4+4 1ቁር7:29
4+5 ሮሜ1:261
ገላ4:81ኤፌ4:17
4+6 ለኤ25:171
ዘጸ24:351መዝ94:1
1ሮሜ25:111
12+1911ቁር6:81
ዕብ10:30311314
4+7 ለኤ11:441
1ሉተ1:15
4+8 ሕዝ36+271
ሮሜ5:512ቁር1+221
ገላ4:611ኤፌ3:24
4+9 ለኤ6:451
13:34ሮሜ12:101
1ተሰ5:1
4+10 ሐሥ16+91
1ተሰ3:12
4+11 ሌፊ4:281
2ተሰ3:10-12
4+12 ግር4:11
4+13 ግሩ9+241
ሮሜ11:251
ሌፊ2:12
4+14 ሮሜ14:91
1ቁር15:3+11812ቁር5:15
4+15 1ቁር1:171
15:52

የሚገኙትን ወንድሞች ሁሉ እንደምትወዳቸው የታወቀ ነው፤ ነገር ግን ወንድሞች ሆይ፤ ከዚህ በበለጠ እንድትገቡበት እንመክራችኋለን።

¹¹ከዚህ በተጨማሪም እንዳይከሰቱ በዝግ እጃችሁ ሥሩ፤ በጸጥታ ኑሩ፤ በራሳችሁ ጉዳይ ላይ ብቻ አተኩሩ።¹²ይኸውም በዕለት ተለት ኑሩአችሁ በውጭ ባሉት ዘንድ እንዲያስከብራችሁና በማንም ሰው ላይ ሽክም እንቅሁኑ ነው።

ጌታ ዳም ምጽአት

¹³ወንድሞች ሆይ፤ አንቀላፍተው ስላሉ ሰዎች ሳታውቁ እንድትቀሩ አንፈልግም፤ ደግሞም ተስፋ እንደ ሌላቸው እንደ ሌሎች ሰዎች እንድታገኙ አንሻም።¹⁴ኢየሱስ እንደ ሞተና እንደ ተነሣ ካመንን በኢየሱስ ሆነው ያንቀላፉትን እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር እንደዚሁ የመጣቸዋል።¹⁵በጌታ ቃል የምንላችሁ ይህን ነው፤ እኛ በሕይወት ያለንና ጌታ እስኪመጣ ድረስ የምንቀር ያንቀላፉትን አንቀድምም።

"4 ወይም ከዝግ ግራ ጋር መገናኛ መገናኛ ወይም ግራ ለግንኙ መገናኛ

ዋና ክፍል ተርጉሞች (ፊል3:1 ማለት ይመስል) በሮሜና የቃላት ቀጥተኛ ቀጥተኛ "መመለስ" ማለት ነው። እውሱስ በብዙም ጊዜ ይህን ተለዋጭ ዘይቤ የክርስትናን አካሄድ ለመግለጽ ይጠቀምበታል (ሮሜ6:4+2ቁር5:7+ኤፌ4:115+17:1ቁር4:10 "ትኖሩ ዘንድ" 2ቁር4:5 "ተመላለሱ")። ይህ የማያቋርጥ እድገትን የመለከታል። የልጁ ለምናችሁና የምንመክራችሁ እውሱስ በትሕትና በጌታ ለየዘጠ በተከፈለው ሥልጣን መናገሩ ነው፤ ምክንያቱም "የክርስቶስ ልብ" አለው (1ቁር 2:16)።

4:2 ትእዛዝ በሥልጣን የሚተላለፍን ትእዛዝ ይጠቀማል፤ ቃሉም ታውራጅ አመራርን ያዘለ ነው (ሐሥ5:28116:24 ይመስላል)።

4:3 እንድትቀደሱ በ3:13 ግብ ይመስል። የዘመኑት በመጀመሪያው ምላክ ዓመት የሥነ ምግባር ብልሹነት ተስፋፍቶ ወርሶ ራሱን በንጽሕ መጠበቅም አስፈላጊ እንዳልሆነ ተደርጎ ይወጣል። ይሁን እንጂ እውሱስ የእግዚአብሔርን ገልጽ የምግባር መስክ ያዎች ከዘመኑ ሁኔታ ጋር እንዲቀየሩ አልፈቀደም። ክርስቲያኖችም ሊፈተኑ ስለሚችሉ ማስጠንቀቅ አስፈላጊ ወርሶ (1ቁር 5:1 ይመስላል)።

4:5 እንደሚያውቁ አሕዛብ ነ ክርስቲያኖች ከማያምኑ ሰዎች የተለዩ ሊሆኑ ይገባቸዋል።

4:6 ወንድሞችን ለያታል፤ የዘመኑት ንጣሊት ድርጊቱን የሚፈጽሙትን ብቻ ሳይሆን ሌሎችንም ይሳል። ለምሳሌ የአመክንዘራ ሰው የትዳር አጋር ለሁጊዜ ይደረጋል፤ በቅድመ ጋብቻ የሚፈጽም የግብር ሥጋ ግንኙነት እስከ ጋብቻው ቀን ድረስ ሊጠበቅ የሚገባውን ግንኙነት በማጥፋድ ወደ ፊት የትዳር ዓይኖች የሚሆነውን (ሰው ይባላል)።

ጌታ...ይበቀላል። በንጽሕና ለመኖር የሚያስችላታል ነው።

4:7 የእግዚአብሔር የቅድሳና ጥሪ በንጽሕና ለመኖር ሊሳው ምክንያት ነው።

4:8 የማይቀበል...እግዚአብሔርን እንጂ ሰውን አይደለም ሐዋርያው ለእ ቅድሳናና ግንኙነት የሰጠውን ትእዛዝ የማታወቅ ወይም የሚያገኝበት እግዚአብሔርን ይቃወማል። ቅዱስ ምንፊሉን የሚሳቅሁት እግዚአብሔርን በንጽሕና ለመኖር ሊሳው ምክንያት ደግሞ የዘመኑን ንጣሊት መፈጸም አማኞች በቅድሳና እንዲኖሩ ምንፊሉ ቅዱሱን በሰጠው በእግዚአብሔር ላይ የሚሠራ ሀመዕ በመሆኑ ነው።

4:9 ከእግዚአብሔር ተምራችኋልና ከኢሳ54:131 የሐ 6:451 ከነበር2:13 ጋር ያነጻጽራል። ስለ ወንድሞች መዋደድ በግሪኩ ፈላጊደልያ ማለት ሲሆን ከአዲስ ዜግን መጻሕፍት ውጭ ቃሉ የአንድ አዳጋ ሊገኝ በሆኑ ሰዎች መካከል ያለውን የፍርድ አገደነት ያሳያል። በአዲስ ዜግን ግን አንድ አዳጋ የሚያደርግ ባላቸውና በክርስቶስ በሚያምኑ ሰዎች መካከል ያለውን ፍርድ ያመለክታል።

4:11 እንደገና የተሰሎንቄ ክርስቲያኖች ማድልባት ሥራ ከመናታታቸው የተነሣ በሌሎች ሰዎች ጉዳይ ግንቃ የመጣባት

ሊማር ሳይኖራቸው አይቀርም። በዝግ እጃችሁ ሥሩ፤ በግሪኩን ዘንድ በአጠቃላይ በእጅ የሚሠራ የጥልበት ሥራ ሁሉ የሚያደርግ በረያዎች ብቻ እንዲሠሩት የተገባ እንደ ሆነ ይታሰባል። ክርስቲያኖች በዝግ እጃቸው እየሠሩ የራሳቸውን ኑሮ ለመሩ ሲገባቸው እንዳንድ የተሰሎንቄ ክርስቲያኖች ግን የክርስቶስ ዳም ምጽአት በቅርብ ይሆናል የሚል እምነት ስለ ነበራቸው (2ተሰ3:11) ሥራ መሥራት ትተው በሌሎች ላይ ጥቸ በመሆን ይኖሩ ነበር።

4:12 በግንም ሰው ላይ ሽክም እንቅሁኑ ወይም "ማንም ሳያስፈልጋችሁ" ማለት ነው። ሁሉቱም ትርጉሞች እውነተኛና ጠቃሚ ናቸው። በሥራ ፈተነታቸው ምክንያት በትግር ላይ የሚወድቁ ክርስቲያኖች ለእግዚአብሔር የሚታዘዙ አይደሉም።

4:13 ለንቀሳቀሱት ሰላላ ሰዎች የሞት የባለይነትና አስፈላጊነት በትንሹ ገደል ላል ተሻርጎ "እንቅሳፍ" ለክርስቲያኖች ሞትን የሚያመለክት ተለዋጭ ዘይቤ ነው። አንዳንድ የተሰሎንቄ ክርስቲያኖች፣ አማኞች ሁሉ ክርስቶስ እስኪመጣ ድረስ አይሞቱም በግላት የሕይወትን ትምህርት በተሳሳት መንገድ ተረድተውት ነበር። ከመካከላቸው አንዳንዶች በሞቱ ጊዜም፣ "እነዚህ የሞቱ ሰዎች በተላቁ ቀን ድርሻ ይኖራቸው ይሆን?" የሚል ጠየቁ ያህላ ወር (የሐ15 ማለ ይመስል)። ገነፈ እንደ ሌላቸው በመቃብር ያን ጋይ ላይ የተጻፉና ቀድሞ የነበሩ ጽሑፎች እንደሚያሳዩት በመጀመሪያ ምላክ ዓመት የነበሩ አረማውያን ሞት እጅግ አሳደሩ የሁሉ ነገር መመረጥ እንደ ሆነ ያስሉ ነበር። የክርስቲያኖች አመለካከት ግን ከዚህ ፍጹም የተለዩ ነው (1ቁር15:55-57 ፊል1:21-23 ይመስላል)።

4:14 የተተፈ በዚህ ክፍል እውሱስ ክርስቶስ "እንቅሳቁ" አላለም፤ ምክንያቱም በእርሱ የሚያምኑ ሁሉ ክርስቶስ ፍርሃት ነጻ ይሆኑ ዘንድ ክርስቶስ መሞቱን በተራህ ማለት ተገቢ በመሆኑ ሊሆን ይችላል። ተነሣ፤ ትንሣኤን የሚመለከት 1ቁር7:115 በተለይም ቀጥሎ 14:17-22 ይመስላል። በኢየሱስ... ያንቀሳቀሱትን በኢየሱስ አምነው የሞቱትን አማኞች ያመለክታል።

4:15 በጌታ ቃል፤ በዚህ ስፍራ የተቀሰሰው የክርስትና ትምህርት በወንጌላት ውስጥ የተጻፈ አይደለም፤ ነገር ግን ለእውሱስ በቀጥታ በጉላይ የተገለጠበት ወይም በቃል ሲተላለፍ የመጣ ክርስቶስ ለክርስቲያኖች የተናገረው ሊሆን ይችላል። እኛ በሕይወት ያለን ክርስቶስ ዳም ሰመጣ በሕይወት የሚገኙትን ክርስቲያኖች ያመለክታል፤ "እኛ" የሚለው ቃል እስከ ክርስቶስ ዳም ምጽአት ድረስ እውሱስ በሕይወት እንደሚኖር አለብ የተናገረው ሊሆን ይችላል። ብዙ ጊዜ መልእክቱን ከጻፈላቸው ሰዎች ጋር ራሱን ያመለከታል። በሌላ ስፍራ እግዚአብሔር "እኛን" በዚያን ጊዜ ያሳየ "ኛል" በማለት የተናገረክል (1ቁር6:1412ቁር4:14)። እንደዚያም የተሰሎንቄ ክርስቲያኖች ከመካከላቸው የሞቱት ሰዎች ጌታ ተመልሰ በሚመጣበት ታላቅ ቀን ስፍራቸውን ያግሉ ብለው ስለ ተጨነቁ ይህ እንደሚሆን እውሱስ ያረጋግጥላቸዋል።

16፤ ታራሱ በታላቅ ትእዛዝ፡ በመላእክት አለቃ ድምፅና በእግዚአብሔር የመለከት ድምፅ ከሰማይ ይወርዳል። በክርስቶስ የሞቱ ትም አስቀድመው ይነሣሉ።¹⁷ ከዚያም በላይ እኛ የቀረነው፣ በሕይወትም የምገናኘው ሄጅታን በአየር ላይ ለመቀበል ከእርሱ ጋር በደመና እንጠቃለሉ። በዚህም መሠረት ለዘላለም ከሄታ ጋር እንሆናለን።¹⁸ በእዚህ በዚህ ቃል እርስ በርሳችሁ ተጽናኑ።

5 ወንድሞች ሆይ፤ ስለ ዘመናትና ስለ ወራት ልንጽፍላችሁ አያስፈልግም። ምክንያቱም ሊባ በሌሊት እንደሚመጣ የሄታም ቀን እንዲሁ እንደሚመጣ እናገኙ ራሳችሁ በሚገባ ታውቃላችሁ።³ ሰዎች፣ “ሰላምና ደንገንነት ነው” ሲሉ፣ ምጥ እርጉዝ ሲትን እንደሚደዛት እንዲሁ ጥፋት በድንገት ይመጣባቸዋል፤ ከጥም አያመልጡም።

እናንተ ግን፤ ወንድሞች ሆይ ቀን እንደ ሊባ የሰደሳባችሁ ዘንድ በጨለማ ወሰን አይደላችሁም፤ ሁላችሁም የብርሃን ልጆች፣ የቀንም ልጆች ናችሁና። እኛ ከሌሊት ወይም ከጨለማ ወገን አይደለንም፤ ስንግዳህ እንንቃ፤ ራሳችንንም እንግዛ እንጂ እንደሚገናኝላችሁ እንደ ሌሎቹ አንሁን።

4፡16 ማቴ16፡27፤ 24፡31፤ ዳዊ15፡23፤ 24፡41፤ ዘይ9፡1 ራሳ14፡13
4፡17 ዮሐ12፡26፤ ሐሥ19፡18፤ 39፤ 1፡4፤ 15፡52፤ ራሳ17፡11፤ 12
4፡18 1ተ፡45፤ 11
5፡1 ሐሥ1፡7፤ 1ተ፡4፤ 9
5፡2 ሉቃ12፡39፤ 1፡4፤ 18
5፡3 ሉቃ15፡21፤ ማቴ35፡18፤ 55፤ 15፤ ሉ፡29፤ 5፡47፤ 9፤ 11
ሉር4፡10፤ 16፤ 14፤ ሕዝ13፡10፤ 2ተ፡41፤ 9
5፡4 ቀ፡2፤ ሐሥ26፡18፤ 1፡2፤ 28
5፡5 ሉቃ1፡18፤ 8
5፡6 ማቴ25፡13፤ ሐሥ24፡25፤ ሮሜ13፡11
5፡7 ሐሥ2፡15፤ ሮሜ13፡13፤ 2፡2፤ 2፤ 13
5፡8 ቀ፡5፤ ሉ፡59፤ 17፤ ሮሜ24፡26፤ 14፤ 17
5፡9 1ተ፡41፤ 10፤ 2ተ፡42፤ 13፤ 14

7የሚያንቀሳፋ በሌሊት ያንቀሳፋሉ፤ የሚሰክሩም በሌሊት ይሰክራሉና።⁸ እኛ ግን የቀን ሰዎች ስለ ሆንን፤ እምነትንና ፍቅርን እንደ ጥሩር ለብሰን፤ የመጻፈን ተስፋ እንደ ራስ ቀኑ ደፍተን ራሳችንን በመግዛት እንኑር፤ “ከእግዚአብሔር ድነትን በሄታችን በሊየሱስ ክርስቶስ እማካይነት እንድናገኝ ነው እንጂ ለቀጣ ወሰኖ አላስቀመጠንምና።¹⁰ በንጉሥም ሆነ ብናንቀሳፋ ከእርሱ ጋር በሕይወት እንድንኖር እርስ ስለ እኛ ጥተ።¹¹ በእዚህ በእርግጥ አሁን እንደታደርጉት ሁሉ እርስ በርሳችሁ ተጽናኑ፤ እንዴም ሌላውን ያንጽ።

የመጨረሻ ምክር

12እንግዲህ ወንድሞች ሆይ፤ በእናንተ መካከል በትጋት የሚሠሩትን፤ በሂታም የጠላቶቻችሁ መከራዎቻችሁ የሆኑትን እንድታከብሯቸው እንለምናችኋለን።

5፡10ሮሜ14፡9፤ 12፡4፤ 5፡15
5፡11ሉ፡4፤ 29፤ 1ተ፡4፤ 18
5፡12ሮሜ16፡6፤ 12፤ 1፡4፤ 15፤ 10፤ 1፡1፤ ሉ፡7፤ 17፤ 10፤ 13፤ 17

4፡16 2ኛ ታራሱ ሐሥ1፡11 ይመጣ። በመላእክት አለቃ በመጽሐፍ ቅዱስ ራሱ የተጠቀሰው ብቸኛው የሚለከት አለቃ ሚካኤል ነው (ይሁዳ 9፤ ዳን10፡13)፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ገብርኤል መልአክ እንደ ሆነ ተገልጿል (ሉቃ1፡19፤ 26)። አስቀድመው ይነሣሉ፤ በሚቀጥለው ቀጥር ላይ የተጠቀሱት አማኞች ከመነጠታቸው በፊት ማለት ነው።

4፡17 በሕይወትም የምንኖረው የቀ፡15 ማጣ ይመጣ። እንጠቃለን፤ በሕዳስ ኪንግ ውስጥ ስለ መጣት በግልጽ የተጻፈበት ብቸኛ ቦታ ነው። እንዳንደቅ ይህ በሰው እንደሚሆን ሲናገሩ ሌሎች ገን በግልጽ የሚገልጹ ነው ይሉሉ። ከሂታ ጋር የአማኞች ታላቅ ተስፋ ከሂታ ጋር መሆን ነው (5፡10፤ ዮሐ14፡3፤ 2፡4፤ 5፡8፤ ፊል1፡23፤ ቄላ 3፤ 4 ይመጣ)።

4፡18 እርስ በርሳችሁ ተጽናኑ፤ የቀ፡13-18 ሞና ሐሳብ ለመጣ ስለሆነ ከነተት ቅደም ተከተል ማመልከት ሳይሆን፤ በዚህ ክፍልና በቀ፡13 ላይ እንደ ተጠቀሰው ምእመናን እርስ በርሳቸው እንዲበረታቱ ማድረግ ነው። ሐዋርያው የተሰሉትና ክርስቲያኖች እንዲበረታቱ የሚጽፍላቸው ለመጣ ሳለው መከራ እንጂ ዘጋጃ ሳይሆን (5፡2-10) በንጥቀት ጊዜ ከሂታ ጋር እንደሚሆኑ ለመግለጽ ነው።

5፡1 ስለ ዘመናትና ስለ ወራት ሐሥ1፡6-7 ይመጣ። የሂታችን መመሳሰል ቀን መሆን እንደ ሆነ ለማመልከት የሞቱ አንዳንድ ክርስቲያኖች አሉ፤ በተሳሉት ክርስቲያኖች መካከል ግን እንዲህ ዐይነት ችግር ያለበት ሰው ያለ አይመስለም።

5፡2 የሂታም ቀን፤ 1፡4፤ 5፤ 5 ይመጣ። ሆኖ ቃል የተወሰደው ከአማጽ 518 ነው። በብሉይ ኪንግ እግዚአብሔር በፍርድ ወይም ደግሞ በበረከት በመምጣት ጣልቃ የሚገባበትን ጊዜ ያመለክታል። በሕዳስ ኪንግም የፍርድ ሐሳብ አለ (ሮሜ2፡5፤ 2፡8፤ 29)፤ ይሁ “ቀን” (ሌ፡4፡30)፤ “የእግዚአብሔር ቀን” (2፡8፤ 3፡12) ወይም “የክርስቶስ ቀን” (1፡4፤ 1፡8፤ 1፡6) እና “የመጨረሻ ቀን” (ዮሐ 6፡39)፤ “ታላቅ ቀን” (ይሁዳ 6) ወይም “ያ ቀን” በመሰል ይታወቃል (2ተ፡1፤ 1፡1)። ይህ የሁሉ ነገር ፍጻሜ ነው። ቀደም ያሉ ምልክቶች ሊኖሩ ቢችሉም (2ተ፡1፤ 23)፤ ጸግም ምልክቱ ግን ሊባ በሌሊት እንደሚመጣ ሳይታሰብ የሚሆን ነው (ከማቴ 24፡43-44፤ ሉቃ12፡39-40፤ 2፡2፤ 3፡10፤ ፊል 3፡3፤ 16፤ 15 ጋር ያጻጽፉ)።

5፡3 ሰላምና ደንገንነት ይህን የሚሉት የማያምኑ ሰዎች ናቸው። ይህም ሰው ሰውን እንደምትጠብቁት ተስፋ እንደታደርግ ያመለክታል። ነገር ግን የሂታ ቀን ድንገት ለሰው የሰለሙና የደንገንነቱ ተስፋ ይጠፋል። ምጥ፤ በዚህ ቦታ የተጠቀሰው በወሊድ ጊዜ ያለውን ብሉን ተሰታፋውንና ሊቀር የማይችሉትን ምጥ ነው። ጥፋት፤ ብን ብን መጥፋትን ሳይሆን ከሂታ ፊት መወደን የሚሳይ ነው (2ተ፡1፤ 19)። በድንገትን ጳውሎስ የማያምኑ ሰዎች

ያላቸውን መደንቅ በአጽንዖት ይገልጻል። ቃሉ ከሉቃስ 21፡34 ላይ በስተቀር በጭንቀትም የአዲስ ኪንግ መጽሐፍ ውስጥ እይታችሁ።⁴ 5፡4 ሌላ የቀ፡2 ማጣ ይመጣ። በጨለማ አማኞች በጨለማ ውስጥ የሚኖሩ አይሉም፤ የጨለማም ወገንም አይደሉም (ቀ፡5)። ዮሐ1፡5፤ ሐሥ1፡26፤ 18 ይመጣ።

5፡5፤ እንደ ዕብራይስጥ ባሉ ሊማጭ ቋንቋዎች፤ የአንድ ነገር “ልጅ” መሆን ማለት፤ የአባቱን ባሕርይ መያዝ ማለት ነው። እንደዚህም ክርስቲያኖች በብርሃን የሚመላለሱ ብቻ ሳይሆኑ ብርሃን እንዳላቸው ያመለክታል።

5፡6 ለገንታ በቁመ ነቅተን እንጠብቅ ማለት ነው። ይህም ጳውሎስ የክርስቶስን መምጣት በገንታት እንድንጠብቅ በሕጻን ያት መናገሩን የሚያሳይ ነው (ከማቴ24፡42፤ 43፤ 13፤ ማር13፡34-37 ጋር ያጻጽፉ)። ራሳችንንም እንግዛ በቀ፡7 ላይ ከተገለጸው ባሕርይ ጋር የማንጸር ነው። እንደገና ለሕይወት የማያገኙ ሰዎች በመግ ፊታቸው መታገን ናቸው፤ ይህ ዐይነቱ እንቅልፍ ግን “የብርሃን ልጆች” ባሕርይ አይደለም።

5፡8 የቀን፤ የክርስቲያኖችን ባሕርይ የሚያሳየውን ብርሃን ያመለክታል። ምናልባትም የክርስቶስን መምጣት ሊያሳይ ይችላል (ቀ፡2፡እና ማጣ ይመጣ። ጥሩር... ቀኑ፤ ጳውሎስ በሮሜ 13፡12፤ 2፡4፤ 6፡7፤ 10፤ 4፤ ሌ፡6፤ 13፤ 4፤ ይህ የጦር መሣሪያን በተለዋጭ ዘይቤነት ተጠቅሞአል። እጠቃቀሙም ለእያንዳንዱ የጦር መሣሪያ የተወሰነ የአገልግሎት ድርጅት በመስጠት ሳይሆን፤ በአጠቃላይ ሐሰጥ መሆኑን ያሳያል። እንደገና ለሕይወት የጦር መሣሪያ በመጥቀስ ነው። ስለ እምነት፤ ተስፋና ፍቅር በአንድ ላይ መጣመር የ1፡3 ማጣ ይመጣ።

5፡9 ድንገትን የመጨረሻውንና ፍጹሙን መጽናገንን ያሳያል። ቀ፡ጣ፤ የ1፡10 ማጣ ይመጣ። ወሰኖ፤ ጥንቅቅና መሠረታዊው ነገር የእግዚአብሔር ሕይወት እንጂ የሰው ምርጫ አይደለም።

5፡10 ከሌሊት ጋር የክርስቶስን መሆን ፍጹም ሊጠፋ ወደ ማይቸል ገብረት ውስጥ መጣት ማለት ነው። ሐዋርያው የድንገታችንን ተስፋና ከእግዚአብሔር ቀጣጣ መጽናገንን፤ ከክርስቶስ የመጠቀሞቻችንን ተስፋ እንዲህም ከእርሱ ጋር እንድንኖር ለወሰድን ከመሞጣቱ ጋር በማዛመድ ያቀርባል። በንጉሥም ሆነ በጥንቃቄና “በጥንቃቄ ወይም በጥንቃቄ” ወይም ደግሞ ትምህርቱ የግብር ገብ ጉዳይ ከሆነ፤ በንጉሥ ወይም ሥጋዊ ክርስቲያን በጥንቃቄ (ቀ፡6) ማለት ነው።

5፡11 ያጽኦት ግሉ ሲት ከመመሥረት ጋር አብሮ የሚገድድ ሲሆን እንጂ ለውሉ ክርስቲያን በመጠፋጠም ነገር ስለሚኖረው አንድነት መታሰብ ለማሳየት ቃሉን ደጋግሞ ተጠቅሞአል።

5፡12 በእናንተ መካከል በትጋት የሚሠሩትን በዚህ ወቅት ስለ ሲት ክርስቲያን አስተዳደርና አመራር ብዙ የሚታወቅ ነገር ሳይኖርም፤ ይህ የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎችን የሚያሳይ ሳይሆን አይቀርም።

13 ስለ ሥራቸውም በፍቅር እጅግ አክብሯቸው። እርስ በርሳቸውም በሰላም ኑሩ። 14 ወንድሞች ሆኒ ይህን እንመክራችኋለን፤ ሥራ ፈቶችን ሂሊጃቸው፤ ፈሪዎችን አደፋፍሯቸውን ደካሞችን አርዷቸው፤ ሰውን ሁሉ ታገሡ። 15 ማንም በክፉ ፈንታ ክፉ እንዳይመልስ ተጠንቀቁ፤ ነገር ግን እርስ በርሳቸውም ሆነ ለሌሎች ሰዎች ሁልጊዜ መልካም የሆነውን ነገር ለማረምታቸው ተባባሩ።

16 ሁልጊዜ ደስ ይበላችሁ፤ 17 ላታዳርጡ ጸልዩ፤ 18 ማንኛቸውም ሁኔታ አመጣጡ፤ የስጋዬ ስብከቱ ፈቃድ በክርስቶስ ኢየሱስ ለእናንተ ይህ ነውና።

19 የመንፈስን እሳት አታዳፍኑ፤ ጸትንዚትን አትናቁ። 20 ሁሉን ነገር ፈትኦ መልካም የሆነውን ያዙ፤ 22 ማንኛቸውም ዐይነት ክፉ ነገር ራቁ።

23 የሰላም ስምዛክ ራሱ ሁለንተናችሁን ይቀ

5፥13 ማር9፥50
5፥14 ሮሜ14፥11
1ቆሮ8፥7-12፤
2ተሰ3፥6፥7፥11
5፥15 ሮሜ12፥17፤
ኢፌ4፥32፤1ቆ፥3፥9
5፥16 ፈፈ4፥4
5፥17 ሉቃ18፥1
5፥18 ኡፌ5፥20
5፥19 ኡፌ4፥30
5፥20 1ቆሮ14፥1-40
5፥21 ሮሜ12፥9፤
1ቆሮ14፥29፤
1ዮሐ4፥1
5፥23 ሮሜ15፥33፤
1ተሰ2፥19፤3፥13፤
ዕብ4፥12
5፥24 ዘጥ23፥19፤
ሮሜ8፥28፤
1ቆሮ1፥9፤ፈፈ1፥6
5፥25 6፥19፤
ቄላ4፥3፤2ተሰ3፥11

ድስ፤ መንፈሳችሁ፤ ነፍሳችሁና ሥጋችሁ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሚመጣበት ጊዜ ያለንቀፋ ይጠበቅ። 24 የጠራችሁ የታመነ ነው፤ እርሱም ያደርገዋል።

25 ወንድሞች ሆይ፤ ስለ እኛ ደግሞ ጸልዩ። ጸወንድሞችን ሁሉ በተቀደሰ አሳሳም ሰላም በሏቸው። 27 ይህ መልእክት ለወንድሞች ሁሉ እንዳይዘብ በጌታ ዐደራ እሳችኋለሁ።

ጸዊታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ ከእናንተ ጋር ይሁን።

ዕብ13፥18
5፥26 ሮሜ16፥16
5፥27 2ተሰ3፥14፤ጢጥ4፥13
5፥28 ሮሜ16፥20

25 እንዳንድ ትርጉሞች ደግሞ የሚለው ቃል የላቸውም

5፥13 ስለ ሥራቸውም በግል ከመቀራረብ የተነሣ ወይም ሥልጣን ስላላቸው ብቻ ሳይሆን ስለ ሥራቸው ስትሉ ግለት ነው። በሰላም ኑሩ፤ ሐሳቡ በአጠቃላይ በክርስቲያኖች መካከል ስላለው ኅብረት የሚኖር ቢሆንም፤ እዚህ ላይ ግን በመሪዎችና በእነርሱ ሥር በሚተዳደሩ መካከል ሊኖር ስለሚገባው ትክክለኛ ኅብረት ያመለክታል።

5፥14 ሥራ ፈቶች እንዳንድ የተሰሉንቁ ክርስቲያኖች የክርስቶስ ጸምት ምጽአት በቅርቡ እንደሚሆን እርግጠኞች ሆነው ለዝግጅት ሥራቸውን እርግፍ አድርገው የተዉ ይመስላል፤ ስለ እዚህ እንደሁኔታ ይነገራቸዋል። ፈሪዎች...ደካሞችን እነዚህ በብርቱዎች ሊደገፉና ሊረዱ እንጂ ሊጣሉ አይገባም (ከሮሜ14፥1-15፤1ቆሮ 8፥13 ጋር ያነጻጽሩ)።

5፥15 እንዳይመልስ ብቀላ ለክርስቲያኖች አማራጭ ሆኖ ሊቀርብ አይችልም (ከሮሜ12፥17፤1ቆ፥3፥9 ጋር ያነጻጽሩ። ክርስቲያኖች ይቅርታ እንዳያደርጉ ተጠርተዋል (ማቴ5፥38-42፤18፥21-35)።

5፥16 ሰዎች በእንዳንድ ሁኔታዎች ደህተኞች ይሆናሉ፤ የክርስቲያኖች ደስታ ግን በሁኔታዎች ላይ የተመሰረተ አይደለም። ደስታቸው የሚመነጨው ክርስቶስ ከሠራው ሥራ ነው፤ ይህም ደግሞም ዘላቂ ነው።

5፥17 ሰዎች ማጽረጥ ስለሚደረግ ጸሎት 1፥3፤2ተሰ3፥13፤ ሮሜ 1፥9-10፤ ኡፌ4፥18፤ ቄላ1፥31 2ጢጥ 1፥3 ይመጣ።

5፥18 በቀፊ ልዩ እንደተገለጸው፤ ክርስቲያኖች በሁኔታ ላይ ከተመሠረቱ ከተፈጥሮአዊ ሰዎች የተለዩ ናቸው። ምክንያቱም በየትኛውም ሁኔታ ውስጥ ቢሆኑ እንኳ እግዚአብሔር ካደረገላቸው ነገር የተነሣ የሚያመጣጥኑ ናቸው (ከኡፌ5፥20 ጋር ያነጻጽሩ)።

5፥19 የመንፈስን እሳት ይህን አባባል እውነት የሚያደርገው በመንፈስ ቅዱስ መገኘት መቀትና ብርሃን መኖሩ ነው። ጳውሎስ የተቃወማቸው ባሕርያት ሥራ ፈትነትን፤ ዝሙትንና ሌሎችንም ገጠላቶች ነው። በሌላ በኩል ደግሞ በጉባኤ ውስጥ የመንፈስ ቅዱስን ስጦታ የሚያጸክም ሥጋዊ የሆነ አምላክ እንዳይደረግ ያስጠነቅቃል (ቀፋ20 ይመጣ።

5፥20 ትንቢትን ስለ ትንቢት ስጦታ ሮሜ12፥6፤ 1ቆሮ

12፥10-28፤ 13፥2 14፤ ኡፌ4፥11 ይመጣ። ስለ ትንቢት መኖሪያ አገልግሎት ደግሞ 1ቆሮ14፥3 ይመጣ።

5፥21 ሁሉን ነገር ፈትኦ ትንቢት መኖሪያ ተገቢ ቢሆንም (ቀፋ 20)፤ በጌታ ስም እናገራለሁ የሚል ሁሉ ያለ ምንም ጥያቄ ተቀባይነት ያገኛል ግለት አይደለም። ጳውሎስ መፈተኞቹን በግልጽ ባያስቀምጥም እንኳ እያገኛንዱ ትምህርት መፈተን እንዳለበት ጽፎአል።

5፥23 የሰላም ስምዛክ ከቀፋ12-15 አንጻር እግዚአብሔርን የሚያመለክት ነው፤ ጳውሎስ በመልእክቱቹ መጨረሻ ላይ ብዙ ጊዜ በእንደዚህ ዐይነት መንገድ ስለ እግዚአብሔር ይጽፋል (ሮሜ 15፥33፤ 16፥20፤ 1ቆሮ14፥33፤ 2ቆሮ13፥1፤ ፈፈ4፥9 ይመጣ። ከ2ተሰ 3፥16 ጋር ያነጻጽሩ)። መንፈሳችሁ ነፍሳችሁና ሥጋችሁ፤ ጳውሎስ የሰውን ሁለንተና ሳይነጥሙል በእኛነት ያቀርባል።

5፥24 ጳውሎስ የሚተማመነው የጀመረውን ከፍጻሜ በሚያደርሰው በእግዚአብሔር ላይ ነው (ከዮሐ18፥25 ጋር ያነጻጽሩ፤ ዘጥ23፥19፤ፈፈ1፥6 ይመጣ።

5፥26 ሁሉን ጳውሎስ ሰላምታውን የላከው የገሠጸቸውን ሰዎች ጨምሮ ለሁሉም ነው። በተቀደሰ አሳሳም፤ በዚህ ዘመን እጅ በመጨባበጥና በመሳሳም ሰላምታ እንደምንለዋወጥ ሁሉ፤ በዚያን ዘመን በመሳሳም ሰላምታ ይለዋወጡ ዝር (ከሮሜ 16፥16፤ ከ1ቆሮ 16፥20፤ 2ቆሮ13፥12 ጋር ያነጻጽሩ፤ በ1ቆ፤ 5፥14፤ ላይ “የፍቅር አሳሳም” የሚለውን ይመጣ።

5፥27 ዐደራ እሳችኋለሁ፤ ጠንከር ያለ አባባል ሲሆን “አምላችኋለሁ” ግለት ነው። ጳውሎስ የተሰሉንቁ ቤተ ክርስቲያን ምእመናን በሙሉ የእርሱን መልእክት እንዲያክሱ ወይም እንዲሰሙ እንዲሁም እንደሚያስብላቸው እንዲያውቁና የሚሰጠውንም ምክር እንዲቀበሉ ይፈልጋል።

5፥28 ጳውሎስ ሁልጊዜ መልእክቱቹን የሚደመድመው ለእንዳንድ ወይም የጸጋ ቡራኬ በመስጠት ሲሆን እንዳንድ ጊዜም ሌሎች በረከቶችን ይጨምራል (2ቆሮ 13፥14)።

12፥10-28፤ 13፥2 14፤ ኡፌ4፥11 ይመጣ። ስለ ትንቢት መኖሪያ አገልግሎት ደግሞ 1ቆሮ14፥3 ይመጣ።

5፥21 ሁሉን ነገር ፈትኦ ትንቢት መኖሪያ ተገቢ ቢሆንም (ቀፋ 20)፤ በጌታ ስም እናገራለሁ የሚል ሁሉ ያለ ምንም ጥያቄ ተቀባይነት ያገኛል ግለት አይደለም። ጳውሎስ መፈተኞቹን በግልጽ ባያስቀምጥም እንኳ እያገኛንዱ ትምህርት መፈተን እንዳለበት ጽፎአል።

5፥23 የሰላም ስምዛክ ከቀፋ12-15 አንጻር እግዚአብሔርን የሚያመለክት ነው፤ ጳውሎስ በመልእክቱቹ መጨረሻ ላይ ብዙ ጊዜ በእንደዚህ ዐይነት መንገድ ስለ እግዚአብሔር ይጽፋል (ሮሜ 15፥33፤ 16፥20፤ 1ቆሮ14፥33፤ 2ቆሮ13፥1፤ ፈፈ4፥9 ይመጣ። ከ2ተሰ 3፥16 ጋር ያነጻጽሩ)። መንፈሳችሁ ነፍሳችሁና ሥጋችሁ፤ ጳውሎስ የሰውን ሁለንተና ሳይነጥሙል በእኛነት ያቀርባል።

5፥24 ጳውሎስ የሚተማመነው የጀመረውን ከፍጻሜ በሚያደርሰው በእግዚአብሔር ላይ ነው (ከዮሐ18፥25 ጋር ያነጻጽሩ፤ ዘጥ23፥19፤ፈፈ1፥6 ይመጣ።

5፥26 ሁሉን ጳውሎስ ሰላምታውን የላከው የገሠጸቸውን ሰዎች ጨምሮ ለሁሉም ነው። በተቀደሰ አሳሳም፤ በዚህ ዘመን እጅ በመጨባበጥና በመሳሳም ሰላምታ እንደምንለዋወጥ ሁሉ፤ በዚያን ዘመን በመሳሳም ሰላምታ ይለዋወጡ ዝር (ከሮሜ 16፥16፤ ከ1ቆሮ 16፥20፤ 2ቆሮ13፥12 ጋር ያነጻጽሩ፤ በ1ቆ፤ 5፥14፤ ላይ “የፍቅር አሳሳም” የሚለውን ይመጣ።

5፥27 ዐደራ እሳችኋለሁ፤ ጠንከር ያለ አባባል ሲሆን “አምላችኋለሁ” ግለት ነው። ጳውሎስ የተሰሉንቁ ቤተ ክርስቲያን ምእመናን በሙሉ የእርሱን መልእክት እንዲያክሱ ወይም እንዲሰሙ እንዲሁም እንደሚያስብላቸው እንዲያውቁና የሚሰጠውንም ምክር እንዲቀበሉ ይፈልጋል።

5፥28 ጳውሎስ ሁልጊዜ መልእክቱቹን የሚደመድመው ለእንዳንድ ወይም የጸጋ ቡራኬ በመስጠት ሲሆን እንዳንድ ጊዜም ሌሎች በረከቶችን ይጨምራል (2ቆሮ 13፥14)።

የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት ወደ ተሰሎንቄ ሰዎች - ሁለተኛ

መግቢያ

የ1ኛ ተሰሎንቄን መግቢያ ይመ

ጸሓፊው፣ መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ

የጥንት ክርስቲያን ጸሓፊዎች ከሚሰጡት ሰፊ ድጋፍ በስተቀር በአንዳንዶች ዘንድ የጳውሎስ ጸሓፊነት ከ1ኛ ተሰሎንቄ ይልቅ በ2ኛ ተሰሎንቄ ላይ አጠያያቂነቱ የጉላ ነው። ተቃዋሚዎቹ መሠረት የሚያደርጉት የቤተ ክርስቲያን አባቶች በሚሰጡት ምስክርነት ብቃት ላይ ያተኮረ ሳይሆን፣ በውስጥ መረጃዎች ላይ ነው። በቃላት (በሌላ ስፍራ የማይገኙ ዐሥር ቃላት እዚህ አሉ)፣ በአጻጻፉ ስልትና (ከሚጠበቀው በላይ መደበኛ ስልት ይጠቀማል) ስለ ዓለም መጨረሻ በሚያቀርበው አሳብ ላይ (ስለ ዐመፅ ሰው የተሰጠው ትምህርት በመጽሐፍ ቅዱስ በሌላ ስፍራ አልተሰጠም)። ይህ መልእክት ከመጀመሪያው እንደሚለይ የሚናገሩ አሉ። ይሁን እንጂ እነዚህ ምክንያቶች በወቅቱ የነበሩትን ምሁራን ሊያሳምኑ አልቻሉም። አሁንም አብዛኞቹ ምሁራን የ2ኛ ተሰሎንቄ ጸሓፊ ጳውሎስ መሆኑን ያምናሉ፤ ሁለቱ መልእክታት ተመሳሳይነት ስላላቸው የተጻፉበትም ጊዜ ተቀራራቢ ሳይሆን አይቀርም፤ ምናልባትም ሁለተኛው መልእክት የተጻፈው የመጀመሪያው መልእክት ከተጻፈ ከስድስት ወር በኋላ ሊሆን ይችላል። በወቅቱ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የነበረው ሁኔታ በሁለቱም መልእክታት ተመሳሳይ ነው፤ ጳውሎስ ይህን መልእክት የጻፈው (1+13+17) በ51/44 ወይም በ52/45 በቆርንቶስ ላለ ሳይሆን አይቀርም፤ በዚህ ጊዜ ሲላስና ጢሞቴዎስ የመጀመሪያውን የተሰሎንቄ መልእክት አድርሰው ተመልሰዋል ።

ዐላማው

በተሰሎንቄ ቤተ ክርስቲያን የነበረው ሁኔታ ብዙም ያልተለወጠ ስለ ነበር፣ ጳውሎስ ይህን መልእክት የጻፈበት ዐላማና የመጀመሪያውን መልእክት የጻፈበት ዐላማ በጣም ተመሳሳይ ነው። ጳውሎስ ይህን መልእክት የጻፈው፡-

- (1) በስደት ያሉትን አማኞች ለማፅናናት (1+4-10)፣
- (2) የተሰሎንቄ ሰዎች ታማኞች እንዲሆኑ፣ ለኑሮአቸውም ተግተው እንዲሠሩ ለመምከር (2+13-3+15)፣
- (3) ስለ ጌታ ዳግም ምጽአት የነበራቸውን የተዛባ ግንዛቤ ለማስተካከል ነው (2+1-12)።

መሪ ሐሳብ

እንደ 1ኛ ተሰሎንቄ ይህም መልእክት በስፋት ስለ ነገረ ፍፃሜ ይተነትናል (ከ1ኛ ተሰሎንቄ መግቢያ ላይ፣ “መሪ ሐሳብ” የሚለውን ይመ) ፤ እንዲያውም በ2ኛ ተሰሎንቄ ውስጥ ካሉት 47 ጥቅሶች 18ቱ ማለትም 38% የሚሆኑት በዚህ ርእስ ላይ የሚናገሩ ናቸው።

አስተዋፅኦ

1 መግቢያ (ም 1)

ሀ ሰላምታ (1+1-2)

ለ ስለ እምነታቸው፣ ስለ ፍቅራቸውና ስለ ጽናታቸው የቀረበ ምስጋና (1+3-10)

ሐ በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉ የቀረበ ጸሎት (1+11-12)

2 ትምህርት (ም 2)

ሀ ስለ ጌታ ቀን የተነገረ ትንቢት (2+1-12)

ለ ስለ መመሪጣቸውና ስለ መጠራታቸው ምስጋና (2+13-15)

ሐ ስለ አገልግሎታቸውና ስለ ምስክርነታቸው ጸሎት (2+16-17)

3 የተለያዩ ትእዛዛት (ም 3)

ሀ ለጸሎት የተደረገ ጥሪ (3+1-3)

ለ ያለ ሥርዐት ለሚሄዱና ለሰነፎች የተሰጠ ማስጠንቀቂያ (3+4-15)

ሐ ማጠቃለያ ሰላምታና ቡራኬ (3+16-18)

1 ጳውሎስ፣ ሲላሰኖህ ጢምቴዎስ፡
 በሽዚክሊከሌድ በአባታችን በጌታም በኢየሱስ ክርስቶስ ለሆኑት፣ ለተሰሎንቄ ሰዎች ቤተ ክርስቲያን፡፡

ከሽዚክሊከሌድ አብ፣ ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስም ጸጋና ሰላም ለእናንተ ይሁን፡፡

የምስጋናና የልመና ጸሎት

3 ወንድሞች ሆይ፤ እምነታችሁ በየጊዜው እያደገ በመሄዱና የእርስ በርስ ፍቅራችሁም እየጨመረ በመምጣቱ ስለ እናንተ ስንዚክሊከሌድ ሁልጊዜ በሚገባ ማመስገን አለብን፡፡ ከሰዚህ በደረሰባችሁ ሰደትና መከራ ሁሉ በመጽናታችሁ፤ እኛ ራሳችን ስለ ትዕግሥታችሁና ስለ እምነታችሁ በሽዚክሊከሌድ አብያተ ክርስቲያናት ዘንድ እንመካለን፡፡

5 ይህ ሁሉ የሽዚክሊከሌድ ፍርድ ቅን መሆኑን የሚያመለክት ነው፤ ከዚህም የተነሣ መከራን ለምትቀበሉለት በሽዚክሊከሌድ መገግ ሥት የበቃችሁ ሆናችሁ ትቁጠራላችሁ፡፡ ከሽዚክሊከሌድ ጻድቅ በመሆኑ መከራን ለሚያመጡባችሁ መከራን ይከፍላችሁ፤ ገመዝራን ለተቀበላችሁት ለእናንተም ሆነ ለእኛ ደግሞ ዕረፍት ይሰጠናል፡፡ ይህም የሚሆነው ጌታ ኢየሱስ በሚንበላበላ እሳት ከገደላን መላእክት ጋር ከሰማይ በሚገለጥበት ጊዜ ነው፡፡

1፡1ሐ.ሥ15፡221
 16፡117፡11
 1ተሰ1፡1
 1፡2ሮ.ሚ1፡7
 1፡3ሮ.ሚ1፡8
 ለ.ፈ.5፡2011ተሰ3፡12
 1፡42፡4ሮ.7፡14፡1
 1ተሰ1፡3፡612፡14፡1
 3፡3
 1፡5ሐ.ሥ20፡351
 ፈላ1፡28
 1፡6ሐ.ሥ18፡7፡8፡1
 ሮ.ሚ12፡19፡1
 ቁላ3፡25፡4ሐ.6፡10
 1፡7ሐ.ሥ17፡30፡1
 ሰ.ጠ.10፡27፡12፡29፡1
 2ኢ.ጥ.3፡7፡5ወ.ሀ.14፡1
 ራሳ1፡14
 1፡8መ.ሃ.79፡6፡1
 ሊ.ሐ.66፡15፡1
 ሊ.ር.10፡425፡1
 ሮ.ሚ2፡812፡4ሮ.2፡12፡1
 744፡8
 1፡92፡ገ.17፡1፡18፡1
 ሊ.ሳ.12፡10፡19፡1
 ፈላ3፡19፡1ተሰ5፡3፡1
 2ተሰ2፡8፡2ኢ.ጥ.3፡7
 1፡10ሞ.ሳ.17፡1፡10፡1
 1፡4ሮ.1፡16፡13፡13
 1፡11ተሰ5፡1
 ሮ.ሚ1፡10፡18፡28፡1
 15፡14፡1ተሰ1፡3
 1፡12ሊ.ሳ.24፡1፡15፡1
 ፈላ2፡9፡11
 2፡1ግር.13፡27፡1

8 በዚያ ጊዜ ስንዚክሊከሌድን የማያውቁትንና ለጌታችንም ለኢየሱስ ወንጌል የማይታዘዙትን ይበቀላል፡፡ ስንዚክሊከሌድ ከጌታ ፊትና ከግድሉ ክብር ተወግደው በዘላለም ጥፋት ይቀጥሉ፡፡
10 የሚቀጡትም በቅዱሳን ዘንድ ሊከብርና በሚያምኑበትም ሁሉ ዘንድ ሊገረም በሚመጣበት በዚያን ቀን ይሆናል፤ እናንተም ከሚያምኑት መካከል ናችሁ፤ ምስክርነታችንን ተቀብላችኋልና፡፡

11 ይህን እያሰብን አምላካችን ለጥሪው የበቃችሁ አድርጎ እንጻፂቁጥራችሁ፤ መልካም ለማድረግ ያላችሁን ምኞትና ከእምነት የሆነ ወገን ሥራችሁን ሁሉ በግድሉ እንጻፈጽም ላችሁ ዘወትር ስለ እናንተ እንጸልያለን፡፡
12 ደግሞም እንደ አምላካችንና ለእንደ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ መጠን የጌታችን የኢየሱስ ስም በእናንተ ዘንድ እንጻፈከብርና እናንተም በእርሱ እንድትከፋፈሉ ይህን እንጸልያለን፡፡

የዐመሰ ሰው

2 ወንድሞች ሆይ፤ ስለ ጌታችን ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ መምጣትና ወደ እርሱም ስለ መሰብሰባችን ይህን እንለምናችኋለን፡፡

"1ጥሪሱ ስለተያሰ ይላል"

፡12 ወይም እንደ አምላካችን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ

1፡1-21 የተሰተ 1፡1 ማብ ይመ፡፡
 1፡3 ወንድሞች፡ የተሰተ 1፡4 ማብ ይመ፡፡ እምነታችሁ...
 ፍቅራችሁም፤ እነዚህ ጳውሎስ የተሰሎንቄ ቤተ ክርስቲያን ምእመናን እንጻፍራቸው የሚፈልገው ሁለት መልካም ማግባሪያ ናቸው (1ተሰ 3፡6-7 ይመ)፤ ይጉድላቸውም የነበሩት እነዚህ ናቸው (1ተሰ 3፡10-12)፡፡ እየጨመረና ጳውሎስ ፍቅራቸው እንደ ይደግ ሲልጽፍ ከተጠቀመበት ግሥ ጋር እንደ ዐይነት ነው (1ተሰ 3፡12)፡፡ ሥሉን በዚህ ስፍራ መጠቀሙ፤ ጳውሎስ እንደ ደረሰለት መረጃውን የሚያሳይ ነው፡፡ ለላብን፤ ለሰልላ፤ በሆነ ጊዜ ሁሉ ጳውሎስ ምስጋናውን ያቀርባል (ከ1ተሰ 1፡7-8 ጋር ያጻጽብ)፤ የፊል 1፡3-4 ማብ ይመ)፡፡

1፡4 ሰደትና መከራ፤ 1ተሰ 1፡6፤ 2ተሰ 3፡3 ይመ፡፡
 እኛ፣ "ራሳችን" ለሚለው አጽንዖትን ያሳያል፡፡ ምንም እንኳ እንጻጻፍ የቤተ ክርስቲያን መሥራቾች ስለ ሥራቸው በትም ከህት ቢናገሩም፤ ይህ ያልተለመደ መሆኑን ጳውሎስ ይናገራል (ከ1ተሰ 1፡9 ጋር ያጻጽብ)፡፡ ሆኖም የተሰሎንቄ ቤተ ክርስቲያን መሪዎች በቅናት ሥራቸውን ይፈጽሙ ስለ ነበር ጳውሎስ በትምህርት እንዲናገር ምክንያት ሆኖታል፡፡

1፡5 የእግዚአብሔር ፍርድ ቅን መሆኑን የሚያመለክት፤ የተሰሎንቄ ክርስቲያኖች በመከራ ውስጥ በነበሩባቸው ጽናት የታየ ነው፡፡ በእነርሱ ላይ የነበረው ፍርድ ትክክል ነበር፤ ምንምንም እግዚአብሔር ራሳቸው እንዲወጡት አልተዋቸውም፡፡ ይጸኑ ዘንድ ገደልን በተቀላቀለ፤ ይህም መንፈሳዊ ግብረገባዊ ከሰፍሮ እንደ ያገኙ ረድቀዋል፡፡ በተጨማሪም እግዚአብሔር ከእነርሱ ጋር መሆኑንና ለእነዚህምታቸው ማስጠንቀቂያ መስጠቱን ያረጋግጣል (ከፊል1፡28 ጋር ያጻጽብ)፡፡ ለምትቀበሉለት "ስዚህ ነገር ስትሉ" እንደ ማለት ነው፡፡ ለእግዚአብሔር መንግሥት የተሰሰ፡12፤ ማቴ 3፡2ማብ ይመ)፡፡

1፡6 እግዚአብሔር ጻድቅ መሆኑን ፤ የእግዚአብሔር ጽድቅ ንብሐ በማይገቡ ገጠላተኞች ላይ ቅጣትን ያስከትላል (ከማር 9፡47-48፤ ሐ.ሥ13፡3-5 ጋር ያጻጽብ)፤ ይህም ፍርድ አሁን በምድር ላይ (ሮ.ሚ1፡24፡26፡28 ይመ) ወይም በፍርድ ቀን ሊሆን ይችላል፡፡

1፡7 ለእኛ፤ ጳውሎስ ከርቀት ሆኖ የሚያጽናና ደብዳቤ የሚጽፍ የትምህርተ መለኮት ሊቅ ሳይሆን፤ እነርሱ መከራ ይገኙ ተቀበሉ፤ ሁሉ እርሱም መከራ የሚቀበል ሰው ነበር፡፡ ዕረፍት ይለጠናል፤ ለእያን ዓንጻፍ የሚከፈለው ዋጋ ለኩሉ ሰው የሚሰጠውን ቅጣት ብቻ ሳይሆን ለጻድቁ የሚሰጠውንም ዕረፍት ያከትታል፡፡ በሚንበላበላ እሳት፤ እርሱ በከፋት ላይ ለመፍረድ እንደሚመጣ

ያሳያል (ከላ፤ 66፡15፤ ራሳ፤14 ጋር ያጻጽብ)፡፡ ከገደላን መላእክትን የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለመፈጸም ልዩ የሆነ ገደል የተሰጣ ቸውን መላእክት ሊያሳይ ይችላል፡፡ በሚገለጥበት ጊዜ፤ ክርስቶስ አሁን ግልጥ ሆኖ አይታይም፤ ብዙዎቹም የእርሱን ሕልውና ይክሳሉ፡፡ ተመልሰ ሰመጣ ግን ማን እንደ ሆነ ሁሉ ሰው ያዋቅል፡፡

1፡8 እግዚአብሔርን የማያውቁትን ስለ እውነተኛው አምላክ ፈጽሞ ስምተው የማያውቁትን ሳይሆን፤ እርሱን አንቀሰው ልም ያሉትን የመሰረታል (ከ2ከ10፡12፤ ሮ.ሚ1፡28 ጋር ያጻጽብ)፡፡ የሚይታ ዘዘቱን፤ ወንጌል እንድንቀበልው ይጋዘግናል፤ ወንጌሉን አለ መብላ ግን ከገሥሥትን ጉሥ የተላለፈውን ትእዛዝ አለመታዘዝ ነው፡፡

1፡9 ጥፋት፤ ብን ብሎ መተፋትን አያመለክትም (የ1ተሰ 5፡3 ማብ ይመ)፡፡ ጳውሎስ ይህንን ሥል በቀር 5፡5 ላይ የተጠቀመው ለድነት ሲባል፤ "የሥጋን" ጥፋት ለማመልከት ነው፤ ድነት የሥጋንም ትንሣኤ ስለሚያካትት፤ "ጥፋት" የሚለው ሥል አገባብ ብትገኝት ብሎ መውደምን አያመለክትም፡፡ በዚህ ስፍራ ከክርስቶስ ፊት መወገድ ማለት ነው፡፡ ይህ ዘላለማዊ የሆነ መለየት ለገጠላት ተገቢ ቅጣት እና ወደ ገንዘብ ለመውረድም መንግሥኤ ነው፡፡

1፡10 በቅዱሳን የተሰ3፡13 ማብ ይመ፡፡ በቅዱሳን ዘንድ ሊከብር፤ በእርሱ "መከራ" ብቻ ሳይሆን በእነርሱ "ወጥታ" ማለት ነው፡፡ የእርሱ ክብር በእነርሱ ግንኙነት ውስጥ ይታያል፡፡ ሊከብር በሚመለከት፤ ይህ ክፍል ክርስቲያኖች ክርስቶስን በእየር ቀበል የሚገነጠቁትን ጊዜ ሳይሆን (የሐ.ሳ.14፡2-3፤ 1ተሰ4፡17)፤ ኢየሱስ ክርስቶስ በገደልና በቀላት ክብር የዚህን ዓለም ሥርዐት ለማጥፋትና የእርሱን የቪህ ዓመት መንግሥት ለመመሥረት የሚመለከትን ጊዜ ያሳያል (ራሳ19፡11-20፡4)፡፡ በዚያ ቀን የ1ተሰ5፡2 ማብ ይመ፡፡ ምስክርነታችንን ወንጌሉን መስበክ ማለት እግዚአብሔር በክርስቶስ የሠራውን ሥራ መስበክ ማለት ነው፡፡

1፡11 መልካም ለእግዚአብሔር ለእግዚአብሔር በእምነት የሚደረገውን ማንኛውንም በነ ሰዎች ተግዢ ያበረታታል፤ ጳውሎስም በዚህ ዐይነት ምእመናን ወደ ሙሉት እንዲደርስ ይጻልያል፡፡ ዘወትር...እንጸልያለን፤ የ1ተሰ 5፡17 ማብ ይመ፡፡

1፡12 ስም፤ በቀድሞ ዘመን የአንድ ሰው ስም፤ ያንን ሰው የሚያመለክት ብቻ ሳይሆን ማንነቱንም የሚናገር ነበር፡፡ ጳውሎስ በተሰሎንቄ ክርስቲያኖች ሕይወት ውስጥ በሚሠራው ሥራ ሁሉ ከብሩ ለክርስቶስ እንዲሆን ይፈልጋል፡፡

2፡1 የሁለት የሁለተኛ ተሳታፊነት ማራ ሐሳብ ነው፡፡ የዚህ መልእክት ሰዎች አንጻን ያሳያል፤ የሐሳብ መሆኑን የጌታ ቀን እንደ መሆኑና የእግዚአብሔር

፲፬መንፈስ መገለጥ ወይም በቃል ወይም ከእኛ እንደተሰከ መልእክት የጌታ ቀን ደርሶአል ብላችሁ ፈጥኛችሁ ከአእምሮ አችሁ አትናወጡ፤ አትደንግጡም።^{3፡፱፻፵፱} ሰው በምንም መንገድ አያታላችሁ፤ አስቀድሞ ዐመፅ ሳይሥሩ ለጥፋት የተመደበውም የዐመፁ ስህግ የጌታ ሥልጣን ያ ቀን አይመደበምና። ሃረርሱን ለማዘክ ከተሳለፍ ከሚመለከው ነገር ሁሉ በላይ ራሱን ከፍ ከፍ የሚያደርግ ተቃዋሚ ነው፤ እርሱም በሕዝብነቱ ሲተ መቅደስ ተቀምጦ፤ “እኔ ለምሳክ ነኝ” እያለ ዐዋጅ ያስነግራል።

፻ከአናት ጋር በነበርሁበት ጊዜ እነዚህን ነገሮች ነግራለችሁ እንደ ነበር ትዝ አይላችሁምን? ሰበራሽ ጊዜ ይገለጥ ዘንድ አሁን ምን እንደሚከለክለው ታውቃላችሁ። የዐመፁ ምስጢር አሁንም እንኳ እየሠራ ነውና፤ ነገር ግን ይህ የሚሆነው የሚከለክለው ከመንገድ እስኪወገድ ድረስ ብቻ ነው ፻ከዚያም በኋላ ጌታ አያሰሱ በእፉ እስትንፋስ የሚያስወግደውና በምጽአቱም ክብር ፈጽሞ የሚያጠፋው ዐመፁኛ ይገለጻል።

1ተሰ2፡19፡14፡15-17
2ተ2፡4፡15፡1፡4፡18
12ተሰ3፡17፡1
2ጠጥ2፡18
2ተ3፡4፡8፡14፡7፡25፡1
8ተ25፡1፡13፡6፡1
ጥቁ24፡10፡12፡1
ግር13፡15፡1
ፈረ13፡15፡6
2ተ4፡4፡14፡13፡14፡1
ሕገ28፡21፡4፡ፍ፡8፡5
2ተ5፡1፡ተሰ3፡4
2ተ6፡4፡7
2ተ7፡4፡6
2ተ8፡4፡3፡አ፡11፡14፡1
ሉቃ17፡30፡1
ፈረ2፡16፡19፡15
2ተ9፡ጥ፡4፡10፡1
2ተ24፡ጥ፡4፡4፡48፡1
ፈረ13፡13
2ተ10፡ጥ፡4፡4፡6፡1
ዮሐ3፡17፡1
19፡1፡ፍ፡1፡18
2ተ11፡ፍ፡1፡25፡28፡1
ጥቁ24፡5፡1፡ግር13፡15
2ተ12፡ፍ፡1፡13፡21፡1
2ተ8፡2፡13፡ፍ፡1፡8፡1
ሌፈ1፡4፡1
1ተሰ5፡9፡1፡አ፡1፡2፡1

ጣል። የዐመፁኛው አመጣጥ በሰይጣን አሠራር ላይ የተመሠረተ ሲሆን፤ ይህም በሐሰትኛ ታምራት በምልክቶችና በድንቅ ነገሮች ሁሉ ይሆናል፤¹⁰ እንዲሁም ይድኑ ዘንድ እውነትን ሳለመውደድ የሚጠፋትን ሰዎች በሚያታልል በተለያዩ የክፉት ሥራ ይመጣል።¹¹ በዚህም ምክንያት ስንዚህከዚህ በሐሰት እንዲያምኑ የስሕተትን አሠራር ይልከባቸዋል፤¹² ይህም የሚሆነው እውነትን ያሳመኑትን ነገር ግን በክፉት ደስ ይላቸው የነበሩ ሁሉ እንዲፈርደባቸው ነው።

እንታችሁ ቁመ

¹³ በጌታ የተወደዳችሁ ወንድሞች ሆይ፤ እኛ ግን ሁልጊዜ ስለ እናንተ ስንዚህከዚህ ልናመጣን ይገባናል። ምክንያቱም ስንዚህከዚህ እናንተን ከመጀመሪያ አንገሥቶ በመንፈስ ተቀድሳችሁና በእውነትም እምናችሁ እንድትድኑ መርጠላችኋል።

¹³ አንጻር ትጅቅ ያጠለለ ይላሉ
¹³ አንጻር ትጅቅ አገዛዝላህ በጥሩ እንድትሆኑ መርጧችኋል ይላሉ

የመጨረሻ ፍርድ እንደ ጀመረ የሚያስተምሩትን ትምህርት ለመቃወም ነው። ሕውሉን የጻፈው በቃል ሳስተማረውና በፊትኛው መልእክት ለእኛቶች ትእዛዝ ተጨማሪ እንዲሆን ነው። ወደ እርሱም ስለ መስበሰባችን የተሰላ፤¹⁷ ግብ ይመ።

2፡2 በመንፈስ መገለጥ፤ ማንኛውንም የመንፈስን መገለጥ ያመለክታል። በቃል፤ ስብከትን ወይም ሌላ የቃል ንግግርን ሊያመለክት ይችላል። ከእኛ እንደተሳካ መልእክትን በማስመለስ የተጻፈ መልእክት ግለት ነው። እንደ ተሳካ፤ የክርስቶስ መምጣት እውነት ቢሆንም የመጨረሻው ቀናት ጀምረዋል፤ ፍጻሜ ያቸውም አሁን ከው የሚለውን ሐሳስ ሕውሉን ይቃወማል። የጌታ ቀን፤ የተሰላ፤² ግብ ይመ። አትኖሩም፤ በግሪኩ ቃል አንድ መርጠክ ከሀሳብዎት ቦታ በሐሳብ ገደል ወዲያ ወዲያ መንግሥትንና እንቅ መቆም አለመቃወም የሚያመለክት ነው። አትደ ንግግሩም፤ አያሰሱም ይህን ዐይነት ቃል በመጠቀም ተመሳሳይ ትእዛዝ ሰጥቶአል (ግር 13፡17)።

2፡3 ዐመፁ፤ በመጨረሻው ጊዜ ብዙዎች ሃይማኖትን ይክላሉ (ጥቁ24፡10-12፡1፡ጠጥ4፡1) ይመ። እዚህ ላይ ግን ሕውሉን የሚናገረው በእግዚአብሔር ሥራ ላይ ፊት ለፊት ስለሚሆነው ዐመፁ ነው። ለጥፋት የተመደበውም ከትስቢቱ የተነሣ በመጨረሻ መውደቁ የማይቀር ነው፤ ዮሐንስም ስለ አስቀርቱ ይሁ፤ ለመግ ለጽ ተመሳሳይ ቃል ተጠቅሞአል (ዮሐ17፡12 ይመ።) የዐመፁ ስው፤ በመጨረሻው ጊዜ ሊመጣ ያለውን የክፉ ገደላት መሪ የሆነውን ያመለክታል። ይህ ሰው በዚህ ስም የተጠቀሰው በዚህ ቦታ ብቻ ነው። ስለ ብዙ፤ “ሐሰተኛ ክርስቶስ” ተገኝቷል (ዮሐ2፡18)። ምንም እንኳ ሕውሉ ስለ ዐመፁ ሰው ዐይነትኛ ሳይኖር ቢገልጽም በዚህ ስፍራ የተጠቀሰው ግን በራሱይ 13 ላይ እንደ ተገለጸው ከሁሉ የከፋው ሳይሆን አፍርም። ሳይገለጥ ይህ ቃል በግሪኩ በ1፡7 ላይ ስለ ክርስቶስ ከሚገልጸው ጋር ተመሳሳይ ስለ ሆነ ከተለመደው የተፈጥሮ ሥርዐት ውጭ የሆነን ነገር ሊያመለክት ይችላል።

2፡4 ለምሳክ ከተሳለፍ ከሚመለከው ግር ሁሉ ህወጽ ሰው የፖለቲካና ወታደራዊ ሰው ብቻ ሳይሆን፤ ከአምላክ ጋር የተያያዘ ከለማልክት ሁሉ በላይ አድርጎ ራሱን ከፍ ከፍ የሚያደርግ ነው። እንዲያውም ለምሳክ ነኝ ይላል። በእግዚአብሔር ሲተ መቅደስ፤ ሕንጻውን ብቻ የሚያመለክት ነው (ከግር13፡14 ጋር ያነጻጽሩ)። በዚያ ውስጥ ሆኖ በእግዚአብሔር ላይ የሰድብን ቃል ይናገራል (ከዳን1፡13፡6-45፤ እንዲሁም ከራሱ 13፡1-15 ጋር ያነጻጽሩ)።

2፡6 ምን እንደሚከለክለው፤ ከሐዘብ የቀረበው በግዑዝ ጽኑ ነው። ግን በቃጥረው 7 ላይ ተባብሮ እንደ ሆነ ተገልጿል። ስለዚህ ከሐዘብ ማንነት የተለያዩ አስተያየቶች ተነሷ በዚያው የርም መንግሥት ከነገሥታቱ ጋር፤ የሕውሉን የወንጌል ገጣዝ የአይሁድ መንግሥት፤ በመንግሥት አስተዳደር ውስጥ

ያለው ሕገን መንፈስ ቅዱስ ወይም መንፈስ ቅዱስ በቤተ ክርስቲያንና በሌሎች የሚሠራው የመከላከል አገልግሎት ናቸው።

2፡7 ምስጢር ይህ ቃል በአዲስ ሴንት ብዙውን ጊዜ ሰዎች በራቸውም ፕረት ማወቅ ያልቻሉትን፤ እግዚአብሔር ብቻ የገለጠላቸውን ነገር ያሳያል (ሮሜ11፡25 ግብ ይመ።)። በተጨማሪም ወንጌልን ወይም ስለ ወንጌል ያለውን ለማመልከት ትቅም ላይ ውሎአል፤ ክፍሉ እንደሚያመለክተው ስለ ክፉው የምናውቀው እግዚአብሔር በገለጠልን መጠን ነው። ክፉው አሁንም እየሠራ ነው።

2፡8 በእፉ እስትንፋስ የሚያስወግደው የዐመፁ ሰው በጣም የሚያስደንቅ ነገር ሲያደርግም እንኳ (ተፋ4) ክርስቶስ በቀላሉ ያጠፋዋል (ከዳን1፡14፡5፤ ራሱ19፡20 ጋር ያነጻጽሩ)። ክብር፤ በጊጧም 1፡10 ላይ፤ “መገለጥ” የሚለው የግሪኩ ቃል የክርስቶስን የመጀመሪያ መምጣት ሲያመለክት፤ በቀሪው የአዲስ ሴንት ክፍል ግን ዳግም ምጽአቱን ያመለክታል። ዐመፁ፤ ይገለጻል፤ የመገለጡ ሁኔታ ከተፈጥሮ ውጭ እንደ ሆነ ያሳያል (ተፋ9 ይመ።)።

2፡9 አመጣጣ፤ ስለ ክርስቶስ መምጣት በተፋ 8 ላይ ከተጠቀሰው ቃል ጋር እንድ ነው። ይህን ዐመፁኛ ሰይጣን በታምራት፤ በምልክቶችና በድንቅ ሥራዎች ይሞላዋል (ከጥፋ 24፡24 ጋር ያነጻጽሩ)።

2፡10 እውነትን፤ ብዙ ጊዜ ቃሉ አያሰሱ (ዮሐ14፡6፤ ሌፈ4፡21 ይመ።) ደግሞም ወንጌልን ያመለክታል (ገጣ2፡5፤ ሌፈ1፡13 ይመ።)። ባለመ ወደደ፤ አለማመናቸው ሆነ ተብሎ ከፈቃዳቸው የመነሳሳ መሆኑን ያሳያል። በሚያታልል፤ የተፋ 9 ታምራት ዐላ ግ ነው።

2፡11 በዚህም ምክንያት፤ እያወቁ እውነትን ስለሚቃወሙ ግለት ነው (ተፋ 10)። በሐሰትን ተራ ውሸትን ሳይሆን የዐመፁ ሰው አምላክ ነኝ እያለ የሚናገረውን ታላቅ ውሸት ያመለክታል። እግዚአብሔር...የስሕተትን አሠራር ይልከባቸዋል፤ እግዚአብሔር ጠገላቸውንና ለመቅጣት ገጠላትን ይጠቀማል (ከሮሜ 1፡24-28 ጋር ያነጻጽሩ)።

2፡12 በክፉት ደስ ይላቸው የነበሩ፤ ያወቁትን እውነት ሆነ ብሎ መቃወምና እያወቁ በነጠላት መደሰት በመጨረሻው ቀን በእግዚአብሔር ፍርድ ሥር ለመውደቅ ዐይነትኛ ምክንያት ነው።

2፡13 በጌታ የተወደዳችሁ...እግዚአብሔር... መርጠላችኋል፤ በእግዚአብሔር ፍርድና ምርጫ መካከል ሰላሳው ግንኙነት ቁላ 3፡12፤ በተሰ14 ይመ። የአፈ14 ግብ ይመ። ከመጀመሪያ አንገሥት ምርጫው በዓለማዊ ነው (ሌፈ1፡4)። ተቀድሳችሁ፤ የድኑት አንዱ ክፍል አንጂ ለተለዩ ክርስቲያኖች ብቻ የተሰጠ አይደለም (1ተሰ3፡13፡19፡43 እና ግብ ይመ።)። በእውነትም የተፋ 10 ግብ ይመ። ምስራቅም የሥላሴ አካላት በዚህ ክፍል ተጠቅሰዋል (የ1ተሰ 1፡1 ግብ ይመ።)።

<p>እንዲያፍር ከእርሱ ጋር አትተባበሩ። ¹⁵ሆኖም እንደ ወንድም ገሥጹት እንጂ እንደ ጠላት አትቀረጡት።</p> <p>የመጨረሻ ሰላምታ</p> <p>¹⁶የሰላም ጌታ ራሱ በሁሉም ነገር ዘወትር ሰላም ይሰጣችሁ። ጌታ ከሁላችሁ ጋር ይሁን።</p>	<p>3፥15ገጠ፥11 1ተሰ5፥14፤፭፭16 3፥16ፋት2፥4፤ ሮግ15፥33 3፥171ቆሮ16፥21 3፥18ሮግ16፥20</p>	<p>¹⁷ይህንን ሰላምታ በገዛ እጄ የጻፍሁት እኔ ጳውሎስ ነኝ፤ የመልእክቶቼም ሁሉ መለያ ይህ ነው፤ አጻጻፌም እንደዚህ ነው።</p> <p>¹⁸የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ ከሁላችሁ ጋር ይሁን።</p>
---	---	--

ሰውን ወደ ትክክለኛ መስመር ለመመለስ ሲባል የሚደረገውን መለየት ያሳያል።

3፥15፤ ቤተ ክርስቲያን መውሰድ ያለባት የሥነ ሥርዐት ርምጃ ፍቅርን ያማከለ እንጂ ጭካኔ የተሞላ ሊሆን አይገባም። ገሥጹት፤ በ1ተሰ 5፥12 ዓይ የግሪኩ ትርጉም “አስጠንቅቁት” ማለት ነው።

3፥16 የሰላም ጌታ፤ የተለመደው ሐረግ “የሰላም አምላክ” የሚለው ነው (የ1ተሰ 5፥23 ማብ ይመ)። ከሁላችሁ ጋር፤ በሥርዐት የማይመላለሱትንም ይጨምራል

3፥17፤ ጳውሎስ ብዙ ጊዜ መልእክቱን በቃል እየተናገረ በሰው ያስጽፍ ነበር (ከሮግ 16፥22 ጋር ያነጻጽሩ)፤ በመጨረሻ ግን በገዛ እጄ አንጻንድ ነገሮችን ጨምሮ ይጽፋል (1ቆሮ 16፥21፤ ገላ 6፥11፤ ቂላ 4፥18 ይመ)። የጳውሎስም ጽሑፍ ከሌሎቹ የሚለየው በዚህ ነው።

3፥18፤ የ1ተሰ 5፥28 ማብ ይመ። ጳውሎስ ተቃዋሚዎቹን ቢነቅፍም የመጨረሻ ጸሎቱ ግን ለሁሉም ነው።

መልእክታተ ምጋቤ

1ጢሞቴዎስ፤ 2ጢሞቴዎስና የቲቶ መልእክት “መልእክታተ ምጋቤ” በመባል ይታወቃሉ፤ ይህ ስም የተሰጣቸው ጢሞቴዎስና ቲቶ ቤተ ክርስቲያንን እንዴት መጠበቅና መከባከብ እንዳለባቸው መመሪያ ስለሚሰጡ ነው። ሦስቱም መልእክቶች የተጻፉት ምናልባት በሐዋርያት ሥራ 28 ላይ የተወሰኑት ሁኔታዎች ከተከናወኑ ታሪካዊ ሁኔታዎች በኋላ ብዙም ሳይቆይ ነው።

ጳውሎስ በሮም ታስሮ ከተፈታ በኋላ (60-23 ዓ.ም ገደማ)፤ አራተኛውን የወንጌል ተልእኮ ጉዞ ሳይጀምር አልቀረም። በዚህ ጉዞው ቲቶ ወኪሉ ሆኖ በቀርጤስ እንዲቈይ፤ ጢሞቴዎስ ደግሞ የኤፌሶንን ቤተ ክርስቲያን እንዲጠብቅ አዟቸው ነበር። ከዚያም ጳውሎስ በሶሜን ግሪክ (መቄዶንያ) ወደምትገኘው ወደ ፊልጵስቶስ ተሻገረ፤ በዚያ ሆኖ ለጢሞቴዎስ የመጀመሪያውን መልእክት ሲጽፍ፤ ለቲቶም እንዲሁ (ከ63-65 ዓ.ም ገደማ) ጻፈ። በኋላም ወደ ሮም ሲሄድ ለሁለተኛ ጊዜ ታስረ፤ ለጢሞቴዎስ ሁለተኛውን መልእክት የጻፈለት ከመገደሉ ከጥቂት ጊዜ በፊት ነው፤ ይህም በ67 ወይም በ68 ዓ.ም መሆኑ ነው።

በመልእክታተ ምጋቤ ውስጥ አንዳንድ መሪ ሐሳቦችና ሐረጎች እየተደጋገሙ ይታያሉ፤ እነርሱም፡-

- (1) አዳኞችን እግዚአብሔር (የቲቶ 1÷3 ማብ ይመ)፤ (2) ጤናማ ትምህርት፤ እምነትና ማስተማር (የቲቶ 1÷9 ማብ ይመ)
- (3) እውነተኛ መንፈሳዊነት (የ1 ጢሞ 2÷2 ማብ ይመ)
- (4) ክርክሮች (1ጢሞ 1÷4፤ 2ጢሞ 2÷23፤ ቲቶ 3÷9)
- (5) እውነተኛና ሰው ሁሉ ሊቀበለው የሚገባ ቃል ናቸው (የ1ጢሞ 1÷15 ማብ ይመ)።

የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት ወደ ጢሞቴዎስ - አንደኛ

መግቢያ

ጸሐፊው

የቤተ ክርስቲያን ትውፊትና መልእክታት ምጋቤ መግቢያዎች ላይ የሰፈሩት ሰላምታዎች፣ መልእክቶችን የጻፈው ጳውሎስ መሆኑን ያረጋግጣሉ። ከቅርብ ዓመታት ወዲህ በዚህ መልእክት ውስጥ በሚገኙ የተለዩ ባሕርያት ባላቸው አንዳንድ ቃላትና የአጻጻፍ ስልቶች (የ1፡15፣ 2፡2 ማብ ይመ) መሠረት መልእክታቱ በጳውሎስ ለመጻፉ ያሉት ማስረጃዎች የመልእክቱ ጸሐፊ ጳውሎስ መሆኑን የሚደግፉ ናቸው።

ታሪካዊ ዳራውና ዐላማው

ጳውሎስ በአራተኛው ሐዋርያዊ ጉዞው ወቅት ወደ መቄዶንያ በመጓዝ ላይ ሳለ (መልእክታት ምጋቤን ይመ) ጢሞቴዎስ በእስያ ያለችውን ቤተ ክርስቲያን እንዲንከብሩት ትእዛዝ ሰጠው (1፡3)። ሐዋርያው በቅርብ ወደ ኤፌሶን መመለስ እንደሚይቻል በተረጎፈ ጊዜ (3፡14-15) ጢሞቴዎስ (3፡3፣18) ቀደም ሲል ተሰጥቶት በነበረው ገላፊነት በተጨማሪ በወቅቱ ተከሰቶ የነበረውን ኑፋቄ በትክክለኛው ትምህርት እንዲከላከል አዘዘው (2፡3-7፣ 4፡1-8፣ 6፡3-5፣20-21)። በማደግ ላይ ያለችውን የኤፌሶንን ቤተ ክርስቲያን ልዩ ልዩ ጉጻዮች በበላይነት እንዲቈጣጠር (የአምልኮ ሥርዐቱን 2፡1-15፣ ተገቢ አገልጋዮችን እንዲሾም 3፡1-13፣ 5፡17-25) ይህን የመጀመሪያ መልእክት ጻፈለት።

በኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን የነበረው ትልቁ ችግር የናስተሳውያን ትምህርት (የ1ኛ የሐንስ መግቢያ ይመ)፣ እያሸቁለቁለ ያለው የይሁዳ ሃይማኖት (1፡3-7) እና ብሔተውናን (4፡1-5) ቀላቅሎ የያዘ የሐስት ትምህርት ነው።

የተጻፈበት ጊዜ

1ኛ ጢሞቴዎስ የተጻፈው በግምት ከ63-65 ዓ.ም. ባለው ጊዜና በሐሥ 28 ላይ የተዘገበው ታሪክ ከተፈጸመ በኋላ ነበር። ይኸውም ጳውሎስ በኤፌሶን ለሦስት ዓመት አገልግሎት ከነበረበት ጊዜ ከስምንት ዓመት በኋላ ነበር (ሐሥ 19፡8፣10፣ 20፡31)።

የመልእክቱ ተደራሲ

ሰላምታው እንደሚያመለክተው (1፡2) ጳውሎስ ደብዳቤውን የጻፈው የልስጥራን ተወላጅ ለሆነው ለጢሞቴዎስ ነው። ልስጥራን በዛሬዋ ቱርክ ውስጥ የምትገኝ ከተማ ናት። የጢሞቴዎስ አባት ግሪካዊ፣ ሲሆን፣ እናቱ ይሁዲ (ሐሥ 16፡1) ነበረች። ጢሞቴዎስ ከልጅነቱ ጀምሮ የብሉይ ኪዳን ትምህርት ተምሮአል (2ጣ 1፡5፣ 3፡15)። ጳውሎስ ወደ ልስጥራን ባደረገው የመጀመሪያ ጉዞው ጢሞቴዎስን ወደ ጌታ በማምጣቱ “በእምነት እውነተኛ ልጄ” (1፡2) ይለዋል። ጳውሎስ በሁለተኛው የልስጥራን ጉብኝቱ ጢሞቴዎስ ከእርሱ ጋር እንዲሆንና በወንጌል ጉዞው እንዲተባበረው ይጠራዋል። ጢሞቴዎስ በአባቱ ግሪካዊ በመሆኑ ይህ ሁኔታ በአይሁድ መካከል በሚሠሩት የወንጌል ሥራ ላይ ሶንቅፋት እንዳይሆንበት ጳውሎስ ጢሞቴዎስን ገረዘው (ሐሥ 16፡3)። ጢሞቴዎስ በመቄዶንያና በአካያ የነበረው የወንጌል አገልግሎት (ሐሥ 17፡14-15፣ 18፡5) ውስጥ ተሳትፎ አድርጎአል። ጳውሎስ በኤፌሶን ረጅሞ ስብከቶችን በሰጠበት የአገልግሎት ጊዜያት (ሐሥ 19፡22) ከእርሱ ጋር ነበር። በተጨማሪም ከኤፌሶን ወደ መቄዶንያ ወደ ቆሮንቶስ፣ ከዚያ ተመልሶም ወደ መቄዶንያ ወደ ትንሹ እስያ (ሐሥ 20፡1-6) ከጳውሎስ ጋር ተጉዞአል። እስከ ኢየሩሳሌም እንኳ ሳይቀር ከእርሱ ጋር የሄደ ይመስላል። ጳውሎስ ለመጀመሪያ ጊዜ ሲታሰርም አብሮት ነበር (ፊል 1፡1፣ ቄላ 1፡1፣ ፊሞ 1)። ጳውሎስ በሐሥ 28 የተጻፈው ታሪክ ከተፈጸመ በኋላ ከእስራት ተፈትቶ አራተኛውን የወንጌል ጉዞውን ሲያደረግ ከእርሱ ጋር ተጉዞአል። በመጨረሻ ግን ጳውሎስ ወደ መቄዶንያ ሲሄድ ጢሞቴዎስ በኤፌሶን በተከሰተው የኑፋቄ ትምህርት ምክንያት በዚያ ቄዩ። ጳውሎስ ከጢሞቴዎስ ጋር የነበረው መቀራረብና ለጢሞቴዎስ የነበረው መልካም ግምት ከጻፋቸው መልእክቶች መካከል ስድስቱን ከጢሞቴዎስ ጋር ሆኖ በመላኩና በመልእክቶቹም ላይ ስሙን መጥቀሱ (2ኛ ቆሮንቶስ፣ ፊልጵስዩስ፣ ቄላስዩስ፣ 1ኛና 2ኛ ተሰሎንቄ እና ፊልሞና) እንዲሁም ለፊልጵስዩስ ሰዎች ስለ ጢሞቴዎስ በነ ምስክርነት በመስጠት አድናቆቱን ገልጿል ። ጳውሎስ በሕይወቱ መጨረሻ ጢሞቴዎስ ወደ እርሱ ወደ ሮም እንዲመጣ ጠይቆት ነበር (2ጣ 4፡19፣21)። ጢሞቴዎስ ራሱ ታስሮ እንደ ነበረና ወዲያኑ እንደ ተለቀቀ በፅብ 13፡23 ላይ ተገልጿል። ነገር ግን የታሰረው በሮም ወይም በሌላ ስፍራ መሆኑ በትክክል አልታወቀም።

ጢሞቴዎስ ሐዋርያ አልነበረም፤ ኢጲስ ቆጶሳት የሚሾሙበት መመሪያ ስለተሰጠውም (3፡1-7፣ 5፡17-22) ምናልባት ኢጲስ ቆጶስም ሳይሆን ይችላል። ስለዚህ ልዩ ሥራ ይሠራ ዘንድ (ቲቶ 1፡5 ይመ) ሐዋርያዊ ውክልና የተሰጠውና የተላከ አገልጋይ ተደርጎ ቢቈጠር ተገቢ ነው።

አስተዋፅኦ

1. ሰላምታ (1+1-2)
2. ስለ ሐሰት አስተማሪዎች የተሰጠ ማስጠንቀቂያ (1+3-11)
 - ሀ. የኑፋቂው ልዩ ባሕርይ (1+3-7)
 - ለ. ሕግ ዐላማ (1+8-11)
3. ለጳውሎስ የተሰጠው የጌታ ጸጋ (1+8-11)
4. ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ መመሪያ የሰጠበት ዐላማ (1+18-20)
5. ስለ ቤተ ክርስቲያን አስተዳደር የተሰጠ መመሪያ (ም 2-3)
 - ሀ. የጉባኤ አምልኮ (ም 2)
 - (1) በጉባኤ አምልኮ ጸሎት (2+1-8)
 - (2) ሴቶች በጉባኤ አምልኮ (2+9-15)
 - ለ. ስለቤተ ክርስቲያን መሪዎች ብቃት መመዘኛ (3+1-13)
 - (1) ለኤጲስ ቆጶሳት (3+1-7)
 - (2) ለዲያቆናት (3+8-13)
 - ሐ. የእነዚህ መመሪያዎች ዐላማ (3+14-16)
6. የሐሰት ትምህርትን የመከላከያ ዘዴ (ም 4)
 - ሀ. የሐሰት ትምህርት ምንነት (4+1-5)
 - ለ. የሐሰት ትምህርት እንዴት መከላከል እንደሚቻል (4+6-16)
7. ምእመናንን በተለያዩ ደረጃ የማስተዳደር ዘዴ (5+1-6+2)
 - ሀ. ሽማግሌዎችንና ወጣቶችን (5+1-2)
 - ለ. መበለቶችን (5+3-16)
 - ሐ. የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎችን (5+17-25)
 - መ. ባሪያዎችን (6+1-2)
8. ልዩ ልዩ ጉዳዮች (6+3-19)
 - ሀ. የሐሰት መምህራን (6+3-5)
 - ለ. ፍቅረ ንዋይ (6+6-10)
 - ሐ. ለጢሞቴዎስ የተሰጠ ትእዛዝ (6+11-16)
 - መ. ባለጠጎች (6+17-19)
9. ማጠቃለያ (6+20-21)

ትእዛዝ እስጥላሁ፤ ይኸውም እርሱን በመ ከተል መልካሙን ገድል እንድትጋደል ነው።
 19እምነትና በጎ ጎሊናዎች ይኑርሁ፤ አንዳ ንዶች ጎሊናኖቻችን ጥለው ባሕር ላይ አደጋ ደርሶባት እንደሚጠፋ መርከብ እምነታ ቸውን አጥፍተዋል። ግእዝርሱም መካከል እንዳይላይቡ ትምህርት ያገኙ ዘንድ ለሰይ ጣን አሳልፈ የሰጠኋቸው፤ ሄሜኔዎስና አስከ ንድሮስ ይገኛሉ።

አምልኮን በሚመለከት የተሰጠ መመሪያ

2 እንግዲህ ከሁሉ አስቀድሞ ልመናና ጸሎት፤ ምልጃና ምስጋና ለሰዎች ሁሉ፤ ለገሥታትና ለባለ ሥልጣናት ሁሉ እንዲደረግ አሳስባለሁ። ጌህም በእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወትና በቅድስና ሁሉ፤ በሰላምና በጸጥታ እንድንኖር ነው። ጌህ በእግዚአብሔር በአዳኖችን ፊት ደስ የሚያሰኝ ነው፤ ላርሱ ሰዎች ሁሉ እንዲድኑና እውነትን ወደ ማወቅ እንዲደርሱ ይፈልጋል። ሳንድ ሕዝብዚህ አለና፤ ደግሞም በእግዚአብሔርና በሰዎች መካከል አንድ አስታራቂ አለ፤ እርሱም ሰው የሆነው ክርስቶስ ኢየሱስና ነው። ራሱንም ለሰዎች ሁሉ ቢዛ አድርጎ ሰጠ፤ ይህም በትክክለኛው ጊዜ

1፡19 ተፍፋኝ፡፡23፡11
 1ጢጥ፡6፡211
 2ጢጥ፡2፡18
 1፡20 1፡4፡5፡51
 2ጢጥ፡2፡171
 2ጢጥ፡4፡14
 2፡1 ሄፊ፡6፡18
 2፡2 ሰዎ፡6፡101
 ርጢ፡3፡11
 1ጢጥ፡3፡16፡4፡7
 8፡16፡3፡5፡6፡111
 2ጢጥ፡3፡5፡1፡፡4፡1
 2፡3 ሉቃ፡1፡471
 1ጢጥ፡5፡14
 2፡4 ሕዝብ፡23፡32፡1
 33፡11፡1፡፡4፡3፡171
 ርጢ፡1፡14፡1
 1ጢጥ፡4፡102፡ጢጥ፡2፡5
 ፊት፡1፡12፡111
 ፊት፡10፡26፡2፡፡4፡3፡9
 2፡5፡1፡፡4፡6፡4፡1
 3ጢጥ፡1፡43፡29፡1
 30፡10፡12፡1 ፡43፡20
 2፡6 ማቴ፡20፡4፡28፡1
 1፡4፡1፡፡6፡1፡፡1፡፡5፡1
 ፊት፡1፡13
 2፡7 ማቴ፡9፡15፡1
 ርጢ፡9፡12፡ጢጥ፡1፡11
 2፡8 ጠገ፡24፡4፡36፡3፡4፡1
 134፡2፡1፡4፡1፡2፡1
 ሉቃ፡24፡50
 2፡9 1ጢጥ፡3፡13
 2፡10 ም፡43፡1፡13

ተመስክሮለታል። ስንደም ለዚህ ነገር የምሥራች አብዛሪና ሐዋርያ እንዲሁም ለአሕዛብ የእውነተኛ እምነት አስተማሪ ሆኜ ተሾምሁ፤ እውነቱን እናገራለሁ፤ አልዋኸም።

እንግዲህ ወንዶች በሁሉም ቦታ ያለ ቀጣና ያለ ክርክር የተቀደሱ እጆቻቸውን ወደ ላይ በማንጣት እንዲጸልዩ እፈልጋለሁ።
 እንዲሁም ሲቶች በጨዋነትና ራስን በመግዛት ተገቢ የሆነ ልብስ ይልቡስ እንጂ በሽሩባ ወይም በሰንቀ ወይም ዋጋቸው ውድ በሆኑ ልብሶች አይሸቀርቀሩ።
 10ነገር ግን እግዚአብሔርን እናመልካለን የሚሉ ሲቶች ሊያደርጉ እንደሚገባ በመልካም ተማሪ ይሆናሉ።

11ሲት በጸጥታና በሙሉ መግዛት ትማር።
 12ሲት ዝም እንድትል እንጂ እንድትሰተምር ወይም በወንድ ላይ ሥልጣን እንዲኖራት አልፈችደም።
 13ምክንያቱም አዳም ቀድሞ ተፈጥሮአል፤ ከዚያም ሐዋን ተፈጠረች።
 14ደግሞ የተታለለው አጾም አይደለም፤ የተታለለችውና ጎጠላተኛ የሆነችው ሴቷ ናት።

2፡11 1ጢጥ፡3፡42፡12 ሄፊ፡5፡22
 2፡13 ዘፍ፡24፡1 ፡22፡1 ፡4፡1፡18 ፡2፡14 ዘፍ፡3፡1፡6፡13፡1 ፡2፡4፡1፡113

ቀደም ብሎ ሊሆን ይችላል (ሐሥ 16፡3 ይወጣ)። ምናልባት ትንቢቱ ጢጥቴዎስ በቤተ ክርስቲያን አመራር ውስጥ ሰላሳው ታላቅ ሚና የሚገልጽ ሊሆን ይችላል።

1፡20 ለገደባማን አሳልፈ የሰጠኋቸው ሲት ክርስቲያን አባላቶች የምትቀበሉትን የሥነ ሥርዐት ቅጣት የሚያመለክት ነው (የማቴ 18፡17 ማብ ይመጣ)። ጳውሎስ እነዚህን ሁለት ሰዎች ከሰይጣን ፍላጻ መካከል ከሆነችው ቤተ ክርስቲያን አስወጣ። እንዳይላይቡ ይማሩ ዘንድ ከማብረክ ምእመናን እንድንኖር ከቤተ ክርስቲያን እንከብካቤ መለዩቱ ተገቢ ነው። ተመሳሳይ ለሆነ ሁኔታ 1፡4፡5፡13 እንዲሁም የ1፡4፡5፡5፡5 ማብ ይመጣ። ከክርስቶስ አካል ጋር ማለትም ከቤተ ክርስቲያን ጋር መተባበር፤ ከሰይጣን ጋር ይጠቀሳል። በሌላ በኩል ደግሞ ከቤተ ክርስቲያን መግባር ሕይወትን ለጥፋት ይዳርጋል። ከሱ ለሆነው የሰይጣን ፈተናም ያጋልጣል። ቤተ ክርስቲያን አባላቶችን የምትቀበሉት ምክንያት ተቀፈውን ወደ እውነተኛ ንብሉት ወደ ትክክለኛ መሠረት እምነትና በክርስቶስ ወደሚገኘው ድነት ለማምጣት ነው (1፡4፡5፡5 እና ማብ ይመጣ)። ሄሜኔዎስ 2፡ጢጥ 2፡17-18 ይወጣ። እስክንድርሱ በ2፡ጢጥ 4፡14 ላይ የተጠቀሰው እስክንድርሱ ሊሆን ይችላል (ያንኑ ማብ ይመጣ)።

2፡1 ለገደባማን ስለ ባለ ሥልጣናት ሁሉና ሕር 2፡9፡1 ይወጣ። ጳውሎስ ይህን መልእክት በሚጽፍበት ጊዜ ኤሮ(54-68 ዓ.ም.) የተባለው የሮማውያን ቀላር በሥልጣን ላይ ነበረ።

2፡2 በእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት በመልእክታት ምጋቤ ውስጥ ይህ ቀጥላዊ ሐረግ ነው፤ በ1ጢጥቴዎስ ሙስጥ ስምንት ጊዜ (3፡16፡1 4፡17-8፡1 6፡3፡5፡6፡11)፤ በ2ኛ ጢጥቴዎስ ውስጥ አንድ ጊዜ (3፡5)፤ እንዲሁም በቂቶ ውስጥ አንድ (1፡1) ተጠቅሷል። ነገር ግን በተቀሩት የጳውሎስ መልእክታት ውስጥ ይህ ሐረግ አይገኝም። ሐረጉ መልካምንና የተቀደሰን ሕይወት የሚያሳይ፤ ለምንጩም ልዩ ትኩረት የሚሰጥና ለእግዚአብሔር ርም ታላቅ አክብሮት እንደሚገባው የሚያመለክት ነው።

2፡4 እርሱ ሰዎች ሁሉ እንዲድኑ ይፈልጋል፤ የእግዚአብሔር ፍላጎት ሰዎች ሁሉ እንዲድኑ ነው። ሰሰዎችን ድነት በተመለከተ እግዚአብሔር እንዲድኑ (ለዘላለም አይወጡ) የመረጣቸው ሁሉንም ሰዎች ሳይሆን ጥቂቶችን ብቻ ነው የሚሉ አሉ (ለምሳሌ 1ጴጥ 1፡2)። ሌሎች ደግሞ እንዲህ ዐይነቱን ምንክብ የሚረዱት እግዚአብሔር የመረጣቸው የወንጀልን ቃል እንደሚያምኑ አስቀድሞ ስለሚያውቅ ነው ይላሉ። ሌሎች ተርጓሚዎች ደግሞ እንደዚህ ያሉትን እርስ በርሳቸው የማይባባሙ መሰላው የሚታይበትን ነገሮች፤ የሰው አእምሮ አጥጋቢ ምክንያት ስጥቱ ማስገታረቅ ባይቻልም መጽሐፍ ቅዱስ ሁሉንም እውነታዎች ስለሚያስተርፍ የሚታረኑ መሠረተ ሐሳቦች አይደሉም ባዩች ናቸው። ያም ሆነ ይህ እግዚአብሔር የድድነትን ሰዎች

ያውቃል (የሮም 8፡29 ማብ ይመጣ)።

2፡5 አንድ እግዚአብሔር አለ፤ ይህ የአይሁድ ሃይማኖት መሠረተ እምነት ነው (ዘጸ 6፡4)፤ እያንዳንዱም አይሁድ በጸሎቱ ጊዜ በየቀኑ ይህንኑ የሰታውቃል (የማር 12፡28 ማብ ይመጣ)።

2፡6 ሲዛ የማቴ 20፡28 ማብ ይመጣ። በትክክለኛው ጊዜ ሲዛ የገላ 4፡4 ማብ ይመጣ። ተመሳሳይነታል፤ ክርስቶስ ራሱን ቢዛ አድርጎ የሰጠበትን ሐዋርያዊ ምስክርነት ነው።

2፡7 ለዚህ ነገር ክርስቶስ በመቀጥ በእግዚአብሔርና በሰው መካከል የነበረውን የጥል ግድግዳ አፍርሶ ድነትን ለሰው ሁሉ ማዘጋጀትን ማለቱ ነው። አገላለጽ በአደባባይ ዐዋጅ እንደሚኖርባ ባለ ሥልጣን ማለት ነው። ሐዋርያዊ የማር 6፡30፤ 1፡4፡1፡1 ማብ ይመጣ።

2፡8-14፤ እዚህ ላይ ጳውሎስ ስለ ሲቶች የሰጠው ትምህርት፤ ታሪካዊ እዚህ ቃል ያለው እንጂ በሁሉ ቦታና ለሁሉ ጊዜ የሚያለገግል ይደደለም የሚሉ አሉ። ሌሎች ግን የክፍሉ ትምህርት በአንድ ያታረክ ወቅት ብቻ የሚወሰን ሳይሆን በየትኛውም ዘመን ሊሠራ የሚችል ነው ይላሉ።

2፡8 ወንዶችን በግሪኩ ቃል መሠረት ለወንዶች ብቻ በተለየ ሁኔታ የገባ ነው። በ1፡4፡5 1፡1፡5 ላይ እንደ ተመለከተው ሲቶች በአደባባይ መጸለያቸውን የሚጠቁም ነገር አለ።

2፡9፤ የተለያዩ ገጣ ጌጦችን ማድረግንና ጠገርን ሽሩባ መሠራት መካከል፤ ሳይሆን፤ የንግግራትና የትዕቢትን ምልክቶች እንዳይሆኑ ማስጠንቀቂያ መስጠቱ ነው። 2፡10፤1ጴጥ 3፡3-4 ይመጣ።

2፡12 ሲት...እንድትሰተምር...አልፈችደም፤ እንዳይድኑ፤ እዚህ ላይ ጳውሎስ አያስተምሩ ያላቸው ሲቶች በኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን ውስጥ እንደሚገባ ሳይማር ለማስተማር የሚጥክሩትን ነው ይላሉ፤ እነዚህ ሲቶች ወንዶችን ለመጨቃን ሥልጣናቸውን ይጠቀማሉ። እንዳንዶች ደግሞ ሲቶች በቤተ ክርስቲያን ውስጥ አስተማሪ ሊሆኑ (ተደርገው ሊሾሙ) አይገባቸውም ማለቱ ነው ይላሉ። ይህም የሲቶ የበላይ ሆነው ወንዶችን ወደ ማስተዳደር እንዳያስተላለፉ ማለትም ቤተ ክርስቲያን እረኛ ሆነው እንዳያለገግሉ በተደረገው እንደ ላይ ተመልክቶአል (የ3፡1 ማብ ይመጣ)።

2፡13-14፤ ጳውሎስ ይህን የክልላው ዘፍጥረት ም 2-3 መሠረተ አድርጎ ነው። እንዳንዶችን “ምክንያቱም” የሚለው ቃል የሲቶቹን ገምታና ራሷን የማስገዛት ገላፊነቷን የሚያመለክት ሳይሆን፤ ቀጥተኛ 5 ላይ እንደ ተመለከተው ዐድፍተ ነገሮችን ለማያያዝ የገባ ነው ይላሉ። ስለዚህ በዘፍጥረት ውስጥ ቅድሚያ ለአዳም መስጠቱ፤ በኤፌሶን እንዲያስተምሩ ለወንዶች የተሰጠውን ቅድሚያ የመልክታል፤ እንዲሁም የሐዋን መታላል፤ በኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ነጻማነታቸው የተነሣ ወደ ሐሳት ትምህርት የሄዱትን የመልክታል። ስለዚህ እንደላው ባለም ዐቀፋ ዊና ሚዲ ሳይሆን በቤተ ክርስቲያን ጉዳይ ገዳማ ያታኮረ

15 ይሁን እንጂ ሲት በእምነትና በፍቅር፡ በቅድስት ራሷ እየገዛት ብትጸና ልጅ በቅድስድ ትድናለች።

እረኞችና ዲያቆናት

3 “ማንም የቤተ ክርስቲያን ኤጲስ ቆጶስ ለመሆን በፊልግ፣ መልካም ሥራን ይመኛል” የሚለው ቃል የታመነ ነው። “እንግዲህ የቤተ ክርስቲያን ኤጲስ ቆጶስ የማይነቀፍ፣ የአንዲት ሚስት ባል፣ ልክኛ፣ ራሱን የሚገዛ፣ በሥርዐት የሚኖር፣ እንግዳ ተቀባይ፣ ማስተርፈን የሚችል፣ የማይሰክር፣ የማይሳሳጥ ግን ጨዋ የሆነ፣ የማይጨቃጨቅ፣ ገንዘብንም የማይወድ ሊሆን ይገባል። ‘ልጆቹን ታዛዥና አክባሪ አድርጎ በማሳደግ የገዛ ቤተ ሰቡን በአግባቡ የሚያስተዳድር ሊሆን ይገባል።” አንድ ሰው የራሱን ቤት ማስተዳደር ካላወቀበት፣ የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን እንዴት ሊጠብቅ ይችላል? ‘ባት ልቢት ተነፍቶ ዲያቢሎስ በወደቀበት ፍርድ እንዳይወድቅ አዲስ ክርስቲያን አይሁን።” 7ደግሞም ስሙ እንዳይነቀፍና በዲያብሎስ ወጥመድ ውስጥ እንዳይወድቅ፣ በሙጭ ባለት ዘንድ መልካም ምስክርነት ሊኖረው ይገባል።

8 ዲያቆናትም እንደዚሁ የተከበሩት ቃላቶች ውን የማይለዋወጡ፣ ለብዙ ወይን ጠጅ የማይጎመዱ፣ ያለ አግባብ የሚገኝ ጥቅምንም የማይገባቸው ወይም ለትዳር ባደጁ ታማኝ ባለመሆን እግዚአብሔር የደነገው የጋብቻ ሕግ እንዳይባሉ የወጣ አጠቃላይ መመሪያ ነው (የሉቃ 1፡6 ሲታይ)።

ነው (በመግቢያው ላይ “ታሪካዊ ጸሎና ዐላማ” የሚለውን ይመጥ። በሌላ በኩል ይህ ትእዛዝ ጥቅም ላይ ውሎ አናገኝም (ለምሳሌ 1ቆሮ 11፡1-5)። ሌሎች ደግሞ በፍጥነትን መጠቀም እንደሚችሉ ዐቀፍ ወጭና ዘላቂነት ያለው ቋሚ መልክ እንዳይዘዝ ያደርገዋል ብለው ምናን ናሉ? ለምሳሌ፡- (1) እኔም ቀድሞ ተፈጥሮአዊ እዳም ከውድቀት በፊት በፍጥነት ጊዜ የነበረውን ቅድሚያ ያሳባባል። በዚህ ምንባብ ውስጥ የተጠቀሰው የሴትና የወንድ ግንኙነት በፍጥነት ታሪክ ላይ የተመሠረተ መሆኑን ያሳያል። (2) የተታለለችው ሴት ናት፣ ሴቱ ቢራ ሲታ አዳምንም ለሌላዎችው አንድ የቤተ ክርስቲያን እረኛ በአደባባይ ቆሞ የሚሰጠውን የማስተማር አገልግሎት ሲት ታስናውን ዘንድ የታመነች ልትሆን እንደሚችል ይገልጻል ይላል።

2ኳ15 ይህ ጥቅስ የሚከተለውን ሦስት ትርጉሞች እንደያዘ ይታሰባል፤ እነርሱም፡- (1) በቤተ ሰብ ውስጥ በሚኒስትሪና በእናንተ የተሰማትን ጎሳፊነት በሚገዛ ሰለምትወጣ እግዚአብሔር ሰለምትፈራ ሲት ይኖራል፤ (2) ከሁሉ በሀይል በሚሰጠው መልእክት ማለትም በሥጋ ከተገለጠው ከክርስቶስ መንፈሳዊ ድነት የሚያገኙትን ሴቶች ይመለከታል፤ (3) ልጅ በሚወልዱበት ወቅት ከማንኛውም አካላዊ ጉዳት የሚጠበቁትን ሴቶች ይመለከታል።

3+1 የቤተ ክርስቲያን ኤጲስ ቆጶስ በግሪክ ባህል፣ ሐረጉ የአንድ ማዘጋጀት ስም ወይም የአንድ የሃይማኖት ክፍል መሪን ያመለክታል። በዚህ ጥቅስ መሠረት ግን፣ ትርጉሙ የአንድ አጥ ቢያ ቤተ ክርስቲያን ወይም ማንበረ ምእመናን ጠባቂ ማለት ነው። በአይሁድ እምነትና ትምህርት ላይ በተመሠረተው ክርስትና፣ “የቤተ ክርስቲያን እረኛ” እና “ሽማግሌ” ተመሳሳይ ትርጉም አላቸው። እነዚህ ቃላት በዐረብኛ ሃገር ውስጥ በሁሉ 20+17፡28፤ ቲቶ 1፡5-7፤ 1ኦፐ 5፡1-2 በመለምጥ ገብተዋል። የቤተ ክርስቲያን እረኛ “ጎሳፊነትና ማስተማርና መስበክ (3፡21 ያፍ17)፣ የቤተ ክርስቲያንን ጉዳይ ማምራት (3፡5) ያፍ17)፣ የእግዚአብሔርን መንጋ በሐረግነት መጠበቅ (ሐ.ሥ20፡28)፤ ለቤተ ክርስቲያን ከሐሰት ትምህርት መጠበቅ (ሐ.ሥ 20፡28-31) ናቸው። የሚለው ቃል የታመነ ነው፤ የ1፡15 ማብ ይመጣ።

3+2-3 የቤተ ክርስቲያን ኤጲስ ቆጶስ... ሊሆን ይገባል፤ “የሽማግሌዎችና ዲያቆናት መመዘኛ” የሚለውን ሠንጠረዥ በገጽ 1842 ላይ ይመልከቱ። የአንዲት ሚስት ባል፤ ከአንድ በላይ

2ኳ15 1ጢጥ1፡14
3+1 ሐ.ሥ20፡281
ፊል1፡11፤1ጢጥ1፡15፤
ቲቶ1፡7
3+2 ቀ.11፡12፤
ሮሜ12፡13፤
2ጢጥ2፡24፤
ቲቶ1፡6-8፤12
3+3 ሐ.ታ16፡14፤
1ጢጥ6፡101
2ጢጥ2፡24፤3፡21
ቲቶ1፡7፡18፡11፤3፡5፤
1ኦፐ2፡5
3+4 ቀ.12፡ቲቶ1፡6
3+5 1ቆሮ10፡32
3+6 1ጢጥ6፡4፤
2ጢጥ3፡14፤2ኦፐ2፡14
3+7 ማር4፡11፤
2ጢጥ2፡26
3+8 ፊል1፡1፤
1ጢጥ5፡23፤
ቲቶ1፡7፡2፡3

3+9 ሐ.ሥ23፡1
3+10 1ጢጥ5፡22
3+11 ቀ.2፡22፤1ጢጥ3፡3፤
ቲቶ2፡3
3+12 ቀ.2፡4
3+15 ቀ.5፤
ማቴ16፡16፤1ቆሮ10፡32
3+16 መዝ፡9፡11፤
ማር16፡19፤
ዮሐ1፡14፤
ሮሜ16፡25፤
ፊል1፡23፤1ጢጥ2፡2

ያሳድዱ ሰዎች መሆን ይገባቸዋል፤ የእምነትንም ጥልቅ ምስጢር በንጹሕ ገሊና መጠበቅ አለባቸው። 10 እነርሱም አስቀድመው ይፈተኑ፤ ከዚያም፣ አንዳች ነቀፋ ካልተገኘ ባቸው በዲቁና ያገልግላሉ።

11 እንዲሁ ሴቶችም የተከበሩ፣ ሐሚተኞች ያልሆኑ ሃገር ግን ልክኞችና በሃገር ሁሉ የታመኑ ሊሆኑ ይገባል።

12 ዲያቆናት የአንዲት ሚስት ባል መሆን ይገባቸዋል፤ ደግሞም ልጆቻቸውንና ቤተ ሰባቸውን በአግባቡ የሚያስተዳድሩ መሆን አለባቸው። 13 በአግባቡ የሚያገለገሉ ለራሳቸው ትልቅ ክብርናን በክርስቶስ እያሰሱም ባላቸው እምነት ብዙ ድፍረትን ያገኛሉ።

14 ወደ አንተ ቶሎ ለመምጣት ተስፋ ባደርግም ይህን ትእዛዝ እጽፍሃለሁ፤ 15 ይህንም የምጽፍሁ ብዙን እንኳ ሰዎች በእግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያን ይኸውም የእውነት ዐምድና መሠረት ነው። 16 የእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት ምስጢር ያለ ጥርጥር ታላቅ ነው።

እርሱም በሥጋ ተገለጠ፤ በመንፈስ ጸደቀ፤

15 ግሪኩ እርጋ ያለል +15 ወይም ትታደላለች
11 ወይም ማስቻቸው ወይም ዲያቆናት
16 እንዳንድ ትችሉ እምነት ያለላችሁ
16 ወይም በእኔ

በማግባት ወይም ለትዳር ባደጁ ታማኝ ባለመሆን እግዚአብሔር የደነገው የጋብቻ ሕግ እንዳይባሉ የወጣ አጠቃላይ መመሪያ ነው (የሉቃ 1፡6 ሲታይ)።

3+5 ቤተ ክርስቲያን የማይገ 16፡18 ማብ ይመጣ።
3+8 ዲያቆናት በግሪክ “ሚያገለግሉ” ማለት ነው። በሐ.ሥ 6፡1-6 ላይ የተመረጡት ሰዎች የመጀመሪያዎቹ የአዲስ ኪዳን ዲያቆናት ብቻ ሳይሆኑ፣ ምናልባትም የቤተ ክርስቲያን የመጀመሪያዎቹ ተጀማሪዎች ሳይሆኑ እይቀናም (ያንኑ ማብ ይመጣ።) በአጠቃላይ አገልግሎታቸውን ሽማግሌዎች ሙሉ ጊዜያቸውን ለሌሎችና ለቃሉ አገልግሎት ያውሉ ዘንድ ማንበረድ አገልግሎት መስጠት ነው (ሐ.ሥ 6፡24)። በአዲስ ኪዳን የተጠቀሱ ሁለቱ የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን የአገልግሎት ሹመቶች የቤተ ክርስቲያን እረኛ (ሽማግሌ) እና ዲያቆን የተባሉት ናቸው (ፊል 1፡1) ይመጣ።

3+11 ሴቶች በግሪክ በዚህ ሐረግ የተሰጠው ቃል የሚከተለውን ሊያመለክት ይችላል፤ (1) የዲያቆናትን ሚስቶች፤ (2) ሴት ዲያቆናት ነገር ግን ወንዶች ዲያቆናት ክቁ። 12-13 ላይ በድጋሚ መጠቀሳቸው እዚህ ላይ ለሴት ዲያቆናት የተለየ የአገልግሎት ስፍራ የሌለ ያስመስላል። ብዙዎች ግን የሚሉት ተቃራኒውን ነው።

3+12 የአንዲት ሚስት ባል፤ የቀ. 2ን ማብ ይመጣ።
3+14 ይህን... እጽፍሃለሁ፤ እዚህ ላይ፣ ሳውሎስ መልእክት የተጻፈበት ዋና ዐላማ የቤተ ክርስቲያንን አስተዳደር በተመለከተ ትምህርት መስጠት መሆኑን በጥቂት ይገልጻል።

3+16 የእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት ምስጢር የሮሜ 11፡25፤ የቂሳ 1፡26 ማብ ይመጣ። ይህ ምስጢር ከታች ባሉት ቃላት እንደ ተመለከተው ስለ እያሰሱ ክርስቶስ እንጂ ስለ ሌላ አይደለም። ክርስቶስ ሥጋ መሆኑ (ሥጋዊ) በሁሉም አቅጣጫ (በተለይም በማዳን ሥራው) ለእውነተኛ መንፈሳዊነት መሠረት ነው። ምናልባት ቃላቱ በግንጥ መልክ መጻፋቸው የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን የይማኖቷን ለመሣለፍ ከምትጠቀምበት መዝሙር የተወሰደ ሊሆን ይችላል (የቂሳ 3፡16 ማብ ይመጣ።) በመንፈስ ጸደቀ፤ እያሰሱ አገንኝተን እንዲያመጣ (ማቴ 12፡28) እንዲሁም ታምራትን እንዲያደርግ መንፈስ ቅዱስ አስቻለው፤ ከሁሉ በላይ ግን መንፈስ ቅዱስ እያሰሱ ከምት በማሰነዣት (ሮሜ 1፡4፤ 1ኦፐ 3፡18 ይመጣ) የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን አረጋገጠ።

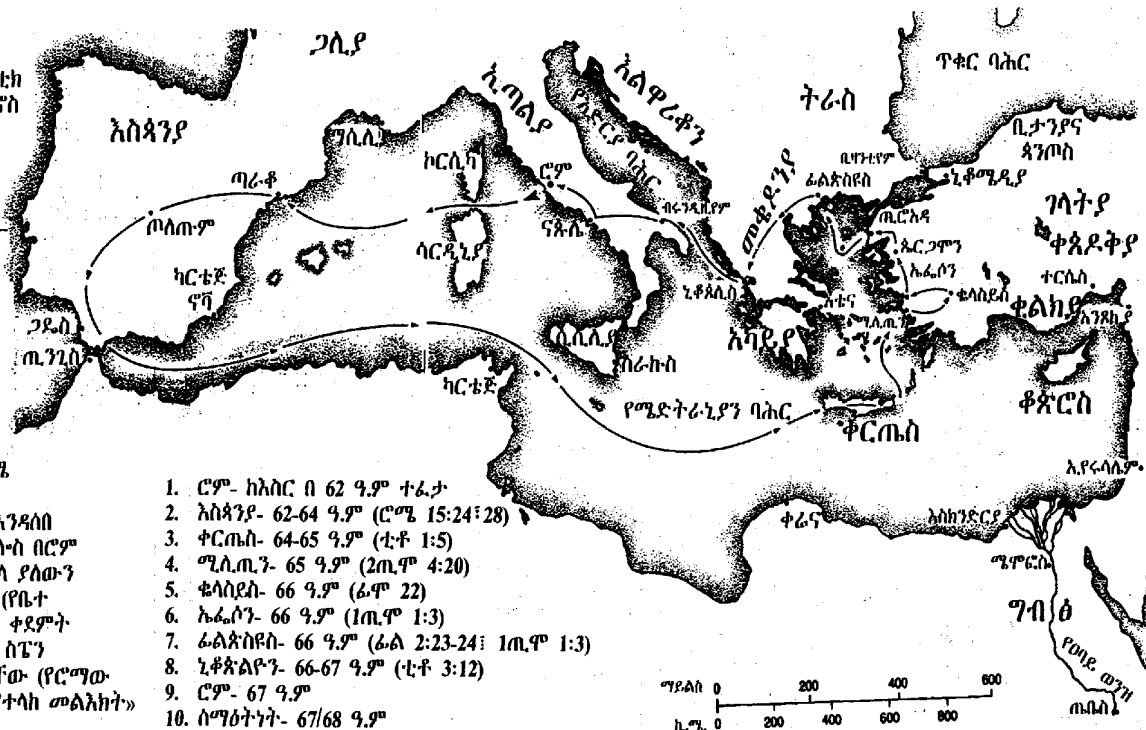
የጳውሎስ አራተኛው የወንጌል ጉዞ

62 - 68 ዓ.ም

ከሐ/ሥ 13:1 - 21:17 ባለው ክፍል እንደሚታየው ጳውሎስ ሦስት የወንጌል ጉዞዎች እንዳደረገ ግልጽ ነው። በሐ/ሥ 28 ከተዘገበው ክርም እስር ቤት በኋላ አራተኛውን የወንጌል ተልእኮ እንዳደረገ መረዳት ይቻላል። ይህ ጉዞ ተደርጓል የሚለው ድምዳሜ መሠረት ያደረጋቸው ነጥቦች፡-

(1) ጳውሎስ ወደ እስጳንያ ለመሄድ እንዳለበ መናገሩ (ሮሜ 15:24-28)፤ (2) ጳውሎስ በሮም ለመጀመሪያ ጊዜ ታስሮ ከተፈታ በኋላ ያለውን ሁኔታ ከሚገልጸው የኢሴቢዮስ ዘገባ (የቤተ ክርስቲያን ታሪክ 2.22 2.3) እና (3) ቀደምት የክርስቲያን ጽሑፎች ወንጌልን እስከ ስፒን (እስጳንያ) ድረስ መውሰዱን መግለጻቸው (የሮማው ቀሊሜንጦስ «ወደ ቆሮንቶስ ሰዎች የተላከ መልእክት» ም 5 እና ሌሎችም) ናቸው።

ጳውሎስ ከእስራቱ በኋላ የጎበኛቸው ቦታዎች የታወቁት ከቀደመቱ ጽሑፎቹና በመልእክታቱ ምጋቤ ውስጥ ወደ እነዚህ ቦታዎች ለመሄድ እንዳቀደ በመጠቀሳቸው ነው። የጉዞዎቹ ቅደም ተከተል በአርግጠኝነት አይታወቅም፤ ሆኖም በስተቀን በኩል የተመለከተውን የጉዞ ተርታ ተከትሎ ሊሆን ይችላል።

1. ሮም - ከእስር በ 62 ዓ.ም ተፈታ
2. እስጳንያ - 62-64 ዓ.ም (ሮሜ 15:24፤ 28)
3. ቀርጤስ - 64-65 ዓ.ም (ቲቶ 1:5)
4. ሚሊጤን - 65 ዓ.ም (2ጢሞ 4:20)
5. ቁላስይስ - 66 ዓ.ም (ፊሞ 22)
6. ኤፌሶን - 66 ዓ.ም (1ጢሞ 1:3)
7. ፊልጵስይስ - 66 ዓ.ም (ፊል 2:23-24፤ 1ጢሞ 1:3)
8. ኒቆጵልያ - 66-67 ዓ.ም (ቲቶ 3:12)
9. ሮም - 67 ዓ.ም
10. ስሜሶትንት - 67/68 ዓ.ም

4:9 1m901:15 4:10 071:16:16: 161:47:2:11

4310 ተስፋ፣ የ1፤1 ግጥ ይመ። የሰዎች ሁሉ... አዳኝ በሆነውን እግዚአብሔር ሰዎችን ሁሉ ከዘላለም ጭጣጥ ይደናገቅዋል ግንባት እንዲሁን ግልጽ ነው፤ እያንዳንዱ ሰው ድኅን ይገኛል የሚለው ሐሳብ ከቃለ እግዚአብሔር ትምህርት ጋር በቀጥታ የሚታረን ነው። እግዚአብሔር ወደ እርሱ ለሚመጡት ሰዎች ሁሉ ድኅን ስለሚሰጥ አዳኝ ነው።

የሽማግሌዎችና የጲያቆች መመዘኛ					
ራሱን የሚገዛ	ሽማግሌ	1ጢሞ3+21:ቴቶ1+8	የማይነቀፍ	ሽማግሌ ጲያቆን	1ጢሞ3+21:ቴቶ1+6 1ጢሞ3+9
እንግዳ ተቀባይ	ሽማግሌ	1ጢሞ3+21:ቴቶ1+8	የአንድነት ሚስት ባል	ሽማግሌ ጲያቆን	1ጢሞ3+2 ቴቶ3+12
ማስተማር የሚችል	ሽማግሌ	1ጢሞ3+215+171:ቴቶ1+9	ልክኛ	ሽማግሌ ጲያቆን	1ጢሞ3+21:ቴቶ1+6 1ጢሞ3+8
የማይጣላ ገን ጨዋ	ሽማግሌ	1ጢሞ3+31:ቴቶ1+7	በሥርዐት የሚኖር	ሽማግሌ ጲያቆን	1ጢሞ3+2 1ጢሞ3+8
የማይጨቃጨቅ	ሽማግሌ	1ጢሞ3+3	የማይሰክር	ሽማግሌ ጲያቆን	1ጢሞ3+31:ቴቶ1+7 1ጢሞ3+8
ገንዘብንም የማይወድ	ሽማግሌ	1ጢሞ3+3	የገዛ ቤተ ሰቡን በአ ግብ፣ የሚያስተዳድር	ሽማግሌ ጲያቆን	1ጢሞ3+4 1ጢሞ3+12
በውጭ ባለ-ት ዘንድ መልም ምክርነት ያለው	ሽማግሌ	1ጢሞ3+7	ታዛዥና አከባሪ ለጆጃቸውን - የሚያስተዳድሩ	ሽማግሌ ጲያቆን	1ጢሞ3+4-51:ቴቶ1+6 1ጢሞ3+12
በራሱ የማይመካ	ሽማግሌ	ቴቶ1+7	ተገቢ ባልሆነ መንገድ ለጥቅም የማይርጥ	ሽማግሌ ጲያቆን	ቴቶ1+7 1ጢሞ3+8
ግልፍተኛ ያልሆነ	ሽማግሌ	ቴቶ1+7	የጽኑነትን ጥልቅ ምስጢር በንጹሕ ገሊና የሚጠብቅ	ሽማግሌ ጲያቆን	ቴቶ1+9 1ጢሞ3+9
በጎ የሆነውን ነገር የሚወድ	ረሽማግሌ	ቴቶ1+8	ቃላቸውን የማይለውጡ	ጲያቆን	1ጢሞ3+8
ቅንነቅዱስ	ሽማግሌ	ቴቶ1+8	የተፈተኑ	ጲያቆን	1ጢሞ3+10
ራሱን የሚገዛ	ሽማግሌ	ቴቶ1+8			

ሁሉ በተለይም ለሚያምኑት አጻኝ በሆነው በሕያው ስገዝሐከሐድ ተስፋ ስለምናደርግ ነው።

¹²እነዚህን ነገሮች እዘዝ፤ አስተማርም።

¹³እኔ እስከመጣ ድረስ ለማግኘት ለመምከርና ለማስተማር ትጋ። ¹⁴ሽማግሌዎች እጃቸውን በአንተ ላይ ሲጭኑ በትንቢት የተሰጠህን የጸጋ ስጦታ ቸል አትበል።

¹⁵ሰው ሁሉ ማደግህን ያይ ዘንድ በእነዚህ ነገሮች ላይ አትኩር፤ በትጋትም ፈጽማ ቸው። ¹⁶ለሕይወትህና ለትምህርትህ ተጠንቅቅ፤ በእነዚህም ጽና፤ ይህን ብታደርግና ራስህንና የሚሰሙህንም ታድናለህና።

ስለ መበለቶች፤ ስለ ሽማግሌዎችና ስለ ባሪያዎች የተሰጠ ምክር

5አረጋዊውን ሰው እንደ አባትህ ቁጥረህ ምክረው እንጂ በገይል ቃል አትናገረው። ወጣት ወንዶችን እንደ ወንድሞች ተቀበላቸው። ንእንዲሁም አረጋገቶችን እንደ እናቶች ወጣት ሲቶችን ደግሞ እንደ እንቶች በፍጹም ንጹሕና አስተናግዳቸው።

³በእርግጥ ችግረኛ የሆኑትን መበለቶች ተንብሰዋቸው። ንእንዲት መበለት ግን ልጆች ወይም የልጅ ልጆች ቢኖሯት፤ እነዚህ ልጆች የራሳቸውን ቤተ ሰብ በመርዳትና ለወላጆቻቸውም ብድራትን በመመለስ ከሁሉ በፊት እምነታቸውን በተግባር ለማሳየት መማር ይጠቅማል። ይህ ስገዝሐከሐድን ደስ የሚያሰኝ ነውና። ²በእርግጥ መበለት የሆነች ብቻም ንም የምትኖር ተስፋዋን በስገዝሐከሐድ ላይ ታደርጋለች፤ ለጸሎትና የእገዛሐከሐድን ርዳታ ለመለመን ለሊትና ቀን ትተጋለች። ፍምድ ራዊ ደስታን የምትሻሻል መበለት ግን በሕይወት ብትኖርም የሞተች ናት። ⁷ማንም የሚነቀፍበት ነገር እንዳይኖር፤ ይህንም ትእዛዝ ለሕዝቡ ሰጥ። ⁸አንድ ሰው ዘመ

4፡11 1ጢጥ5፡71-62
4፡12 ራል3፡171
ተሰ1፡1712ተሰ3፡91
1ጢጥ1፡141
2ጢጥ1፡471
ቲቸ2፡71511፡1፡53
4፡13 ሉቃ4፡161
ሉሥ13፡14-161
ቄላ4፡161ተሰ5፡271
1ጢጥ3፡14
4፡14 ሉቃ6፡61
11፡3011ጢጥ1፡181
2ጢጥ1፡6
4፡16 ሮሜ11፡14
5፡1 ስላ19፡321
ቲቸ2፡26
5፡3 ቀፋ5፡16
5፡4 ቀፋ8፡1
ሮሜ12፡21
ሉል5፡1016፡1
211ጢጥ2፡43
5፡5 ቀፋ3፡161
ሉቃ2፡371
ሮሜ1፡101
1ቀጥ2፡341
1፡፡3፡5
5፡6 ሉቃ15፡241
5፡7 1ጢጥ4፡111
6፡2
5፡8 2፡፡2፡11
ይሁ 4

5፡10 ቀፋ161
ሉቃ14፡4፡ሉሥ9፡361
ሮሜ12፡311ጢጥ6፡181
1፡፡2፡12
5፡13 ሮሜ11፡291
2ተሰ3፡11
5፡14 1ቀጥ7፡91
1ጢጥ6፡1
5፡15 ማቴ4፡10
5፡16 ቀፋ3-5
5፡17 ሉሥ11፡301
ፊል2፡291ተሰ5፡12
5፡18 ስላ19፡131
ዘጸ24፡14፡15125፡41
ጥፋ10፡10፡ሉቃ10፡71
1ቀጥ9፡7-9፡14

ዶጃን በተለይም የቅርብ ቤተ ሰቡን የማይረዳ ከሆነ ሃይማኖቱን የካደገ ከሃይማኖት ሰው ይልቅ የባለ ክፉ ነው። ⁹ዕድሜዎ ከሥልሳ ዓመት ያነሰ መበለት በመዝገብ ላይ አትጽፍ፤ ደግሞም የአንድ ባል ሚስት የነበረች ልትሆን ይገባል። ¹⁰ልጆችን በማሳደግ፤ እንግዶችን በመቀበል፤ የቅዱሳንን እባር በማጠብ፤ የተቸገሩትን በመርዳትና በሰን ምግባር ሁሉ ራሷን በመስጠት በመልካም ሥራም የተመሰከረላት መሆን አለባት።

¹¹ወጣት መበለቶችን ግን እንዲህ ባለው መዝገብ አትጽፋቸው። ምክንያቱም ሥጋዊ ፍላጎታቸው ለክርስቶስ በገቡት ቃል ላይ በማያይልበት ጊዜ ለማግኘት ይሻሉና። ¹²በዚህም ፍርድን በራሳቸው ላይ ያመጣሉ፤ በመጀመሪያ የገቡትን ቃል ኪዳን አፍርሰዋልና። ¹³በተጨማሪም ሥራ መፍታትንና ከቤት ቤት መዞርን ይለምዳሉ፤ ሥራ ፊት መሆን ብቻ ሳይሆን፤ የማይገባውን እየተናገሩ ሐሜተኞችና በሰው ጉዳይም ጣልቃ የሚገቡ ይሆናሉ። ¹⁴ስለዚህ ባል የሞተባቸው ወጣት ሲቶች እንዲያገቡ፤ ልጆች እንዲወልዱ፤ ቤታቸውን እንዲያስተዳድሩ፤ ጠላትም የሚነቅፍባቸውን ነገር እንዳያገኙ እመክራለሁ። ¹⁵በእርግጥ ከዚህ በፊት አንዳንዶች ለይጣንን ለመከተል ዘመር ብለዋል።

¹⁶አማኝ የሆነች ማንኛዋም ሴት በቤተ ሰቧ ውስጥ መበለቶች ቢኖሯት፤ ቤተ ክርስቲያን እውነተኛ መበለቶችን ብቻ መርዳት እንድትችል እርሷው ትርዳቸው እንጂ ለቤተ ክርስቲያን ሽክም እንዲሆኑ አትተዋቸው።

¹⁷ቤተ ክርስቲያንን በሚገባ የሚያስተዳድሩ ድሩ፤ ይልቁንም በመሰበከና በማስተማር የሚተጉ ሽማግሌዎች ዕጥፍ ክብር ይገባቸዋል። ¹⁸መጽሐፍም፤ “እያባራ የለውን በሬ አፋን አትሠር፤” ደግሞም፤ “ለሠራተኛ

⁹ ወይም ለባል ታግኝ የነበረች
¹⁸ ዘጸ 25፡4

4፡12 ወጣትነትህን ጢጥቴዎስ በዚያን ጊዜ ዕድሜው ሠላሳ ዓመት ወይም ከዚያ ያነሰ ሊሆን ይችላል። በወቅቱ እንዲህ ዐይነቱን ታላቅ የገላፊነት ቦታ በዚህ ዕድሜ ማግኘት የተለመደ አልነበረም፤ ከዚህም የተነሳ አመራሩ ጥያቄ ወጥቶ ሳይዘነ አልቀረም።

4፡13 እኔ እስከመጣ ድረስ አውሎሰ በዚያን ጊዜ በኢፌዴሪያ በኩል ወደ መቄዶኒያ አልፎ ነበር። ነገር ግን በፍጥነት ወደ ኢፌዴሪያ ተመልሶ ጢጥቴዎስን የማየት ተስፋ እንዳለው ይገልጻል።

4፡14 በትንቢትና የ1፡18 ማጠ ይመ።

4፡16 ራስህን የሚሰሙህንም ታድናለህ በእርግጥ የሚያድን እገዛሐከሐድ ብቻ ነው፤ በሌላ በኩል ግን ክርስቲያኖችም ሊሉቸን ወደ ድነት ለማምጣት የእገዛሐከሐድ መሣሪያ ሊሆኑ ይችላሉ። ታድናለህ ድነት ድርጊትም ሂደትም ነው። ጌታን እንደ ግል አጻኝችን አድርገን በተቀበልን ጊዜ ድነናል፤ ጻፋ ግን ክርስቶስን ወደ መምልላል ዕለት ዕለት በምናድግበት ጊዜም መጻፍችን ይጻፍ (1ቀጥ 1፡18)።

5፡3 በእርግጥ ችግረኛ የሆኑትን መበለቶች ተንክባቸው፤ ቀጣዩ ነገሮችን በመስጠት ርዳቸው ማለት ሊሆን ይችላል። በዚያን ዘመን መበለቶች የጡረታ አካል፤ ከመንግሥት የሚገቡ ርዳታ፤ የሕይወት የባሕር ወይም እነዚህን የመሳሰሉ ነገሮች በሳልባቸው ለችግር የተጋለጡ ነበሩ።

5፡6 በሕይወት ብትኖር የሞተች ናት፤ በሕይወት እያለች በመንፈሳዊ ሕይወቷ የሞተች ናት ማለት ነው።

5፡9 መዝገብ ላይ፤ የኢፌዴሪያ ቤተ ክርስቲያን የምትረዳቸውን ባለቤቶች መዝገብ የያዘች ትመሳለላች። መበለቶች ከቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ደረጃ የሚያስተካክላቸው ማዕረግ መፍሩን የሚያረጋግጥ ማስረጃ ባይኖርም፤ በጸሎት እንዲተሩ (ቀፋ 5) በሰ ሥራ (ቀፋ10) እንዲጻፉ ይጠበቅባቸው ነበር።

5፡10 የቅዱሳንን እግር በማጠብ ሰዎች ለሁሉም የሚጽፉት ሥራ ነው፤ ነገር ግን ዐቢራ በመሆኑና የሚያደርጉትም ክፉት ሜግ ስለሆነ ማጠብ አስፈላጊ ነው (የሐ 13፡14 ይመ)።

5፡12 በመጀመሪያ የገቡትን ቃል ኪዳን ለፍርስዋልና ምናልባት እንዲት መበለት በመዝገብ ውስጥ ስጋ የሚጻፍበት ጊዜ ራሷን ክርስቶስን ታስገዛ ነበር፤ ነገር ግን ጸግም ስታገባ ይህ ትጋት ቀንሰ ሊሆን ይችላል፤ ወይም አውሎሰ እንዳት መበለት ከእምነቷ ውጭ የሆነ ጋብቻ ለመፈጸም የምታደርገውን ማወላወል ክርስቲያኖች በክርስቶስ ካገኛው እውነተኛ መታመን ጋር ሊያንጸጽር ፈልጎ ሊሆን ይችላል።

5፡15 ለይጣን የባህ 3፡1 ማቴ 16፡231 ቄላ 3፡5 ማጠ ይመ።

5፡171 ሽማግሌዎች ሁሉ፤ መሪዎች ናቸው (3፡4-5) ፤ ይኸውም፤ ማስተማርና መስበክ ነው (3፡2)፤ እነዚህም ለእነዚህ ይገባቸዋል። ይላቸውም በመሪነታቸው በተለይም በግስተማርና በመስበክ የሚደክሙት ግን ዕጥፍ ክብር ማግኘት ይገባቸዋል፤ እንዲህ ዐይነቱ ክብር የገንዘብም ድጋፍ እንደሚያጠቃልል በተቀጥረ 18 ላይ የተረቡት ሁሉ፤ መግለጫዎች ይጠቀማሉ።

5፡18 መጽሐፍት ያሉ የብሉይገና (ዘጸ 25፡4) እና ኢጲስን

ደመወዙ ይገባዋል። ይላል። 19 በሁለት ወይም በሦስት ምስክሮች ካልተደገፈ በቀር በሽማ ግሌ ላይ የሚቀርብ ክስ አትቀበል። 20 ሌሎች አይተው እንዲጠነቀቁ ንጢአት የሚሠሩትን በጉባኤ ፊት ገሥጽቸው።

21 በሃይለክብረዬና በክርስቶስ ኢየሱስ፣ በተመራጡትም መላእክት ፊት እነዚህን ትእዛዛት ያለ አድልዎ እንደተጠበቁና አንዳችም ነገር በማበላለጥ እንዳታደርግ ዐደራ አልሃለሁ።

22 በማንም ላይ እጅ ለመጫን አትቸኩል፤ ከሌሎችም ጋር በገጢአት አትተባበር፤ ራስህን በንጽሕና ጠብቅ።

23 ለሆድህና ደጋግሞ ለሚሥጠህ ሕመም፣ ጥቂት የወይን ጠጅ ጠባባት እንጂ ከእንግዲህ ውሃ ብቻ አትጠባ።

24 የአንዳንድ ሰዎች ንጢአት ግልጽ ነው፤ ከእነርሱም ቀድሞ ፍርድ በታይርሳል፤ ሌሎችን ግን ንጢአታቸው ይከተላቸዋል። 25 መልካም ሥራም እንደዚሁ ግልጽ ነው፤ ግልጽ ያልሆነ ቢኖርም እንኳ ተሰውሮ አይቀርም።

6 የሃይለክብረዬ ስምና ትምህርቱም እንዳይለደቡ፣ በባርነት ቀንበር ሥር ያሉ ሁለቱ ጌቶቻቸው ሙሉ ክብር እንደሚገባቸው አድርገው ይቀጥሩ። 7 ሦራሪያም፣ ጌቶች ያሏቸውም፣ ወንድሞች ስለ ሆኑ የሚገባቸውን ክብር አይንፈንቃቸው፤ ይልቁንም በአገልግሎታቸው የሚጠቀሙ አማኞችና ወዳጆቻቸው ስለሆኑ የበለጠ ሊያገለግላቸው ይገባል። እነዚህን ነገሮች አስተምር፤ ምክርም።

የገንዘብ ፍቅር

3 ማንም የሐሰት ትምህርት ቢያስተምር፣ ከጌታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ጤናማ ቃልና እውነተኛ መንፈሳዊነትን ከሚያጉለብት ትምህርት ጋር የማይስማማ ቢሆን፣ ሳይሆን በትዕቢት ተወጥሮአል፤ አንዳችም አያስተ

5፡19 ጥ18፡161
ሐሥ1130
5፡20 ዘ413፡11
2ጢጥ4፡21
ቲቶ1፡1312፡15
5፡21 1ጢጥ6፡13
2ጢጥ4፡1
5፡22 መዝ18፡261
ሐሥ6፡61፤ሌ5፡11
5፡23 1ጢጥ3፡8
6፡1 ኦፊ6፡51
1ጢጥ5፡141
ቲቶ2፡58
6፡2 1ጢጥ4፡111
ፊጥ16
6፡3 1ጢጥ1፡3፡10
6፡4 1ጢጥ3፡261
2ጢጥ2፡1413፡4

6፡5 2ጢጥ3፡81
ቲቶ1፡15
6፡6 ፊል4፡111
1ጢጥ4፡81፤ባ13፡5
6፡7 ሉቃ1፡21፤
መዝ49፡17፤መዝ5፡15
6፡8 ም430፡81
ዕብ13፡5
6፡9 ም415፡27፤
28፡201፤ጢጥ3፡7
6፡10 ቀ፡211
ኢሉገ2፡11
1ጢጥ3፡15፤19
6፡11 ቀ፡3፡5፡61
1ጢጥ1፡1412፡21
2ጢጥ2፡2213፡101
3፡17
6፡12 ቀ፡91
ግጥ2፡461፤ፍ፡25፡
26፡1፤ል3፡12፤
1ጢጥ1፡181፤ባ3፡1
6፡13 ቀ፡121
።ቀ፡1833፡37፤
1ጢጥ5፡211
2ጢጥ4፡1
6፡14 1ቀ፡17፤
1ተሰ3፡131
2ጢጥ1፡1014፡18
6፡15 ዘ410፡171
መዝ36፡13፤27፡17
1ጢጥ1፡11፤171
2፡61፤ቀ፡13፤ፊል1፡51
17፡1419፡16

ውልም። ስለ ቃላት ለመከራከርና ለመግላት ክፉ ጉጉት አለው፤ እነዚህም ቅናትን፣ ጥልን፣ ስድብን፣ መጥፎ ጥርባሬን ያስከትላሉ። እውነትን በተቀመና መንፈሳዊው ነገር ትርፍ ማግኛ በሚመስላቸውና አእምሮ በጉዳላቸው ሰዎች መካከል የማያባራ ንትርክ ያመጣሉ።

6 ነገር ግን እውነተኛ መንፈሳዊነት ባለን ነገር ከመርካት ጋር ትልቅ ትርፍ ነው። ገምክንያቱም ወደ ዓለም ያመጣነው ምንም ነገር የለም፤ ምንም ነገር ይዘን መሄድም እንችልም። ነገር ግን ምግብና ልብስ ካለን ያይበቃናል። ዓለጠጋ ለመሆን የሚፈልጉ ግን ወደ ፊተናና ወደ ወጥመድ፣ እንዲሁም ሰዎችን ወደ መፍረስና ወደ ጥፋት ወደሚያዘቅጠው ወደ ብዙ ከንቱና ክፉ ምኞት ይወድቃሉ። 10 ምክንያቱም የገንዘብ ፍቅር የክፋት ሁሉ ሥር ነው፤ አንዳንዶች ባለጠጋ ለመሆን ካላቸው ጉጉት የተነሣ ከእምነት መንገድ ስተው ሄደዋል፤ ራሳቸውንም በብዙ ሥቃይ ወግተዋል።

እውሉስ ለጢጥፍዎስ የሰጠው ዐደራ

11 የሃይለክብረዬ ስው ሆይ፤ አንተ ግን ከዚህ ሁሉ ሽሽ፤ ጽድቅን፣ እውነትን መንፈሳዊ ሕይወትን፣ እምነትን፣ ፍቅርን፣ ትዕግሥትንና ገርነትን ተከታተል። 12 መልካሙን የእምነት ገድል ተጋደል፤ በብዙ ምስክሮች ፊት በመልካም መታመን የመሰከር ሀላፊነት የተጠራህበትን የዘላለም ሕይወት አጥብቀህ ያዝ። 13 ለሁሉም ሕይወትን በሚሰጥ በእግዚአብሔር ዘንድ እንዲሁም በእግዚአብሔር ፊት እውነትን በመሰከር በክርስቶስ ኢየሱስ ፊት ዐደራ የምለህ፤ 14 ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እስኪገለጥ ድረስ፤ ይህን ትእዛዝ ያለ ዕድፍና ያለ ክፉ ሆኑ እንድትጠብቁ ነው። 15 ያም መግለጥ፣ የተባረከውና ብቻውን ገዥ የሆነው

፡18 ሉቃ 10፡7

ኪዳን (ሉቃ 10፡7) መጻሕፍትን የሚያሳይ ነው፤ ይህም የሚያሳየን በዚያን ወቅት የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት (ጥቂት መጻሕፍት) ከብሉይ ኪዳን መጻሕፍት እኩል ሥልጣን እንዳላቸው መታዎት እንደ ጀመሩ ነው።

5፡20 ንጢአት የሚሠሩትን፤ እውሉስ፣ ሽማግሌዎች ላይም የሥነ ሥርዐት ርምጃ ሊወሰድባቸው እንደሚገባ ያመለክታል።

5፡21 በተመራጡትም መላእክት፤ ከስይጣንና ከሌሎቹ ከወደቀ መላእክት ጋር የማይገናኝ ነው።

5፡22 በማንም ላይ እጅ ለመጫን አትቸኩል፤ እውሉስ እያለ ያለው፤ ለዚህ በታያታል ሰው ንግሥትና በሚገባ ለመውጣት ብረቃት ያለው መሆኑን ለማሳየት እንዲችል ባቂ ጊዜ ላይ ሰጠውና ይህም ላያረጋግጥ፤ አንዱን ሰው የቤተ ክርስቲያን እረኛ አድርጎ መሾም ተገቢ እንዳልሆነ ነው። ከሌሎችም ጋር በገዢነት አትሳተብር፤ ለሽማግሌና አገልግሎት ተገቢ ያልሆነውን ሰው አትሹም። ራሱን በንጽሕና ጠብቅ፤ ተገቢ ያልሆነውን ሰው በመሾም ተሳትፎ አለማድረግ የሚያመልክት ሊሆን ይችላል።

5፡23 ውሃ ብቻ አትጠባ፤ እውሉስ ስለ ቤተ ክርስቲያን እረኛች በዳሬው መልእክት ውስጥ ተጨማሪ ሆኖ የገባ ምክር ነው፤ ጢጥፍዎስ ለነገረ ሥጋዊ ሕመም፣ ምናልባት ጎረቤት የመጣው ውሃ ማግኘት አስቸጋሪ ሰሚህንበት ጊዜ ጥቂት የወይን ጠጅ እንዲጠባ፤ እውሉስ ምክር ይላገሃል።

5፡24-25 የአንዳንድ ሰዎች ንጢአት... መልካም ሥራም ፤ መልካም መልካሙን ሥራ ግዛት ብቻ ሳይሆን በተጀግረው ዕጩ ሕይ

ወት ውስጥ የተደበቁ ንጢአቶችም ሊኖሩ ስለሚችሉ እነዚህን ለማወቅ ንቁ ሆኖ መገኘት እንደሚያስፈልግ እውሉስ ይመክራል።

6፡1 በባርነት፤ የሌፈ 6፡5፤ የቂላ 3፡22-4፡1 ግብ ይመ።

6፡2 ለስተምር፤ ምክርም፤ ለባርነት የተሰጠውን መመሪያ ያመለክታል።

6፡3-5 እውሉስ በ1፡3 ላይ ወዳለው ትምህርት ይመለከታል።

6፡5 እውነትን በተቀመና በአንድ ወቅት እውነትን ያወቁ፤ በኋላ ግን ወደ ስኬት ጉዳይ ያመሩ ናቸው። መንፈሳዊ ነገር ትርፍ ግጥ፣ በሚመሰላቸው የታረቁ 11፡7 ግብ ይመ።

6፡11 እውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወትን የ2፡2 ግብ ይመ።

6፡12 መልካም መታመን የመሰከርሁልን፤ ጢጥፍዎስ በመጀመሪያው የእውሉስ የወንጌል ጉዞ ወቅት በተጠመቀ ጊዜ እምነት የተገለጸበትን የሚያሳይ ነው። የዘላለም ሕይወት አጥብቀህ ያዝ፤ ጢጥፍዎስ ቀደም ብሎ የአን ስለ ሆነ የዘላለም ሕይወት አለው፤ ነገር ግን እውሉስ ጠቀሟታውን በመላት እንዲያውጅ ያበረታታዋል (ቀ፡17-19 እና የ4፡16 ግብ ይመ።)።

6፡13 በአንጥብ በእሳጦስ ፊት እውነትን በመሰከር በየሐ 18፡33-37፤ 19፡10-11 የተጠቀሙን የኢየሱስን ንግዢ ሳያመለክት አይቀርም።

6፡14 ይህን ትእዛዝ ወንጌልን እንዲሰክና ቤተ ክርስቲያን እንዲከበብ ለጢጥፍዎስ የተሰጠውን ንግድነት ያመለክታል (ቀ፡20)።

<p>የነገሥታት ንጉሥ፤ የጌቶችም ጌታ ስገዜ ስብሐቱ በራሱ ጊዜ የሚያሳየው ነው፤ ¹⁶እርሱ ብቻ ኢመዋቲ ነው፤ ሊቀረብ በማይቻል ብርሃን ውስጥ ይኖራል፤ እርሱን ያየ ማንም የለም፤ ሊያየውም የሚችል የለም። ለእርሱ ክብርና ኃይል ከዘላለም እስከ ዘላለም ይሁን፤ አሜን።</p> <p>¹⁷በዚህ ዓለም ባለጠነች የሆኑት እንዳይታቡ፤ ደስም እንዲለን ሁሉን ነገር አትረፍር፤ በሚሰጠን በእግዚአብሔር እንጂ አስተማማኝነት በሌለው በሀብት ላይ ተስፋ እንዳያደርጉ እዘዛቸው። ¹⁸መልካም እንዲሠሩ፤ ቸሮችና ለማካፈል ፈቃደኞች የሆኑ እንዲሆኑ እዘዛቸው። ¹⁹በዚህ ዓለም ይሁንት እውነተኛ</p>	<p>6፡16 መዝ104፡21 የሐ1፡18፤ ሮግ21፡36፤ 1ጢሞ1፡17፤ 1ዮሐ1፡7 6፡17 ተ፡9፤ መዝ62፡10፤ ኤር49፡4፤ሉቃ12፡20፤ 21፡ሐሥ14፡17፤ 1ጢሞ4፡10 6፡18 ሮግ 12፡8፤13፡ኤፌ4፡28፤ 1ጢሞ5፡10 6፡19 ተ፡12፤ ማቴ6፡20፤ኤፌ3፡12</p>	<p>የሆነውን ሕይወት ያገኘ ዘንድ፤ ለሚመጣው ዘመን ጽኑ መሠረት የሚሆን ሀብት ለራሳቸው ያከማቻሉ።</p> <p>²⁰ጢሞቴዎስ ሆይ፤ በዐደራ የተቀበልሽ ውን ሁሉ ጠብቅ፤ እግዚአብሔርን ከማያስከብር ከከንቱ ልፍለፋና በውሸት ዕውቀት ከተባለ የተቃውሞ ፍልስፍና ራቅ፤ ²¹የዚህ ዓይነት ዕውቀት አለን ሲሉ የነበሩ አንዳንዶች ይህን በማድረጋቸው ከእምነት መንገድ ስተው ሄደዋል።</p> <p>እጋ ከእናንተ ጋር ይሁን።</p> <p>6፡20 2ጢሞ1፡12፤ 14፡2፤16 6፡21 ተ፡10፤ ቄላ4፡18፤2ጢሞ2፡18</p>
--	---	--

6፡15 የነገሥታት ንጉሥ፤ የጌቶችም ጌታነ ራሱ 19፡16 ይመ። በራሱ ጊዜ፤ የኢየሱስ የመጀመሪያ ምጽኦት እግዚአብሔር በፈቀደበት በትክክለኛው ጊዜ እንደሆነ ሁሉ (ዝ፡4፡4)፤ ዳግም ምጽኦቱም እንደዚሁ ይሆናል።

6፡16 እርሱን ያየ ማንም የለም፤ ሊያየውም የሚችል የለም፤ የሐ 1፡18 ይመ።

6፡19 ሕይወት ያገኙ ዘንድ፤ የቶ 12 ማብ ይመ።

6፡20 በዐደራ የተቀበልሽውን ወንጌልን ማለቱ ነው። በ2ጢሞ 1፡14 ላይም ተመሳሳይ ትእዛዝ ይገኛል። በውሸት ዕውቀት

ቀት ከተባለ፤ አንድ ሰው ዕውቀት ካለው ይድናል ብሎ የሚያስተምረውን የመጀመሪያውን የኖስትላውያን ትምህርት የሚያመለክት ነው። ኖስትስ የሚለው ቃል ዕውቀት ከሚለው የግሪክ ቃል የመጣ ነው። (ከ1ዮሐንስ መግቢያ "ኖስትላውያን ትምህርት" የሚለውን ይመ።)

6፡21 እጋ ከእንተ ጋር ይሁን፤ በግሪኩ "እንተ" የሚለው ቃል የብዙ ቋንቋ ማመልከቱ፤ ጳውሎስ መልእክቱን የጻፈው ለጢሞቴዎስ ቢሆንም እንኳ ለመላው የኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን ማንበረ ምእመናን እንዲነበብ መፈለጉን ያመለክታል።

የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት ወደ ጢሞቴዎስ - ሁለተኛ

መግቢያ

በገጽ 1835 ላይ “መልእክታት ምጋቤ” የሚለውን ይመ::

ጸሓፊው፤ መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ

ጳውሎስ በ62/63 ዓ.ም. ከሮም እስር ቤት ከተለቀቀ በኋላና (ሐሥ 28) የመጀመሪያውን የጢሞቴዎስን መልእክትና የቲቶን መልእክት ከጻፈበት ከአራተኛው ሐዋርያዊ የወንጌል ጉዞው በኋላ በንጉሠ ነገሥት ኔሮ ዘመን መንግሥት በ66-67 ዓ.ም. በድጋሚ ታስሮ ነበር:: 2ኛ ጢሞቴዎስንም የጻፈው በዚህ ጊዜ ነበር:: ጳውሎስ በመጀመሪያው እስራቴ ወቅት ቤት ተከራይቶ ይኖር ነበር (ሐሥ 28÷30):: በሁለተኛው ግን ከምድር በታች ባለ ቀዝቃዛ እስር ቤት ውስጥ (4÷13) እንደ ማንኛውም ወንጀለኛ በሰንሰለት ታስሮ ተንገላጅል (1÷16፤ 2÷9):: ጓደኞቹ የት እንደ ታሰረ እንኳ ለማወቅ ከፍተኛ ሽግር ገጥሞአቸው ነበር (1÷17):: ሐዋርያው በእርሱ አማካይነት መሠራት የሚገባው ሥራ እንደተጠናቀቀ እና የሕይወቱ ፍጻሜ እንደቀረበ ዐውቆአል (4÷6-8)::

የተጻፈበት ዐላማ

ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ ይህን መልእክት እንዲጽፍ ያደረጉት ሦስት ምክንያቶች ነበሩት::

1) ጳውሎስ ብቸኛ ሆኖ ነበረ፤ ፊሎጎስና ሔርዋኒኔስ፤ በእስያ አውራጃ ያሉት የሥራ ጓደኞቹ ሁሉ (1÷15)፤ ዴማስም (4÷10) ትተውት ሄደዋል:: ቄርቂስ፤ ቲቶና ቲኪቆስም በአጠገቡ አልነበሩም (4÷10-12)፤ ከእርሱ ጋር የነበረው ሉቃስ ብቻ ነው (4÷11):: ጢሞቴዎስ ልጅ አባቱን እንደሚያገለግል ከጳውሎስ ጋር ሆኖ ያገለገለ (ፊል 2÷22፤ 1ቆሮ 4÷17 ይመ) የጳውሎስ የሥራ ባልደረባ (ሮሜ 16÷21) ነበር:: ጳውሎስም “ስለ እናንተ ደንንነት ከልብ የሚገደው እንደ እርሱ ማንም የለኝም” በማለት መስክሮለታል (ፊል 2÷20):: ጳውሎስ ጢሞቴዎስን ከመናፈቁ የተነሣ በአስቸኳይ ወደ እርሱ እንዲመጣ (1÷4) ሁለት ጊዜ ጠይቄታል (4÷9-21):: ስለ ጢሞቴዎስ በበለጠ ለማወቅ ከ1ኛ ጢሞቴዎስ መግቢያ “የመልእክቱ ተደራሲ” የሚለውን ይመ::

2) ጳውሎስ በኔሮ ዘመን ከነበረው ስደት የተነሣ ስለ ቤተ ክርስቲያን በጣም ይጨነቅ ነበር፤ ጢሞቴዎስንም የወንጌል ዐደራ እንዲጠብቅ (1÷4)፤ በእርሱም እንዲጸና (3÷14)፤ የሰብከት አገልግሎቱን እንዲያቋርጥና (4÷2) አስፈላጊም ከሆነ ስለ ወንጌል መከራን እንዲቀበል ይመክረዋል (1÷8፤ 2÷3)::

3) በጢሞቴዎስ በኩልም ለኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን መጻፍ ፈልጎአል (የ4÷22 ማብ ይመ)

አስተዋፅኦ

1. መግቢያ (1÷1-4)
2. ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ መጨነቁ (1÷5-14)
3. ጳውሎስ የነበረበት ሁኔታ (1÷15-18)
4. ለጢሞቴዎስ የተሰጠ ልዩ መመሪያ (ም 2)
 - ሀ. ለትዕግሥት የቀረበ ጥሪ (2÷1-13)
 - ለ. ከአጉል ክርክር እንዲርቅ የተሰጠ ማስጠንቀቂያ (2÷14-26)
5. ስለ መጨረሻው ዘመን የተሰጠ ማስጠንቀቂያ (ም 3)
 - ሀ. የሚያስጨንቁ ዘመናት (3÷1-9)
 - ለ. ዘመናቱን የመዋጊያ ዘዴዎች (3÷10-17)
6. የጳውሎስ የሰንበት ንግግር (4÷1-7)
 - ሀ. ቃሉን እንዲሰበክ የሰጠው ትእዛዝ (4÷1-5)
 - ለ. የጳውሎስ የድል ተስፋ (4÷6-8)
7. የመጨረሻ ሰላምታ (4÷9-22)

ወታደርና ከእኛ ጋር መስራን ተቀበል።
 'ሳውትድርና የሚያገለግል ሰው አዛዥና ለማ
 ስደሰት ይጥራል እንጂ በሌላ ሥራ ራሱን
 አያጠልፍም።' እንደዚህም በውድድር የሚሳ
 ተፍ ሰው፣ የውድድሩን ሕግ ጠብቆ ካልተወ
 ዳደረ ድድሱን አክለላ አይገኝም። 'ፅጉሕ
 ገበሬም ከሰብሉ ለመጠቀም የመጀመሪያው
 ሊሆን ይገባዋል።' እኔ የምሰውን ልብ በል፤
 ጌታ በሁሉም ነገር ማስተዋልን ይሰጥሃልና።

⁹ከሙታን የተነሣውን፣ ከዳዊት ዘርም የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን አስብ፤ የእኔም የወገኔ ደኸው ነው፤ 'የእዚህም እንደ ወንጀ ለኛ እስከ መታሰብ ድረስ መስራትን እየተቀበልሁ ነው፤ የእግዚአብሔር ቃል ግን አይታሰርም።' ¹⁰እነዚህ በክርስቶስ ኢየሱስ ያለውን መዳን ከዘላለም ክብር ጋር እነርሱም ያገኙ ዘንድ፣ ለተመረጡት ስል ሁሉንም በመታገሥ እጸናለሁ።

¹¹እንዲህ የሚለው ቃል የታመነ ነው፤ ከእርሱ ጋር ከሞትን፤

ከእርሱ ጋር ደግሞ በሕይወት እንኖራለን።

¹²በንጽና፣

ከእርሱ ጋር ደግሞ እንነግሣለን።

በንክደው፣

እርሱ ደግሞ ይከደናል፤

¹³ታማኝነት ሆነን ባንገኝ

እርሱ ታማኝ እንደ ሆነ ይኖራል፤

ራሱን መካድ አይችልምና።

እግዚአብሔር የተቀበለው ሠራተኛ

¹⁴ስለ እነዚህ ነገሮች በማሳሰብን አትተው፤ በቃላት እንዳይነታረኩ በእግዚአብሔር ፊት አስጠንቅቃችን፤ ይህ ጥቅም የሌለው፣ የሚሰሙትንም የሚያፈርስ ነውና። ¹⁵እንደ

2) የውድድሩን ሥርዐት የሚከተል ሯዋ 3) ተገት የሚሠራ ገበሬ

2፥6 ከሰብሉ ለመጠቀም፤ እንደ መጀመሪያው ሁለት (እንደ ወታደር ቀ 3-4 እና እንደ ሯዋ ቀ 5) ከዚህ የምንግረው መሠረታዊ ትምህርት ከልብ የሚደረግ ጥረትና እንደሚሸልሙ ነው። ይህም ሽልማት በገንዘብ የሚተመን ስጦታ ብቻ ሳይሆን በወንጌል ገደል የተለወጠ ሕይወት በግደት የሚገኝ ደስታ ነው።

2፥8 ከሙታን የተነሣውን፣ ከዳዊት ዘርም የሆነውን፤ የክርስቶስ ትንሣኤ አምላክ መሆኑን ከዳዊት ዘር መምጣቱ ደግሞ ሰው መሆኑን ያሳያል፤ ሁለቱም የወንጌል መሠረታዊ እውነቶች ናቸው። ክርስቶስ አምላክ እንደ መሆኑ መጠን ሞቱ እጅግ በጣም ከፍ ያለ ዋጋ አለው፤ ሰው እንደ መሆኑ መጠን ደግሞ በእኛ ምትክ ሊሆን ችሎአል።

2፥9 ለገደ ወንጀልኛ እስከ መታሰብ ድረስ፤ ጳውሎስ የሚገደልበትን ቀን እንደሚጠባበቅ ግልጽ ነው (4፥6 ይመ)።

2+10 በክርስቶስ ለየተሰነ ማ፣13 ማ፣1 ይመ። ከዘላለም ክብር፤ የድንበት የመጨረሻው ውጤት ነው። ለተመረጡት ስል ሁሉንም በመታገሥ እጸናለሁ፤ አምናው የእግዚአብሔር ምርጦች ስለሚሆኑት ድነት ከሆነ ማናቸውም መስራ ይሄን ያህል ሊከብድ አይችልም።

2፥11-13፤ የሆነ የክርስቲያኖች የመጀመሪያው መዝሙር ሳይሆን አይቀርም። ጳውሎስ ለግስትማር የሌለው ነጥብ የክርስቶስ መሠቃዩት ክብርን የሚያጉናጽፍ መሆኑን ነው።

2፥11 የሚለው ቃል የታመነ ነው፤ የጢጥ 1፥15 ማ፣1 ይመ። ከእርሱ ጋር ከሞትን፤ ከእርሱ ጋር ደግሞ በሕይወት እንኖራለን፤ የግሪኩ አገላለጽ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ስለ እኛ በሞተ ገዢ እኛም ከእርሱ ጋር መሞታችን ያሳስባል፤ ከዚህ የተነሣ ከእርሱ ጋር ለዘላለም የመኖር ዋስትና ተሰጥቶናል።

2፥12 በንጽና...ለንገንዝን በትዕግሥትና በታማኝነት እንቅ በመስራት በፊተና ውስጥ ግለጽ ክርስቶስ በሚገለጥበት ጊዜ

2፥5 1ቀር9+25
 2፥6 1ቀር9+10
 2፥8 ግብ1+11
 ሐሥ2፥241ር፥22+161
 16፥25
 2፥9 ሐሥ9+161
 21፥3310+14412
 2፥10 2ቀር1+241
 4፥171ቀር1+241
 2፥11 ሐሥ11+118+5+10
 2፥11 ሐሥ2፥2+111
 1ጢጥ1+15
 2፥12 ግብ10+331
 ሐሥ2፥17118+14413
 2፥13 ሐሥ3+31
 1ቀር1+9
 2፥14 ቀ231
 1ጢጥ1416+441
 2፥15 ሐሥ1+131
 4፥151፥15፥1+18

2፥16 1ጢጥ6+201
 2፥17 1ጢጥ1+20
 2፥18 2ተሰ2+21
 1ጢጥ1+1916+21
 2፥19 ሐሥ33+121
 ሐሥ16፥51አ፣128+161
 ያሐ10፥1411ቀር1+21
 8፥31፥144+9
 2፥20 ሐሥ9+21
 2፥21 2ቀር9+81
 ሐሥ2፥1012፥1፥3+17
 2፥22 ሐሥ2፥211
 1ጢጥ1+15+14
 2፥23 ቀ41
 2፥24 1ጢጥ3+23
 2፥25 1ጢጥ2+4

ማያፍርና የእውነትን ቃል በትክክል እንደሚያስረጽ የተመሠከረለት ሠራተኛ፤ ራስ ሆነ በእግዚአብሔር ፊት ልታቀርብ ትጋ።
¹⁶እግዚአብሔርን ከማያስከብር ከንቱ ልፍለፋ ራቅ፤ በዚህ ነገር የተጠመዱ ሰዎች ከእግዚአብሔር እየራቁ ይሄዳሉና። ¹⁷ትምህርታቸው እንደሚሸር ቀጥሎ ይሠራሉ፤ ከእነዚህም መካከል ሄሚያዎስና ፊሊጦስ ይገኛሉ። ¹⁸እነዚህም ከእውነት ርቀው የሚባዙ ናቸው። እነርሱም ትንሣኤ ሙታን ከዚህ በፊት ሆኖአል እያሉ የአንዳንዶቹን እምነት ይገለብጣሉ። ¹⁹ይሁን እንጂ፣ "ጌታ የእርሱን የሆኑትን ያውቃል" ደግሞ፤ "ጌታን ስም የሚጠራ ሁሉ ከክፋት ይራቅ" የሚል ማጎተም ያለበት የማይነቃነቅ የእግዚአብሔር መሠረት ቆሞአል።

²⁰በእንድ ትልቅ ቤት ውስጥ የወርቅና የብር ዕቃ ብቻ ሳይሆን የዕንጨትና የሽክሳ ዕቃም ይኖራል፤ ከእነዚህ አንዳንዶቹ ለከበረ፤ ሌሎቹም ሳልከበረ አገልግሎት ይውላሉ። ²¹እንግዲህ ማንም ራሱን ከእነዚህ ከጠቀስ ጎብኙ ነገሮች ቢያንጸ ለክብር አገልግሎት የሚውል፤ የተቀደሰ፤ ለጌታው የሚጠቅም፤ ለመልካም ሥራም ሁሉ የተሰናጸ ዕቃ ይሆናል።

²²ከወጣትነት ከፋ ምኞት ሽሽ፤ በንጹሕ ልብ ጌታን ከሚጠሩት ጋርም ጽድቅን፤ እምነትን፤ ፍቅርንና ሰላምን ተከታተል። ²³ከማይረባና ትርጉም የለሽ ከሆነ ክርክር ራቅ፤ ምክንያቱም እነዚህ ጠብን እንደሚያስከትሉ ታውቃለህ። ²⁴የጌታም አገልጋይ ሊጣላ አይገባውም፤ ይልቁን ለሰው ሁሉ ገር፤ ለማስተማር ብቃት ያለው፤ ትዕግሥተኛም መሆን ይገባዋል፤ ²⁵እውነትን ወደ ማወቅ

ሽልማት ያሳጣል። በንክደው፤ ማቴ 10፥33 ይመ።

2፥14-18፤ ከቀ 14-18 ላይ ካሉት ቃላት የምንገረው፤ በዚህ ስፍራ የተጠቀሰው የነፋቱ ትምህርት የመጀመሪያው የፍስትሳ ውያን ትምህርት ሲሆን በጢጥቴዎስና በቴቶ መልእክት ከተጠቀሰው ጋር ተመሳሳይ ነው (የጢጥ 1፥3-11 ማ፣1 እንዲሁም ከነዮሐንስ መግቢያ ላይ፤ "ፍስትሳውያት ትምህርትን የሚለውን ይመ)። የዚህ ነፋቱ ትምህርት ሁለት መሪዎችን ሄሚያዎስ (1ጢጥ1+20 ይመ) እና ፊሊጦስ የአካል ትንሣኤ በመካድ፤ ምናልባት ትንሣኤ የሚሆንው የምንፈሰ ነው ይሉ ይሆናል (ይህ ዐይነት ስሕተት በ1ቀር15፥12-19 ላይ ተጠቅሶ ይገኛል)። የፍስትሳውያን ትምህርት ትንሣኤን ቃል በቃ ሳይሆን በተራራማ ትርጉም ነው የሚፈቱት።

2፥15 የእውነትን ቃል፤ ወንጌልን ማለት ነው። ጥረት አድርግ፤ 4፥9+21 ይመ።

2፥19 ማጎተም ያለበት፤ ቤተ ክርስቲያን የእግዚአብሔር ናት፤ እርሱም በሚያስተማምን ሁኔታ ይጠበቃታል (የኢል1፥13 ማ፣1 ይመ)። የማይነቃነቅ የእግዚአብሔር መሠረት፤ እርሷም ሙድና መሠረት ሆኖ እውነትን እጽጋ፤ የያዘች ቤተ ክርስቲያን ናት (1ጢጥ 3፥15)። የሄሚያዎስና ፊሊጦስ የነፋቱ ትምህርት በእካባቢው ቢኖርም ቤተ ክርስቲያን የማትነቃነቅ የእግዚአብሔር መሠረት የመሆኗን ለማሳወቅ ጢጥቴዎስ መርሳራት አለበት። በዚህ ሆኖ መሠረት ላይ ሁለት ነገሮች ተቀርጸዋል፤ እንዲሁ ለቤተ ክርስቲያን የተሰጣትን ዋስትና የመለከትል ("ጌታ የእርሱን የሆኑትን ያውቃል"፤ በመጽሐፍ ቅዱስ "ማወቅ" የሚለው ቃል አብጠርጥሮ ማወቅን የሚያመለክት ነው)። ሌላው ግን ለሰው የተሰጠውን ግላዊነት በእጽንዖት ያሳያል ("የጌታን ስም የሚጠራ ሁሉ ከክፋት ይራቅ")።

2፥22 ከወጣትነት፤ የጢጥ 4፥12 ማ፣1 ይመ።

ወደ ተረትም ዘወር ይለሉ። ኃኔተ ግን በሁኔታዎች ሁሉ የረጋህ ሁን፤ መከራን ታገሥ፤ የወንጌል ሰባኪን ተግባር አከናውን፤ አገልግሎትህን ፈጽም።

እኔ እንደ መጠጥ ቀርባን መሥዋዕት ለመፍሰስ ተቃርቢአለሁ፤ ተለይቼ የምሄድበት ጊዜ ደርሶአል። ማልሳውን ገድላ ተጋደያ ለሁ፤ ሩጫውን ጨርሻለሁ፤ ሃይማኖትንም ጠብቄአለሁ። ያወደ ፊት የጽድቅ አክሊል ተዘጋጅቶልኛል፤ ይህንም ጽድቅ ፈራጅ የሆነው ጌታ በዚያ ቀን ለእኔ ይሰጠኛል፤ ደግሞም ለእኔ ብቻ ሳይሆን የእርሱን መሠላጥ ለናፈቀ ሌላ ነው።

የጳውሎስ ማሳሰቢያ

የቆሎ ወደ እኔ ለመምጣት የተቻለህን ሁሉ አድርግ፤ ¹⁰ይማስ ይህን ዓለም ወደ፣ ትቶኝ ወደ ተሰሎንቄ ሄዶአልና። ቄርቂስ ወደ ገላትያ፣ ቲቶ ወደ ድልማጥያ ሄደዋል፤ ¹¹ከእኔ ጋር ያለው ሉቃስ ብቻ ነው፤ ማርቆስ በአገልግሎቱ ስለሚገዳኝ ከአንተ ጋር ይዘዘው ና። ¹²ቲኪቶስን ወደ ኤፌሶን ልክዋለሁ። ¹³ስትመጣ በጢርአዳ ከአክርጳ ዘንድ የተውሁትን በርኖስ፣ ጥቅልል መጻሕፍቱን በተለይም የብረና መጻሕፍቱን አምጣልኝ። ¹⁴አንጥረኛው እስክንድርስ ብዙ ጉዳት አድርሰብኛል፤ ጌታ ግን የእጅን ይሰጠዋል።

4፡5 ሐሥ21፡81
ኢፌ41111
2ጢጥ18፡23
4፡6 ዞጥ15፡1-121
28፡7-24፡4፤1231
2፡17
4፡7 ሐሥ20፡241
14፡8፡241፡ጠጥ1፡18
4፡8 1፡ፍር፡251
ፌ41፡151፡ጠጥ፡6፡141
2ጢጥ1፡121
1፡፳፡14
4፡9 ቀ፡211
ቲፋ3፡12
4፡10 ሐሥ16፡61
17፡12፡ፍር፡2፡131
ፌ44፡141፡ፊጥ፡241
1፡፳፡2፡15
4፡11 ሐሥ12፡121
ፌ44፡141፡ፊጥ፡241
2ጢጥ1፡15
4፡12 ሐሥ18፡19፡2034
4፡13 ሐሥ16፡8
4፡14 መዝ28፡41
10፡9-20፡ሐሥ19፡33፤
ፍጥ2፡6፡12፡191
1ጢጥ1፡20

4፡16 ሐሥ7፡60
4፡17 14፡ጠ-17፡371
ጠ፡22፡21፡፳፡6፡221
ሐሥ9፡15፡23፡111
14፡ፍር፡15፡32፡4፡413
4፡18 ቀ፡1
መዝ12፡7፡። ሮግ
11፡361 2፡፳፡2፡9

¹⁵መልእክታችንን እጅግ ተቃውሞአልና፤ አንተም ከእርሱ ተጠንቀቅ።

¹⁶በተከሰሰህበት ነገር የመጀመሪያ መከላከያዎን ሳቀርብ ማንም ሊያግዝኝ አልመጣም፤ ነገር ግን ሁሉ ትተውኝ ሄዱ፤ ይህንም አይቀጥጡባቸው። ጥገር ግን መልእክቱ በእኔ አማካይነት በሙሉት እንዲሰበክና አቀዛብ ሁሉ እንዲሰሙት ጌታ በአጠገቤ ቆሞ አበረታኝ፤ ከአንበሳው መንጋጋ አዳኝና። ¹⁸ጌታ ከክፉ ነገር ሁሉ ያድነኛል፤ ወደ ሰማያዊው መንግሥቱም በሰላም ያደርስኛል፤ ለእርሱ ከዘላለም እስከ ዘላለም የተሰረዘ ይሁን፤ አሜን።

የሰንብት ሰላምታ

¹⁹ለጵርብሳናህ ለአቂላ፣ ለሄኔሲፎናም ቤተሰቦች ሰላምታ አቅርብልኝ። ²⁰እርስጠስ በቆ ሮንቶስ ቀርቶአል፤ ጥረፊሞህም ስለ ታመመ በሚሊጢን ትኖሞሁ። ²¹ከረገምት ቤቱ እዚህ ለመምጣት የተቻለህን አድርግ። እውግሎስና ጵድሱ እንዲሁም ሊኖሩ፤ ቅዳውዲያና ወንድማች ሁሉ ሰላምታ ያቀርቡልሃል።

²²ጌታ ከመንፈስህ ጋር ይሁን። ጸጋ ከእናንተ ጋር ይሁን።

4፡19 ሐሥ18፡21 2ጢጥ1፡164፡20 ሐሥ19፡221 20፡4፡15፡
17፡21-29 4፡21 ቀ፡9፡ ቲፋ3፡12 4፡22 ገፋ6፡18፡ ፌ44፡18

¹⁹ ገሪቱ ለርሱ ይላል።

4፡6 መጠጥ ቀርባን መሥዋዕት በመሠዊሮ ዙሪያ የሚፈሰን የወደን ጠጅ መሥዋዕት ነው (ዘጉ 15፡1-12፤ 28፡7፡24 ይመ)። ጳውሎስ ሕይወቱን መሥዋዕት አድርጎ ለክርስቶስ የሚፈሰስበት ጊዜ መቅረቡን ለማመልከት የተጠቀመበት አጠላጽ ነው (ፊል 2፡17 ይመ)። ተለይቼ የምሄድበት ጊዜ የመጥቻውን ቅርብት ያሳያል (ከፊል1፡23 ጋር ያነጻጽሩ)።

4፡7 ዘዚህ ላይ ጳውሎስ በሐዋርያት የደከመበትን የሠላሳ ዓመት የሥራ ፍሬ ወደ ጌታ ተመልሶ ይመለከታል (በጥ፡ት 106-66 ዓ.ም.)። በውድድር ገብቶ ድልን እንደ ተቀዳጀ ሯዌ (መልካውን ገድላ ተጋደያለሁ) ጳውሎስም ሩጫውን በድራ ተወጥቶታል፤ እምነቱን ጠብቀዋል፤ ለክርስቶስ ትምህርትም እንደሚገባ ታህሳል (2፡5 ይመ)። ወይም በመልእክታቸው ምጋቢ ትክክለኛ አስተምህሮ መሠረት ከጌታን “እምነት” የክርስቶስ እውነት ወጠች መሆኑን ያመለክታል። ጳውሎስ እነዚህን ጠብቀዋል።

4፡8 የጽድቅ አክሊል፤ አሁንም ጳውሎስ ተመሳሳይ ተለዋዋጭ ዘይቤን በመጠቀም በውድድር ሳሽነፈ ሰው የሚሰጠውን ዕቅድ አበባ እዚህ ላይ መለኮታዊ (1፡ፍር 9፡25)። ይህንም፡ (1) የጸደቀች ነፍስ በሽልማት የምትቀዳጀውን አክሊል (2) ጽድቅን ያካተተውን አክሊል (3) ጽድቅ ፈራጅ፤ በጽድቅ ሰው የሚሰጠውን አክሊል ሊያመለክት ይችላል። በዚያ ቀን በክርስቶስ ጳጳም ምጽአት።

4፡10 ቄርቂስ፤ ከዚህ ስፍራ በቤተ ቀር በየትኛውም የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ውስጥ ሰው አልተጠቀሰም። ገላትያ፣ የትሽክክሊያ ስሜናዊ ክፍል (ጋውል) ወይም በአሁኑ ጊዜ የመካከለኛው ቱርክ የሚገኝበት ናት (የገላ 1፡2 ማብ ይመ)። ቲቶም ወደ ድል ግሞያን ከተቶ መግቢያ “ተደራሲያ” ማብዘንም ይመ። ድልማጥያን የዩግላቪያ ክፍል ሀገር የብረትኛውና የአሁኗ አልባኒያ በቅዱሳት መጻሕፍት አልዋረዱን (ሮም 15፡19) በመባልም ትታወቅለች።

4፡11 ማርቆስ፤ የሐንስ ማርቆስ፤ ጳውሎስን በርኖስሰን በመጀመሪያ የወንጌል ጉዞአቸው ወቅት ጉሎአቸው ሄዶ ስለነበር (ሐሥ 13፡13)፤ ጳውሎስ በሁለቱም የወንጌል ጉዞ ማርቆስን ይዞ ለመሄድ ባለመፈለጉ በርኖስስ ክፍሎችን ለተለዩ ማርቆስን ይዞ ወደ ቀሩርስ ሄደ (ሐሥ 15፡36-41)። በመጨረሻ ግን ማርቆስ፤ ጳውሎስ መጀመሪያ በሮም በታሰሩበት ወቅት (ፌ4 1፡10፤ ፊል 24) እንዲሁም ጢሞቴዎስ የማርቆስን ይዞ ወደ ሮም እንዲመጣ ጳውሎስ በጠየቀበት ወቅት ሁሉ አብርት በመሆን ወዳጅነቱን አሳይቶአል።

4፡13 ለክርጳ፤ በሌላ ሥፍራ አልተጠቀሰም። በርኖስስ ሙቀት የሚሰጥ የብርድ መከላከያ (መገቢያው ይመ) ነው። በርኖስ፤ ጊደጌ የሌለው ከድድና ወፍራም ሆኖ መክላሉ ላይ የራስ ማስገቢያ ቀዳዳ ያለው ካባ መሰል ላብስ ነው። ጥቅልል መጻሕፍቱን በተለይም የብረና መጻሕፍቱን ጥቅል መጻሕፍቱ (የዘፀ 17፡14 ማብ ይመ) ከሆፒረስ፤ የብረና መጻሕፍቱ ደግሞ ከእንስሳት ቀዳ የተሠሩ ናቸው። ብረናው የበሉይ ኪዳን መጻሕፍት ሊሆኑ ይችላሉ።

4፡14 አንጥረኛው እስክንድርስ በ1ጢጥ 1፡20 ላይ የተጠቀሰው እስክንድርስ ሳይሆን አይቀርም።

4፡16 የመጀመሪያ መከላከያዬን ጳውሎስ በወቅቱ ችሎት ቀርቦ መልስ የሰጠበት የመጀመሪያው ክስ እንጂ በመጀመሪያው አብር ወቅት ይግባኝ ብሎ ወደ ሮም የመጣበት ጉዳይ አይደለም (ሐሥ 28)።

4፡17 መልእክቱ በእኔ አማካይነት በሙሉት እንዲሰበክና አንተም ከእርሱ በሚያስቀርብ ሁኔታ ውስጥ እንክ ጳውሎስ ለቂሳርን ችሎት ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ አዳኝነት ለመመስከር ተጠቅሞታል። ከአንገራም መንጋጋ ለዳኝነት ጳውሎስ በአንስሳ ጉድጓድ ውስጥ ሲጣል አይችልም ዳጉ ግን ፍርድ ቤት ቀርቦ የሰጠው መልስ ከተ እንዳሳመጣበት ለመግለጽ የተጠቀመበት ዘይቤያዊ አነጋገር ነው።

4፡18 ጌታ ከክፉ ነገር ሁሉ ያድነኛል፤ ጳውሎስ ከጥቂት ጊዜ በኋላ እንደሚቀርብ በቀ 6 ላይ ተናገረዋል። ስለዚህ እዚህ ላይ የተናገረው ከተ ነገር መጀመሪያ እንጂ ሥጋዊ አይደለም።

4፡19 ሄኔሲፎና፤ የ1፡16 ማብ ይመ።

4፡20 ሊርሰስ፤ የሮግ 16፡23 ማብ ይመ። ሚሊጢን ከኢፌሶን በስተ ሰላብ 80 ኪ. ሜትር ርቃ በትንሿ እስያ ጠረፍ ላይ የምትገኝ የግላር ወደብ ናት።

4፡21 ሊኖስ፤ ጴጥሮስና ጳውሎስ ከሞቱ በኋላ በሮም የቤተ ክርስቲያን እረኛ እንደ ነበረ ተወስኑ ይነገራል።

4፡22 ጸጋ፤ የዮና 4፡2፤ ገላ 1፡31 ኢፌ 1፡2 ማብ ይመ። ከእናንተ፤ በጢሞቴዎስ መጨረሻ ላይ ተጠቅሶ እንደምናገኘው ደብረበቂው በግል ብቻ ሳይሆን ማግበር እንዲነበብ ታስቦ የተጻፈ በመሆኑ “ከመንፈስ” የሚለው ቃል ግን ጢሞቴዎስን ብቻ ያመለክታል። ጳውሎስ የሚጥቅበት ጊዜ እየተቃረበ በመጣበት ጊዜ ገና ወጣትና ደንጉጉ ለሆነው ለወዳጁ ጢሞቴዎስ ከስጠው ከፍተኛ ዐደራ እንጽር ሲታይ ጢሞቴዎስን ማበረታቱ አማራጭ የሌለው ጉዳይ መሆኑ ግልጽ ነው።

የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት ወደ ቲቶ

መግቢያ

በገጽ 1835 ላይ “መልእክታት ምጋቤ” የሚለውን ይመ::

ጸሓፊው

የመልእክቱ ጸሓፊ ጳውሎስ ነው (ከ1ኛ ጢሞቴዎስ መግቢያ፤ “ጸሓፊው” የሚለውን ይመ)::

የመልእክቱ ተደራሲ

ይህ መልእክት የተጻፈው ጳውሎስ ወደ ጌታ ካመጣቸው ሰዎች መካከል አንዱ ለሆነውና የጳውሎስን አገልግሎት ይደግፍ ለነበረው ለቲቶ ነው:: ጳውሎስ በኢየሱሳም ከሚገኙ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ጋር ስለ ወንጌል ለመነጋገር ከአንጾኪያ ወደ ኢየሱሳም በሄደ ጊዜ (2ጢሞ22፡8) ቲቶን ይዞ ሄዶ ነበር (ገላ2፡1-3):: ቲቶ ከአሕዛብ ወገን ሆኖ ሳለ ሳይገረዝ ክርስቲያን ነው ብሎ እርሱን መቀበሉ የጳውሎስን አቋም የሚያመለክት ነው (ገላ2፡3-5):: በሐዋርያት ሥራ ውስጥ አንድ ጊዜም እንኳ ስሙ ያልተነሣውና በሌሎች የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ግን ዐሥራ ሦስት ጊዜ ስሙ የተጠቀሰው ቲቶ፤ በሦስተኛው የጳውሎስ የወንጌል ጉዞ ወቅት፤ በኤፌሶን የወንጌል ሥራ ውስጥ ተካፋይ ነበር:: በመቀጠል ልም፤ ጳውሎስ በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን የነበረውን አገልግሎት ያጠናክሮ ዘንድ ቲቶን ልኮታል (የ2ቆሮ2፡12-13፤ 7፡5-6፤8፡6 ማብ ይመ)::

ጳውሎስ ከመጀመሪያ የሮም እስራቴ (ሐሥ28) ከተፈታ በኋላ፤ ከቲቶ ጋር ለአጭር ጊዜ በቀርጤስ አገልግሎት (1፡5)፤ ቀጥሎም አንዳንድ የተጀመሩ ሥራዎችን ቲቶ እንዲያጠናቅቅ በቀርጤስ እንዲቋይ አደረገው (1፡5፤2፡15፤3፡12-13):: ቲቶን የሚተካው ሰው በስፍራው ከደረሰ በኋላ (3፡12)፤ በምዕራባዊ የግሪክ ጠረፍ ኒቆጵሎን ወደምትባል ወደብ እንዲመጣና እንዲያገኘው ጳውሎስ ቲቶን ይጠይቃል:: ቲቶ ግን ወደ ድልማጥያ (የኢህጉዋ ዩጉዝላቪያ፤ የ2ጢሞ 4፡10 ማብ ይመ) ለአገልግሎት ሄደ፤ ይህም በአዲስ ኪዳን ስለ ቲቶ የተነገረ የመጨረሻ ቃል ነው፤ በአጠቃላይ ቲቶ የተሰጠውን ኅላፊነት ስንመለከት ኅላፊነቱን መወጣት የሚችል ብቁ መሪ ነበር::

ቀርጤስ

በሜድትራኒያን ባሕር ላይ ከሚገኙት ታላላቅ ደሴቶች መካከል አራተኛ የሆነችው ቀርጤስ፤ በኢጂያን ባሕር ላይ በስተ ደቡብ በኩል ትገኛለች (የ1ሳሙ30፡14 ማብ ይመ፤ በሐሥ27፡7-13 ላይ ካለው የጳውሎስ ገጠመኛ ጋር ያነጻጽሩ):: በአዲስ ኪዳን ዘመን በቀርጤስ ከፍተኛ የሥነ ምግባር ብልሹነት ይታይ ነበር፤ አጭርባሪነት፤ ሆላምነትና ስንፍና በሕዝቡ ዘንድ የተለመደ ነበር (1፡12)::

ዐላማው

የክርስትናን ሃይማኖት ወደ ቀርጤስ ሰዎች ያመጣው ጳውሎስ እንደሆነ ግልጽ ነው፤ ይህም ጳውሎስና ቲቶ ቀርጤስን በጉብኝብት ጊዜ ሳይሆን አይቀርም፤ ከዚያም ቲቶ በቀርጤስ የነበረውን የቤተ ክርስቲያንን ሥራ እንዲያደራጅ ጳውሎስ ትቶት ሄደ:: ጳውሎስ ይህን መልእክት የላከው በቀርጤስ በኩል በሚወሰደው መንገድ በጉዞ ላይ በነበረበት (3፡13) በደማስና በአጽሎስ እጅ ነበር፤ መልእክቱም ቲቶ በወቅቱ የተነሳበትን ተቃውሞ መቋቋም የሚችልበትን ሥልጣንና መመሪያ (1፡5፤2፡1፡7-8፤ 15፡3፡9)፤ ስለ እምነትና ስለ ክርስቲያን ምግባር እንዲሁም ስለ ሐሰት ትምህርት ማስጠንቀቂያ ነበር፤ በተጨማሪም ጳውሎስ ለቲቶ ስላለው የወደ ፊት ዕቅድ ጽፎለታል (3፡12)::

መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ

በዚህ ጊዜ ጳውሎስ ገና ወደ ኒቆጵሎን ስላልደረሰ (3፡12) ይህን መልእክት የጻፈው ከቆሮንቶስ ሳይሆን አይቀርም:: ይህን መልእክት የጻፈው ከመጀመሪያው የሮም እስራቴ በኋላ (ሐሥ28) ማለትም ከ63 እስከ 65ዓም ባለው ጊዜ ወይም ወደ እስክንያ ሊያደርገው ካለበው ጉዞ በኋላ ጽፎ ከሆነ ደግሞ ከ65 ዓ.ም. በኋላ ሊሆን ይችላል::

የመልእክቱ ልዩ ባሕርይ

ይህ መልእክት በቀርጤስ በነበረው የሐሰት ትምህርት አንጻር የተጻፈ ሲሆን ይኸውም፤ “መልካም የሆነውን ማድረግ” (1፡16፤2፡7፡14፤3፡1፡8፡14) በሚለው የክርስትና መሠረታዊ አስተምህሮ (2፡11-14፤ 3፡4-7) ላይ የተመሠረተ ነው::

አስተዋፅኦ

1. ሰላምታ (1፡1-4)
2. ስለ ቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች (1፡5-9)
3. ጳውሎስ ቲቶን በቀርጤስ የተወሰነ ምክንያት (1፡5)

- ለ. የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች መመዘኛ (1+6-9)
3. ስለ ሐሰት መምህራን (1+10-16)
4. በማኅበረ ምእምናን መካከል የተለያዩ ቡድኖች (ም2)
 - ሀ. ለተለያዩ ቡድኖች የተሰጠ መመሪያ (2+1-10)
 - ለ. የክርስትና ኑሮ መሠረት (2+11-14)
 - ሐ. የቲቶ ንሳፊነት (2+15)
5. በአጠቃላይ ስለ አማኞች (3+1-8)
 - ሀ የዜግነት ግዴታ (3+1-2)
 - ለ ለእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት አነሳሽ ምክንያት (3+3-8)
6. ለመንፈሳዊ ስሕተት የተሰጠ ምላሽ (3+9-11)
7. ማጠቃለያ (3+12-15)

1 የሕዝብሰብሐርና ምርጦች እምነትና ወደ እውነተኛ መንፈሳዊነት የሚመራውን የእውነት ፅውቀት ለማሳደግ የሕዝብሰብሐር ባሪያና የአየሱስ ክርስቲስ ሐዋርያ የሆነውን እውሎስ፡፡ እምነቱና ፅውቀቱ የተመሠረቱትም የማይቀበሉ አምላክ ከዘመናት በፊት በገባው የዘላለም ሕይወት ተስፋ ላይ ነው፡፡ እርሱ በወሰነውም ጊዜ በአዳኞችን በሕዝብሰብሐር ትእዛዝ ለእኔ ዐደራ ተሰጠኝ ስብ ከት በኩል ቃሉን ይፋ አደረገ፡፡

የጋራችን በሆነው እውነተኛ እምነት ልጄ ለሆነው ለቴቶ፡፡

ከሕዝብሰብሐር አብ፣ ከአዳኞችም ከክርስቶስ አየሱስ ጸጋና ሰላም ይሁን፡፡

ቴቶ በቀርጤስ የነበረው ኅላፊነት

እንተን በቀርጤስ የተውሀህ ገና ያልተ ስተካከለውን ነገር እንድታስተካክልና ባዘዝህ ሀህ መሠረት በየከተማው ሽማግሌዎችን እን ድትሾም ነው፡፡ ሽማግሌ ነቀፋ የሌለበትን የአንዲት ሚስት ባል፣ ልጆቿም አማኞችና በመጻፍት ወይም ባለመታዘዝ ስማቸው የማ

1:1 ሮሜ11:14ቀር
1:11 ሲግ
ጥ2:24:1:501:1
1:2 ዙጉ23:19:1
2ጥ2:11:29:1 ቴቶ
3:7:10:6:18
1:3 ሌቃ14:47:24ቀር
1:11 ጥ11:11:26:1
6:15:12ጢጥ1:10
1:4 ሮሜ17:12ቀር
2:13:11ጢጥ1:2
1:5 ሐሙ11:30:1
27:7

1:6 1ተሰ3:13:1
1ጢጥ3:2
1:7 1ቀር4:1:1ጢ
ጥ3:13:8
1:8 ሮሜ12:13:1
2ጢጥ13:13:1ቴቶ2:2
5:6:12
1:9 1ቀር16:13:1
1ጢጥ11:10:19:1
2ጢጥ11:13:13:14
1:10 ሐሙ10:45:1
11:21 1ጢጥ14:6
1:11 1ጢጥ5:13
1:12 ሐሙ20:11 17:28

ይነሣ ይሁን፡፡ ኢሊስ ቆዳስ የእግዚአብሔር ሥራ ባለ ዐደራ እንደ መሆኑ የማይቀጥ ሊሆን ይገባል፡፡ ይኸው ትምክሕተኛ፣ ግልፍተኛ፣ ሰነረዳ፣ ልቅጫ፣ ቃልና ተገቢ ባልሆነ መንገድ ለጥቅም የሚሮጥ ሊሆን አይገባም፡፡ ከዚህ ይልቅ እንግዳ ተቀባይ፣ በጎ የሆነውን ነገር የማይወድ፣ ራሱን የሚገዛ፣ ትን፣ ትዳሱና ጠን ቃቃ ሊሆን ይገባል፡፡ ሌሎችን ትክክል በሆነው ትምህርት እንዲያበረታታ ይህንኑ ትምህርት የሚቃወሙትን ይወቅስ ዘንድ እንደ ተማረው በታመነ ቃል የሚጸና መሆን አለበት፡፡

10መወኞች፣ ለፍላፊዎችና አታላቅች የሆኑ ብዙ ሰዎች አሉና፡፡ በተለይም እነዚህ ከተገረዙት ወገን ናቸው፡፡ "እነዚህን ዝም ማሰናት ተገቢ ነው፡፡ ምክንያቱም ትክክል ባልሆነ መንገድ ጥቅም ለማግኘት ሲሉ በሰተማር የማይገባቸውን ነገር በማስተማር ሲተ ሰብን ሁሉ በመበከል ላይ ናቸውና፡፡ 12ከራሳቸው ጂዶች አንዱ ስለ እነርሱ ሲና ገር፣ "የቀርጤስ ሰዎች ዘወትር ወሽታዎች፣

1:1 እምነትና ... ፅውቀት፣ እውሎስ የእግዚአብሔር ባሪያና የክርስቲስ ሐዋርያ የሆነውን ጉዳይ በቀጥታ 2 ላይ ሰፋ ባለ ሁኔታ ተብራርተናል (ሐሙ9:15:22+15:26+16 -18)፡፡ የእግዚአብሔር ባሪያና እውሎስ በዚህ ስፍራ ላይ ብቻ ራሱን "የእግዚአብሔር ባሪያ" ብሎ ይጠራል፡፡ በላላ ቦታ ግን ራሱን "የክርስቲስ ባሪያ" ብሎ ነው የሚጠራው (ሮሜ11:1 ገላ11:10:1 ፊል1:1)፡፡ ያዕቆብ ግን ራሱን የእግዚአብሔርና የክርስቲስ ባሪያ ብሎ ይጠራል (ያዕ1:1)፡፡ ባሪያና የሮሜ11:1 ማብ ይመ፡፡ ሐዋ ሮሶላ ለደ በሆነ ሁኔታ በክርስቶስ የተሾመ ማለት ነው (የማር 6:30:11ቀር1:1 ፅበ3:1 ማብ ይመ፡፡

1:2 ተስፋ፣ የቂላ 1:5 ማብ ይመ፡፡ የማይቀበሉን ከቀርጤስ ሰዎች ጋር (1:2) እና ከዲያብላስ ጋር (የሐ8:44) በማጸና፤ ነው፡፡

1:3 በወሰነውም ጊዜ፣ በእግዚአብሔር ፅዕድ ውስጥ የሆኑ ነገሮች፣ እርሱ እንዳቀደው ጊዜያቸውን ጠቀሰው በታሪክ ውስጥ ይፈጽማሉ (1ጢጥ2:61 6:15)፡፡ በአዳኞችን በእግዚአብሔር በዚህ መልእክት ውስጥ እግዚአብሔር አብ ሦስት ጊዜ፣ "አዳኝ" ተብሎ አለ (1ጢጥ ስፍራ፣ እንዲሁም 2:10 እና 3:4 ላይ ነው፡፡ እንዲሁም በዚህ11:12:33:4:10 ይመ፡፡ አየሱሱም ሦስት ጊዜ፣ "አዳኝ" ተብሎአል (ቀ4:12:1133:36:1 እንዲሁም 2ጢጥ1:10 ይመ፡፡ ቃሉን ከርስቶስ ማስከል ያደረገውን ሥልጣናቱ ቃል ማለት ነው፡፡

1:4 የጋራችን በሆነው እምነት እውነተኛ እምነት ሁሉ የሚጋራትን ትክክለኛ እምነት ማለት ነው፡፡ እውነተኛ... ልጄ፣ እንደ ጢጥቴምስ ሁሉ (1ጢጥ 1:2)፣ ቴቶም በእውሎስ አገላግ ሎት በክርስቶስ ያመነ መንፈሳዊ ልጁ ነው፡፡ እውሎስ እናስሾም ንም ልጄ ብሎ ጠርቶታል (ፈጥ 10)፡፡ እውነተኛነት ሐሰት ያልሆነ ማለት ነው፡፡ ከአዳኞችንም፣ በሌሎች የእውሎስ ሰላምታዎች አየሱስ፣ "ጌታ" ተብሎ ተጠርቶታል፡፡ እውሎስ በመልእክታቱ ሁሉ "አዳኝ" የሚለውን ቃል 12 ጊዜ የተጠቀመበት ሲሆን ከእነዚህ ውስጥ 7 ምሽት ያህሉ የሚገኙት በቴቶ መልእክት ነው፡፡

1:5 በቀርጤስ የተወሀደውንም እንኳ ይህ ነገር በሐዋ ሮያት ሥራ ላይ ያልተጠቀሰ ሲሆንም፣ እውሎስና ቴቶ በቀርጤስ እንደ ነበሩ የምናስታል፡፡ እውሎስ ወደ ሮም ተሰጥቶበት ወቅት ለጥቂት ጊዜ ቀርጤስን ጉብኝቶታል (ሐሙ 27:7-8)፡፡ አሁን ግን በመጀመሪያው የሮም እስራቴ ተፈትቶ ወደ ፈደደበት ስፍራ ለመሄድ ነጻነት እግኝቶታል (3:12 ይመ፡፡ ሽማግሌዎችን እንድ ትሾም ምናልባት እውሎስና ቴቶ በቀርጤስ ወንጌልን ሰብከው እንኳ ቢሆኑ፣ ቤተ ክርስቲያናትን ለማድራጀት በቂ ጊዜ ስላላገኙ ሊሆን ይችላል፡፡ ሽማግሌዎችን መሾም የእውሎስ የተለመደ ተግ ባሩ ነበር (ሐሙ14:23)፡፡

1:6-9፣ 1ጢጥ 3:1-7 ከዚህ ክፍል ጋር ተመሳሳይ የሆነ የሽ ማግሌዎችን መጠየቅ ይሰጠናል፡፡ ሆኖ ግን መሳሰሉት ጢጥቴም ስና ቴቶ በሚያለገላባቸው የተለያዩ ሁኔታዎች ውስጥ የተሰጡ ናቸው፡፡ "የሽማግሌዎችን የዲያቆናት መመዘኛ" የሚለውን ከጢጥ ቴምስ አንደኛ ይመ፡፡

1:6 የአንዳት ሚስት ባል፣ በመመራቱ ሽማግሌዎች በማ ገበረ ምእመናን መካከል ካሉት አረጋውያን የሚመረጡ ሲሆኑም እንኳ፣ ሰዎች ያገኙና ልጅ ያላቸው ሊሆኑ እንደሚገባቸው እውሎስ ተገንዝቦአል፡፡ ብቁ ሆኖ ኩፋገት ያላገባ ሰው ሽማግሌ አይሁን ማለት ነ፡፡ አይደለም፡፡ ምናልባት መመዘኛው ማለቱ የሞተ ችሎት ሽማግሌ እንዲያውም ይፈቅድለት ይሆናል (ዘሮሜ17:23:31ቀር 7:39:1ጢጥ 5:14 2ጥ 3ጥጸ፡፡) መመራታቸው ሐሰት ለትዳሩ ታማኝ የሆነ ሰው የአንዳት ሚስት ባል ነው (የ1ጢጥ 3:2 ማብ)፡፡

1:7 ሊዲስ ቆዳስ "ሽማግሌ" (ቀ5)፣ "ኢሊስ ቆዳስ" (ወይም "ዳዳስ") (ቀ7) የሚለት ቃላት በተለዋዋጭነት ጥቅም ላይ ወላ ሞል (ከሐሙ20:17:28፣ 1ጵጥ5:1-2 ያነጻጽሩ)፡፡ "ሽማግሌ" የሚ ለው ቃል ብቃትን፣ ብላስትንና ልምድን ሲያሳይ፣ "ኢሊስቆዳስ" ወይም፣ "ዳዳስ" የሚለት ቃላት ደግሞ የእግዚአብሔርን ሕዝብ የመምራትን ኅላፊነት የሚያደርግ ናቸው፡፡

1:8 ራሱን የሚገዛ በቀርጤስ ከተማ እጅግ በጣም የሚያስ ፈራግ ነገር ነው (ቀ4 10-14 ይመ፡፡) እውሎስ ይህን ቃል በመጀ ራሱንና በሁለተኛው ምዕራፍ ሽ ውስጥ ብቻ አያስጠት ጊዜ ተጠ ቅጥበታል (2:12:5-6:12)፡፡ ጠንቃቃነ ፍላጎትንና ምግባርን የመቂ ጣጠር ውስጣዊ ጥንካሬ ነው፡፡

1:9 ትክክል በሆነው ትምህርት፣ ከሐዋርያት ትምህርት ጋር የሚጣጣመውን ትክክለኛ ትምህርት ማለት ነው (1ጢጥ 1:10:1 6:31 2ጢጥ 1:13:1 4:3 ይመ፡፡) ትምህርቱ፣ "ትክክል" የተባለበት ምክንያት በእምነት የሚያሳድግ በመሆኑ ብቻ ሳይ ሆን፣ ከመናፍቅን ሐሰተኛ ትምህርትም ስለሚጠብቅ ነው፡፡ መልእክታት ምጋቤ (1ኛና 2ኛ ጢጥቴምስና) መሆን ስለስተምህርቱ በእምነትና በንግግር ጠናማ (ትክክለኛ) መሆኑ የትምህርታቸው ማክላል ነው፡፡ ስምንት ጊዜ የተጠቀሰው "ትክክለኛ" የሚለውን ቃል የምናገኘው በሌሎች የእውሎስ መልእክታት ውስጥ ሳይሆን በእነዚህ መልእክታት ውስጥ ነው፡፡

1:10 በመፀዎች፣ የመጠቅ በእግዚአብሔር ቃል ላይና እግዚአብሔር በሸማቸው አገልጋዮች በእውሎስና በቴቶ ላይ ነው፡፡ ለፍላፊዎችና እውሎስ እንዲህ ዐይነት ሰዎች ለመናፈቸው ለጢጥቴምስ ጽፎለታል (1ጢጥ 1:6)፡፡ ብዙ ሰዎች እነዚህ ችግር ፈጣሪዎች ሦስት ልዩ ባሕርያት አሏቸው፡፡ (1) እነዚህም በገላ 2:12 ላይ እንዳሉት፣ "ከተገረዙት ወገን" እንደሚባሉት ናቸው፡፡ እነርሱም ለድንገት ሆነ ለቅድሳና ወይም ለሁለቱም የሚገርዝና የአይሁድነት ወገ መጠብቅ አስፈላጊ ነው ብለው የሚያ ምኑ ናቸው (የገላትያን መግቢያ ይመ፡፡) (2) ከመጽሐፍ ቅዱስ ትም ሀርት ውጭ የሆኑ የአይሁድነት ተረታ ተረታች እና የዘር ሐረግን መቀጠር ቀደም ገደብ አድርገው ይዘውታል (3:39፣ 1ጢጥ 1:4 እና በዚያ ያለውን ማብ ይመ፡፡) (3) እግዚአብሔር መልካም ናቸው ካላቸው ነገሮች ራሳቸውን በማግለል የብሕትውንን ሕይወት ይኖራሉ (ቀ14:15)፡፡

1:12፣ ይህ ጥቅስ በቀርጤስ ሰዎች ዘንድ ከፍተኛ ክብር

ያስተምረናል፤ ¹³ይህም የተባረከ ተስፋችን የሆነውን የታላቁን የአምላካችንንና የአዳኛችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ክብር መገለጥ በመጠበቅ ነው፤ ¹⁴እርሱም ከከፋችን ሊሰገንን መልካም ህጻኑን ለማድረግ የሚተታውን የእርሱ የሆነውን ሕዝብ ለራሱ ያነጻ ዘንድ ራሱን ስለ እኛ ሰጥቶታል።

¹⁵እንገዳህ ልታስተምር የሚገባህ እነዚህን ነው፤ በሙሉ ሥልጣን ምክር፤ ገሥጽም፤ ማንም አይናቅህ።

በነ የሆነውን ግድረግ

3 ሰዎች ለገዢዎችና ለባለ ሥልጣናት እንዲገዙ፤ እንዲታዘዙና መልካም የሆነውን ሁሉ ለማድረግ ገዢዎች እንዲሆኑ አሳስባቸው። እንዲሁም በማንም ላይ ክፉ እንዳይናገሩ፤ ሰላማውያን እንዲሆኑ፤ ለሰዎችም ሁሉ ከልብ የመነጨ ትሕትና እንዲያሳዩ አስገንዝባቸው።

³ቀደም ሲል እኛ ራሳችን ማስተዋል የጌ ደለን፤ የማንታዘዝ፤ የተታለልን፤ ለተለያየ ምኞትና ምቹት ባሪያ ሆነን የተገነን ነበርን፤ እየተጣላንና እርስ በርስ እየተጣላን በከፋችን በምቀንነት እንኖር ነበር። ነገር ግን የአዳኛችን የእግዚአብሔር ቸርነትና ፍቅር በተገለጠ ጊዜ፤ ፤ሰላደረግንው የጽድቅ ሥራ ሳይሆን፤ ከምሕረቱ የተነሣ አዳኝን፤ የዳኝንም ዳግም ልደት በሆነው መታጠብና በመንፈስ ቅዱስ መታደስ ነው፤ ⁶ይህንም

2+13 1ቀር1+71
1ጠጥ6+1412ቆጥ1+1
2+14 4+7110
19+511044+2011+42
1መዝ135+439ጥ16+
71መረ3+171ጥ6
1+2115+16120+281
2ቀር8+211 አፈ
2+101ቲቆ3+1181+41
4ብ1431
1ቤጥ2+9፡12፡153+1
311ቲቆ1+17
3+1 ሮሜ13+112ጠ
ጥ2+211+ቲቆ2+141
1ቤጥ2+31+14
3+2 አፈ4+31
3+3 አፈ2+2
3+4 ሉቃ147፤
ኢፈ271+ቲቆ2+11
3+5 ሐሥ22+161
ሮሜ11+14112+21
ኢፈ2+9፡11ቤጥ143
3+6 ሮሜ5+5

3+7 ጥፈ25+461
ሮሜ3+24+8+17፡
24፡ቲቆ1+2
3+8 1ጠጥ1+151
ቲቆ2+14
3+9 2ጠጥ2+14
1፡16፡ቲቆ1+10-16
3+10 ሮሜ16+17
3+12 ሐሥ20+41
2ጠጥ4+9፡21
3+13 ሐሥ18+24

መንፈስ እግዚአብሔር በአዳኛችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል በእኛ ላይ አትረፍርፍ አፈ ሰሰው፤ ⁷ይኸውም በእጋው ጸድቀን የዘላለምን ሕይወት ተስፋ ይዘን ወራሾች እንድንሆን ነው። ⁸ይህም የታመነ ቃል ነው። በእግዚአብሔር የመነቱ መልካሙን ነገር ለማድረግ ራሳቸውን አሳልፈው ይሰጡ ዘንድ እነዚህን ነገሮች አስረገጠህ እንድትናገር እፈልጋለሁ። ይህ መልካምና ለማንኛውም ሰው የሚጠቅም ነው።

⁹ነገር ግን ከንቱ ከሆነ ክርክርና ከትውልድ ሐረግ ቁጠራ፤ ከጭቅጭቅና ስለ ሕግ ከሚነሣ ጠብ ራቅ፤ ይህ ዋጋ ቢሰና ከንቱ ነው። ¹⁰መከፋፈል የሚያመጣን ሰው እንድንገዝ ምክረው፤ ለሁለተኛ ጊዜ አስጠንቅቀው፤ ከዚያ ካለፈ ከእርሱ ጋር አንዳች ነገር አይኖርህ። ¹¹እንዲህ ዐይነቱ ሰው የሳተና ንጢአተኛ ነው፤ ራሱንም እንደሚኩንን ሰውቅ።

የመጨረሻ ምክር

¹²አርጢዎንን ወይም ቲኪቆስን ወደ አንተ እንደ ሳክህ እኔ ወዳለሁበት ወደ ኒቆ ጽልዮን ለመምጣት የተቻለህን ሁሉ አድርግ፤ ከረምቱን በዚያ ላሳልፍ ወስኛለሁ። ¹³ሕግ ዐዋቂውን ዜማስንና አጽሎስን በጉዟቸው ለመርዳት የተቻለህን ሁሉ አድርግ፤ የሚያስፈልጋቸውንም ሁሉ አሟላላ

የበለጠ ትርጉም ያለው ነው፤ አንድን ሕግን ልጅ ለማሠልጠን የሚደረገውን ግለት መመሪያ መስጠትን ድጋፍ ማድረግን፤ ማረምና ሥነ ሥርዐት ማስያዝን ያጠቃልላል።

2+13 የተባረከ ተስፋችን ... ክብር መገለጥ፤ የክርስቶስን ዳግም ምጽእን የሚያመለክት ነው (1ጠጥ 6፡141 2ጠጥ 4፡1 ይመጡ እንዲሁም የ2ጠጥ 4፡8 ማለ ይመጡ)። የታላቁን የአምላካችንንና የአዳኛችንን የኢየሱስ ክርስቶስን በግሪክ ሰዋሰው። “ታላቁ አምላካችንና አዳኛችን” የሚለው ቃላት እንዲስ ክርስቶስን ማመልከታቸው የክርስቶስን ፍጹም እምላክነት በግልጽ የሚያሳዩ ናቸው (ሮሜ 9፡5 ይመጡ)።

2+141 ድነት ከፍርድና ከዘደል መቢዢትንና ሥነ ምግባራዊ ገጽሐናን የሚያመጣ ነው፤ እንዲሁም ለሌሎች ጠቃሚ የሆነን ሥራ እንድንሠራ የሚያግዝ ነው።

2+151 ይህ ለቲቶ የተሠጠውን ኅላፊነትና ሥልጣን በአጭር አጠቃላይ ያስቀምጣል። እነዚህን ይህም በምዕራፉ ውስጥ ያለውን ትምህርት በሙሉ ማለት ነው።

3+1-21 የአዲስ ኪዳን ትምህርት በግልጽነት ላይ የሚያተኩር ብቻ ያይዛችን በተግባር ስለሚገለጥ ሕይወት አያሌ መመሪያዎችን ያይዛችን። እማኞች ሁሉ የመንግሥት ሰማይ ኪዳን ቢሆኑም (ፊል 3+20)፤ ለምድራዊ መንግሥት በመገዛት (ሮሜ 13፡1-7)፤ እጁ 2+13-17) የማንበረሰቡ መልካም አፈኛር እንዲጉለብት እገዛ የሚደረግ አለባቸው።

3+1 ለገዢዎችና ለባለ ሥልጣናት ቃሉ በተለያየ የሥልጣን እርከን ላይ ያሉትን የመንግሥት ባለ ሥልጣናትን የሚያመለክት ነው (ከኢፈ 3+10፡6፤ 6+12 ጋር ያነጻጽሩ)። መልካም የ2፡7 ማለ ይመጣ።

3+4 የእግዚአብሔር ቸርነትና ፍቅር እግዚአብሔር በካጢ አት የወደቀችን ሰው ሊያጠፋው ባለመፈለጉ፤ የማንን ሥራ የሠራበትን ምክንያት የሚገልጽ ነው (ከ2+11 ጋር ያነጻጽሩ)።

3+5 ከምሕረቱ የተነሣ አዳኝን ድነት በሰው ጥረትና በነ ሥራ የሚደረግ ሳይሆን በእግዚአብሔር ምሕረት ብቻ የሚመጣ ነው። ዳግም ልደት በሆነው መታጠብና ከሌሎች ነገሮች ጋር ጥምቀት የመዳኝ ምልክት ነው። ጥምቀት ለዳግም ልደት እስፊላ ሳጊ ነገር ነው ማለት አይደለም፤ ሁሉም የአዲስ ኪዳን መዳኝ ፍት ዳግም ልደት የመንፈስ ቅዱስ ሥራ ብቻ እንደሆነ ያስተምሩ

ራሱ (የሐ 3+5 ይመጣ) ይህም ሥርዐትን በማካሄድ የሚመጣ ወይም የሚሰናከል ጉዳይ አይደለም። በመንፈስ ቅዱስ መታደስ ይህም ዳግም ልደትን የሚያመለክት ነው።

3+8 የታመነ ቃል ነው፤ ከሐ 4-7 ላይ የተጠቀሰውን መሠረታዊ ትምህርት በጭቅጭቅ የሚገልጽ ነው። ይህ ቃል በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የሚገኘው በዚህ ቦታ ላይ ብቻ ሲሆን፤ በመልእክታታ ምጋቤ ውስጥ አራት ጊዜ ተጠቅሞአል (1ጠጥ 1፡15፤ 3፡1፤ 4፡9፤ 2ጠጥ 2፡11)፤ በሌሎች የአዲስ ኪዳን መጽሐፍት ላይ ግን አይገኝም። መልካሙን የ2፡7 ማለ ይመጣ።

3+9 ስለ ሕግ በ1፡10-16 ላይ የተገለጠውን ሁኔታ ያመለክታል፤ በኢፈላንም ከዚህ ጋር ተመሳሳይ የሆነ ችግር ነበር (1ጠጥ 1፡3-7 ይመጣ)።

3+10 መከፋፈልን የሚያመጣ ሰውን፤ ለዚህ ሐረግ የተሰጠው የግሪክ ቃል፤ የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን መሠረታዊውን የክርስትና አስተምሪዎችን እያጣመሙ ለሚያስተምሩ ሰዎች ትጠቀምበት የነበረ ቃል ነው።

3+11፤ ከትዕቢት የተነሣ እርማት ያለመቀበል የውስጥ ጠማምነትን የሚያሳይ ነገር ነው።

3+12 ቲኪቆስን ከጸውሎስ ጋር እንዲሁም ጸውሎስ ልከት ብዙ ቦታ የሄደ የጸውሎስ ታማኝ የሥራ ባልደረባው ነው (ሐሥ 20+41 አፈ 6፡21-22፤ ጫ 4፡7-8፤ 2ጠጥ 4፡12)። ጌቆ ቃልዮን “የድል ከተማ” ማለት ነው፤ በዚህ ስም ብዙ ከተሞች ተጠርተዋል፤ እዚህ ላይ የተገለጸው ግን፤ በምዕራቡ የግሪክ ጳርያ ላይ ያለችውን የኤፒረስ ከተማ ነው። ከረምቱን በዚያ ላሳልፍ መክፈላህ ይህ የሚያመለክተው ጸውሎስ ይህን ሲጽፍ ግና ወደዚያ እንዳልደረሰና በሮም ለሁለተኛ ጊዜ ከመታሰብ በፊት ወደ ፊልገበት ቦታ እንደ ልቡ ይገባታል፤ እንደ ነበረ ነው።

3+13 ሕግ ዐዋቂውን ዜማስንና በአዲስ ኪዳን ውስጥ ስሙ የተወሰነው እዚህ ላይ ብቻ ነው። ይህ ሰው ከደህረዳኝነት ወደ ክርስትና የተመለሰ ከሆነ፤ “ሕግ ዐዋቂ” ሲል፤ ሰዎች የኦሪት ሊቅ ነበር ማለት ሲሆን፤ አሕዛብ ከሆነ ግን ሮማዊ ጽፍ ነበር ማለት ነው። አጽሎስን የአስገንደርያ ተወላጅ እንዲሁም እጅግ የታወቀ የጸውሎስ የሥራ ባልደረባ ነው (ሐሥ 18፡24-28፤ 19፡11 1ቀር 1፡12፤ 3፡4-6፡22፤ 16፡12)። ይህን መልእክት ከጸውሎስ ተቀብለው ያመጡት እነዚህ ሰዎች ሳይሆኑ አይቀርም።

<p>ቸው። ¹⁴ከእኛ ወገን ለሆኑት ለዕለት የሚያሰፈሩትን እንዲያገኙና ኦርአቸውም ፍሬ የለለው እንዳይሆን ለመልካም ሥራ መትጋትን ይማሩ ዘንድ ይገባቸዋል።</p>	<p>3+14 ቲቶ2+14 3+15 ቁጥር4+18፤ 1ጢሞ1+2</p>	<p>¹⁵ከእኔ ጋር ያሉት ሁሉ ሰላምታ ያቀርቡ ላችኋል። ከእምነት የተነሣ ለሚወዱን ሰላምታ አቅርቡልን። እኛ ከሁላችሁ ጋር ይሁን።</p>
---	--	---

3+14 ለመልካም መግቢያውን ይመ።